

SIVAS CUMHURİYET ÜNİVERSİTESİ
Sosyal Bilimler Enstitüsü
Sosyal Hizmet Anabilim Dalı

KİSECİK KÖYÜ KADINLARININ AİLE İÇİNDEKİ KADINA YÖNELİK ŞİDDETE BAKIŞ AÇILARI

Yüksek Lisans Tezi

Eda KAYA

Sivas
Mayıs 2019

SİVAS CUMHURİYET ÜNİVERSİTESİ
Sosyal Bilimler Enstitüsü
Sosyal Hizmet Anabilim Dalı

**KİSECİK KÖYÜ KADINLARININ AİLE İÇİNDEKİ KADINA
YÖNELİK ŞİDDETE BAKIŞ AÇILARI**

Yüksek Lisans Tezi

Eda KAYA

Tez Danışmanı
Doç. Dr. Veda BİLİCAN GÖKKAYA

Sivas
Mayıs 2019

KABUL VE ONAY

Üniversite: : Sivas Cumhuriyet Üniversitesi
Enstitü : Sosyal Bilimler Enstitüsü
Ana Bilim Dalı : Sosyal Hizmet Ana Bilim Dalı
Tezin Başlığı : Kisecek Köyü Kadınlarının Aile İçindeki Kadına Yönelik Şiddete Bakış Açıları
Savunma Tarihi :19.04.2019
Danışmanı : Doç. Dr. Veda BİLİCAN GÖKKAYA

Unvanı - Adı Soyadı

İmza

Jüri Başkanı : Doç. Dr. Sezer AYAN
Üye : Doç. Dr. Veda BİLİCAN GÖKKAYA
Üye : Dr. Öğr. Üyesi Orhan BİNGÖL

Oy Birliği

Oy Çokluğu

Eda KAYA tarafından hazırlanan “Kisecek Köyü Kadınlarının Aile İçindeki Kadına Yönelik Şiddete Bakış Açıları” başlıklı tez, kabul edilmiştir.

.../.../.....

Prof. Dr. Ahmet ŞENGÖNÜL
Enstitü Müdürü

ETİK İLKELERE UYGUNLUK BEYANI

Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü bünyesinde hazırladığım bu Yüksek Lisans tezinin bizzat tarafımdan ve kendi sözcüklerimle yazılmış orijinal bir çalışma olduğunu ve bu tezde;

- 1- Çeşitli yazarların çalışmalarından faydalandığımda bu çalışmaların ilgili bölümlerini doğru ve net biçimde göstererek yazarlara açık biçimde atıfta bulunduğumu;
- 2- Yazdığım metinlerin tamamı ya da sadece bir kısmı, daha önce herhangi bir yerde yayımlanmışsa bunu da açıkça ifade ederek gösterdiğimi;
- 3- Başkalarına ait alıntılanan tüm verileri (tablo, grafik, şekil vb. de dahil olmak üzere) atıflarla belirttiğimi;
- 4- Başka yazarların kendi kelimeleriyle alıntıladığım metinlerini, tırnak içerisinde veya farklı dizerek verdiğim yine başka yazarlara ait olup fakat kendi sözcüklerimle ifade ettiğim hususları da istisnasız olarak kaynak göstererek belirttiğimi,

beyan ve bu etik ilkeleri ihlal etmiş olmam halinde bütün sonuçlarına katlanacağımı kabul ederim.

17.05./2019

Eda KAYA

ÖNSÖZ

Yüksek lisansa başladığım ilk günden bugüne desteğini esirgemeyen, bilgi ve önerileri ile bana yol gösteren değerli hocam Veda Bilican Gökkaya'ya,

Her bir kız çocuğunun okuması gerektiği inancıyla sadece bir yönetici değil aynı zamanda bir yol gösterici ve eğitmeni olan Adana Fevzi Çakmak Yurdu Müdürü Sayın Elif Enekçi'ye

Araştırmama yorum ve değerlendirmeleriyle tezime katkı sağlayan, birlikte çalışmaktan onur duyduğum hocam Sayın Doç. Dr. Sezer AYAN ve saygıdeğer hocam Dr. Öğretim Üyesi Orhan BİNGÖL'e

Tez sürecimin her aşamasında bana yol gösteren sevgili mesai arkadaşım Filiz Çömez'e ve Latife Sürsavur'a

Akademik sürece başlamamı, sevmemi ve sürdürmemi sağlayan her zaman desteğini ve güvenini hissettiğim Ali Örk'e

Hayatta ki en büyük şansım canım annem Hatice Kaya, babam Fuat Kaya ve kardeşlerim Ece Berfu Kaya ile Emine İrem Kaya'ya

Ve tüm Kisecek Köyü kadınlarına,

TEŞEKKÜR EDERİM.

İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER	i
KISALTMALAR LİSTESİ	iii
TABLolar LİSTESİ	v
ÖZET	vii
ABSTRACT	ix
1.GİRİŞ	1
2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE	5
2.1. Şiddet	5
2.2. Aile İçi Şiddet.....	8
2.3. Kadına Yönelik Şiddet.....	9
2.4. Aile	12
2.5. Köy Ailesi	15
3. KURAMSAL ÇERÇEVE	19
3.1. Dünyada ve Türkiye’de Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet.....	19
3.1.1. Dünyada Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet.....	19
3.1.2. Türkiye’de Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet.....	21
3.2. Kadına Yönelik Aile İçi Şiddeti Açıklayan Kuramlar.....	25
3.2.1. Feminist Kuram	25
3.2.2. Sosyal Öğrenme Kuramı	28
3.2.3. Biyolojik Kuram	30
3.2.4. Güç ve/veya Kaynak Kuramı.....	32
3.2.5. Ekolojik Kuram.....	33
3.3. Kadına Yönelik Aile İçi Şiddetin Nedenleri	34
3.4. Kadına Yönelik Aile İçi Şiddetin Türleri	36
3.4.1. Fiziksel Şiddet.....	37
3.4.2. Ekonomik Şiddet.....	38
3.4.3. Duygusal Şiddet	38
3.4.4. Cinsel Şiddet	39
3.5. Kadının Şiddet Ortamında Kalmasının Nedenleri.....	40

3.6. Kadına Yönelik Aile İçi Şiddeti Arttırıcı Risk Faktörleri	42
3.7. Kadına Yönelik Aile İçi Şiddetin Kadın Sağlığına Etkileri	44
4. YÖNTEM.....	49
4.1. Araştırmanın Problemi	49
4.2. Araştırmanın Amacı	50
4.2.1. Temel ve Alt Varsayımlar	51
4.2.1.1. Temel Varsayımlar	51
4.2.1.2. Alt Varsayımlar	51
4.3. Araştırmanın Önemi	55
4.4. Sınırlılık	56
4.5. Araştırmanın Modeli	56
4.6. Evren ve Örneklem	56
4.7. Veri Toplama Araçları.....	56
4.8. Verilerin Analizi	57
4.9. Araştırmanın Uygulanması.....	59
4.10. Araştırmanın Bağımlı-Bağımsız Değişkenleri.....	59
4.11. Verilerin Analizi ve Yorumlanması.....	60
5. BULGULAR	61
6. SONUÇ ve ÖNERİLER	83
KAYNAKÇA	89
EKLER	99
Ek 1: Anket Soruları	99
Ek 2: Etik Kurul Karar Formu	105
ÖZ GEÇMİŞ.....	107

KISALTMALAR LİSTESİ

AB : Avrupa Birliği

CEDAW : Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesi

STK : Sivil Toplum Kuruluşu

UNICEF : United Nations Children's Fund

WHO : Dünya Sağlık Örgütü

ve diğ. : Ve diğerleri

vb. : Ve benzeri

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1: Genel Olarak Ailenin İşlevleri.....	14
Tablo 2: Fiziksel ve Cinsel Şiddet Yaygınlığı.....	24
Tablo 3: Anketin Güvenilirlik Analizi Sonucu.....	60
Tablo 4: Araştırmaya Katılan Katılımcıların Anket Sorularına Verdikleri Cevapların Toplam Puan Ortalaması ve Tanımlayıcı İstatistikleri.....	61
Tablo 5: Katılımcıların Demografik Özelliklerine Göre Dağılımları.....	62
Tablo 6: Katılımcılarına Aile Yapısına Göre Dağılımı.....	64
Tablo 7: Aile Yapısı ile Aile İçi Şiddet Arasında İlişki Durumu	69
Tablo 8: Ailede Alkol Kullanımı ile Şiddete Maruz Kalma Arasındaki İlişki.....	69
Tablo 9: Katılımcıların Yaş Gruplarına Göre Şiddet Algısı İlişkisi	70
Tablo 10: Katılımcıların Doğum Yerleri ile Şiddet Algısı İlişkisi	70
Tablo 11: Katılımcıların Evlilik Durumları ile Şiddet Algısı İlişkisi	71
Tablo 12: Katılımcıların Zamanın Çoğunu Geçirdiği Yer ile Şiddet Algısı İlişkisi..	72
Tablo 13: Katılımcıların Eğitim Durumları ile Şiddet Algısı İlişkisi	72
Tablo 14: Katılımcıların Eşlerinin Eğitim Durumları ile Şiddet Algısı İlişkisi	73
Tablo 15: Katılımcıların Gelir Getiren İşte Çalışması ile Şiddet Algısı İlişkisi.....	74
Tablo 16: Katılımcıların Eşlerinin Gelir Getiren İşte Çalışma Durumu ile Şiddet Algısı İlişkisi.....	75
Tablo 17: Katılımcıların Eşlerinin Gelir Getiren İşte Çalışanların Meslekleri ile Şiddet Algısı İlişkisi	75
Tablo 18: Katılımcıların Yıllık Ortalama Gelir Durumu Şiddet Algısı İlişkisi.....	75
Tablo 19: Katılımcıların Aile Yapısı ile Şiddet Algısı İlişkisi.....	76
Tablo 20: Katılımcıların Eşleri ile Akriba Olma Durumu ile Şiddet Algısı İlişkisi .	76
Tablo 21: Katılımcıların Çocuğa Sahip Olma Durumları İle Şiddet Algısı İlişkisi...	76
Tablo 22: Katılımcıların Çocuk Sayıları ile Şiddet Algısı İlişkisi.....	77
Tablo 23: Katılımcıların Evlenme Şekilleri ile Şiddet Algısı İlişkisi	77
Tablo 24: Katılımcıların Aile ile İlgili Alınan Kararlarda En Çok Kimin Sözü'nün Geçtiğine Göre Şiddet Algısı İlişkisi	78
Tablo 25: Katılımcıların Ailede Alkol Kullanan Olup Olmaması Durumu ile Şiddet Algısı İlişkisi.....	79

Tablo 26: Katılımcıların Eşleri ile Anlaşmazlığa Düşüklerindeki Davranışları ile Şiddet Algısı İlişkisi.....	79
Tablo 27: Katılımcıların Aile İçi Şiddete Maruz Kalma Durumları ile Şiddet Algısı İlişkisi	80
Tablo 28: Katılımcıların Aile İçi Şiddete Maruz Kalma Durumunda Yardım Talep Etme Durumuna ile Şiddet Algısı İlişkisi.....	80
Tablo 29: Katılımcıların Babalarının Annelerine Şiddet Uyguladığına Tanık Olma Durumu ile Şiddet Algısı İlişkisi.....	81
Tablo 30: Katılımcıların Şiddetin Nasıl Önlenebileceği Konusundaki Düşünceleri ile Şiddet Algısı İlişkisi.....	81

ÖZET

Bu çalışmanın amacı Kisecik Köyü kadınlarının, kadına yönelik aile içi şiddet olgusuna yönelik bakış açılarını belirlemektir. Araştırma köylü kadınların aile içi şiddet algılarının evli veya bekar olma, yaş, eğitim düzeyi, şehirde yaşayıp yaşamama, ekonomik gelir, köy işlerinde eşi ile birlikte çalışıp çalışmama (ekonomik kazanca ortak olup olmama), gelenek ve göreneklere bağlılık, madde kullanımı gibi bağımsız değişkenlere göre değişip değişmediğini ölçmeyi amaçlamaktadır. Çalışma, şiddetin köydeki ve kentteki görünürlüğünün; zaman ve diğer faktörlere bağlı değişimiyle ilgili sonraki çalışmalara yardımcı olabileceği düşüncesiyle kırdan gerçekleştirilmiştir. Çalışma kesitsel nitelikte bir alan çalışmasıdır ve mevcut durumu tespit etmeyi amaçladığından tarama yöntemi ve anket tekniği ile gerçekleştirilmiştir. Araştırmada elde edilen veriler SPSS 24 aracılığıyla analiz edilmiştir. Analizler; ankete katılan kadınların kadına yönelik aile içi şiddeti genellikle kabul edilebilir bulmadıklarını ve kadınların büyük bir kısmının (%76) şiddete maruz kalmadığını göstermektedir. Bir diğer bulgu ise kadınların fiziksel şiddete ilişkin davranışları büyük oranda şiddet olarak kabul etmesidir. Bu araştırmanın bulguları kırsal kesimde yaşayan kadınların şiddet algılarının açıklanmasında ve kır yaşamının belirleyici özellikleri, toplumsal değişim ve şiddete bakış arasındaki ilişkilerin anlaşılabilmesi bakımından önemli görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Şiddet Algısı, Kadına Yönelik Şiddet, Aile İçi Şiddet, Kırsal Yaşam

ABSTRACT

Violence is a universal problem that affects societies throughout the history. The destructive effects of violence appear as a major problem in the family which is the mainstay of society. Women are one of the groups most affected by domestic violence. The purpose of this study is to determine the women's perspectives on domestic violence who live in Kisecik Village. In this study, it is aimed that how perception of domestic violence changes according to different variables. These variables are determined as marital status, age, level of education, experience of living in the city, economic income, working together with her husband (common economic income), commitment to traditions and customs, substance abuse. This study is conducted in the rural area with the idea that the visibility of violence in the rural area and the city depends on time and other factors. So this study may shed light on subsequent studies. This study is a cross-sectional field study and includes scanning method and survey. Data were analyzed through SPSS 24 package program. Analyses demonstrated that women usually don't perceive domestic violence as acceptable and 76% of women said that they were not subjected to violence. Another important outcome is that women usually define "physical violence" as violence.

The outcomes of this study are important in terms of explaining the violence perception of women living in rural areas and meaning of relationships between characteristics of rural life, social modification and the perception of violence.

Key Words: Perception Violence, Domestic Violence, Violence Against Women, Rural Life.

1.GİRİŞ

İnsanlık tarihi boyunca varlığını sürdürerek hem en eski hem de en güncel sosyal sorunlardan biri olan şiddet; yaşamın her alanında var olmuş, gelişmiş ve zamanla pek çok disiplin için ayrı bir araştırma konusu haline gelmiştir. Dünya Sağlık Örgütüne göre şiddet: “Fiziksel gücün bilinçli olarak bir eylem veya tehdit biçiminde kullanılmasının, kişinin kendisinde, başka bir kişi, grup veya toplulukta, yaralanma, ölüm ya da psikolojik zarara; gelişimsel bozukluğa veya yoksunluğa neden olması ya da neden olma olasılığı bulunması durumu” şeklinde açıklanmaktadır (WHO, 2002: 5). Şiddet tanımından da anlaşılacağı gibi çok boyutlu evrensel bir sorundur. Bu noktada şiddet olgusuna ilişkin tanımlar incelendiğinde şiddetin farklı tipleri dikkat çekmektedir. Dünya Sağlık Örgütü (2002) bu türleri kişinin kendine yönelik, kişiler arası ve kolektif şiddet olarak sınıflandırmaktadır. Kişinin kendisine yönelik şiddet intihara yönelik davranışlar ile kendini kasıtlı yaralama eylemlerini içermekteyken kişiler arası şiddet; aile içindeki ve toplumdaki kişileri kapsayan şiddet olarak kendi içinde ikiye ayrılmaktadır. Toplumsal şiddet ise örgütlü gruplar, terörist eylemleri ve benzer şekillerde sınıflandırılabilir.

Kişiler arası şiddet türlerinden olan aile içi şiddet; şiddetin hem oluştuğu hem de nesillere aktarıldığı en küçük birimde gerçekleşmesi bakımından büyük risk taşır. Ailedeki şiddet, aile üyeleri arasındaki belirgin bir gerginlik ve tehditle başlayarak, genellikle çocuğun duygusal ve fiziksel ihmali veya suiistimali, yaşlının suiistimali ve eşe uygulanan şiddet şeklinde gerçekleşmektedir. Aile içinde ki şiddet olaylarında genellikle erkek şiddet uygulayan konumunda bulunurken, kadın şiddet gören olarak bilinmektedir (Akpınar 2011; WHO, 2002). Bu noktada kadına yönelik aile içi şiddet üzerinde dikkatle durulması gereken bir olgu olarak karşımıza çıkmaktadır. Aile toplumun yapıtaşı olması nedeniyle şiddetin doğduğu ve aynı zamanda nesillere aktarıldığı bir kurum öznesinde bulunmaktadır. Toplumun temel birimi olan ailede edinilen şiddet bilinci kadınların toplumun her alanında şiddete karşı dezavantajlı konumunu pekiştirmektedir.

Kadına yönelik aile içi şiddetin yaygınlığı toplumsal normlarla beslenebilmekte ve bu durumun özellikle de kadınlar tarafından içselleştirilmesi, şiddetin nesilden nesile aktarılarak yeniden üretimine sebep olmaktadır (User, Kümbetoğlu ve Kolankaya 2002). Bu durum erkeğin aile içinde şiddet uygulayan kadının ise şiddet gören konumunu olağanlaştırmakta ve kadınların dezavantajlı konumunu pekiştirmektedir. Kadına yönelik şiddetin “kabul edilebilirliğinin” artması kadının şiddetin pek çok türüne maruz kalmasına sebep olmakta ve kadına yönelik şiddet türleri kendi içinde ayrılmaktadır. Bu ayrışma net sınırlarla birbirinden bağımsız düşünülemediği için kadın çoğu zaman bu şiddet türlerinin birkaçına aynı anda maruz kalabilmektedir. Tüm bu durumlar kadına yönelik aile içi şiddet olgusunda kadınların hangi davranışları şiddet olarak gördüklerini anlamlandırmayı önemli kılmaktadır.

Aile içi şiddetle ilgili çalışmalar oldukça fazla olmasına rağmen sosyal değişimin görece hızlı olduğu kentlerde yoğunlaşmaktadır (Yaman Efe ve Ayaz 2010; İçli 1994; Kandemirci ve Kağnıcı 2014; Şahin, Yetim ve Güleç Öyekçin 2012). Bununla birlikte bulunduğu bölge ve diğer değişkenler sebebiyle farklılıklar gösterse de ekonomik kazanç sağlama şekillerinin tarım ve hayvancılığa dayalı olması ve buna paralel olarak gelişen tüketim şekillerinin sınırlılıkları gibi özellikleri ile özel bir aile türü olan köy ailesinde kadınların kadına yönelik aile içi şiddet algısı farklılık gösterebilir. Köyler her ne kadar geleneksel yapının ve insan ilişkilerinin görece daha kuvvetli olduğu ve sosyal değişimin daha yavaş olduğu alanlar olsa da köy ailesi teknolojik gelişmeler, eğitim, sosyal ilişkiler gibi değişkenlerden etkilenmekte ve değişim göstermektedir. Kadına yönelik aile içi şiddet pek çok zaman ailenin özel alanı görülmesi sebebiyle araştırılması ve objektif bulgular elde edilmesi görece zor bir olgudur. Üstelik köyler toplumsal değişimi daha yavaş, geleneksel yapıları ise daha kuvvetli bir konumda olması bakımından araştırma yapılması ve objektif bulgular elde edilmesi oldukça zor bir örneklem grubunu oluşturmaktadır. Bu sebeple şiddetin köydeki ve kentteki görünürlüğünün zaman içinde hangi faktörlere bağlı olarak değiştiğinin incelenmesi sonraki çalışmalara ışık tutması bakımından önem taşımaktadır.

Çalışma Kisecik Köyü kadınlarının kadına yönelik aile içi şiddete bakışını belirlemeyi amaçlamıştır. Bu amaçla çalışmanın ilk kısmında şiddet olgusu incelenmiş daha sonra sırayla aile içi şiddet, aile içi kadına yönelik şiddet ve köy ailesi olgularına değinilmiştir. Araştırmanın ikinci kısmı olan kuramsal çerçevede Dünyada ve Türkiye’de aile içi kadına yönelik şiddet, kadına yönelik aile içi şiddetin nedenleri, kadına yönelik aile içi şiddetin türleri, kadının şiddet ortamında kalmasının nedenleri, kadına yönelik aile içi şiddeti açıklayan kuramlar ve kadına yönelik aile içi şiddetin kadın sağlığına etkilerine değinilmiştir. Araştırmanın üçüncü bölümünü yöntem kısmı oluşturmaktadır. Dördüncü bölümde ise bulgulardan bahsedilmiştir. Son bölümde ise araştırma bulgularından hareketle sonuç ve öneriler yazılmıştır.

2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE

2.1. Şiddet

Şiddet toplumun her alanında karşımıza çıkan evrensel bir sorundur. Bu sebeple pek çok bilimsel disiplin tarafından sebepleri, boyutları, etkileri ve diğer yönleriyle ilgili çalışmalar yapılan güncel bir problem olarak karşımıza çıkmaktadır.

Dünya Sağlık Örgütü şiddeti: “Fiziksel gücün bilinçli olarak bir eylem veya tehdit biçiminde kullanılmasının, kişinin kendisinde, başka bir kişi, grup veya toplulukta, yaralanma, ölüm ya da psikolojik zarara; gelişimsel bozukluğa veya yoksunluğa neden olması ya da neden olma olasılığı bulunması durumu” şeklinde tanımlamaktadır (WHO, 2002: 5). Şiddet toplumsal bir sorundur. Bu durum şiddetle ilgili uluslararası düzeyde birçok çalışma yapmasının ve şiddetin insanlık suçu olarak kabul edilmesinin önünü açmıştır (İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi, 1949; Cenevre, 1949; Sevil ve diğ. 2015).

Şiddetin tüm insanları etkileyen evrensel bir sorun olması onun çeşitli boyutlarda sınıflandırılmasına sebep olmuştur. WHO (2002)’ya göre şiddetin bu türleri;

-Kişinin kendisine yönelik şiddet

-Kişiler arası şiddet

-Kolektif şiddet

şeklinde sınıflandırılabilir. Bu sınıflandırmaya göre kişinin kendine yönelik şiddet beden ve ruh bütünlüğüne zarar vermeyi içerir. İntihar düşünceleri, intihara teşebbüs, kasıtlı kişisel yaralamalar, kişisel psikolojik baskılar kişinin kendisine yönelik şiddetine örnek verilebilir. Kişiler arası şiddet denildiğinde ise kişinin yakın çevresi veya tanımadığı kişiler tarafından maruz kaldığı şiddet akla gelmektedir. Kişiler arası şiddet çocuk istismarı, sevgili/eş şiddeti, yaşlı istismarı, kişinin tanımadığı kişiler tarafından saldırıya maruz kalması, cinsel fiziksel saldırıya uğraması gibi şekillerde örneklendirilebilir. Kolektif şiddet ise toplumu etkileyen terör eylemleri, psikolojik

ve ekonomik savaşlar, siyasi şiddet, devlet şiddeti gibi daha büyük gruplar tarafından uygulanan şiddet eylemlerini içermektedir.

şiddeti değerlendirirken şiddete maruz kalan, şiddeti yaşayan gruplara göre bir sınıflama yapıldığında ise temel olarak řu alt başlıklar karşımıza çıkmaktadır:

1. Kadına yönelik şiddet
2. Yaşlıya yönelik şiddet
3. Çocuğa yönelik şiddet
4. Kardeşler arası şiddet
5. Akranlar arası şiddet
6. Flört şiddeti
7. LGBT şiddeti
8. Engelliye yönelik şiddet
9. Mülteci şiddeti
10. Kişinin kendine yönelik şiddeti

şiddeti uygulanan şiddet türüne göre sınıflandırdığımızda ise řu başlıklar karşımıza çıkmaktadır:

1. Fiziksel şiddet
2. Duygusal şiddet
3. Cinsel şiddet
4. Ekonomik şiddet
5. Siber şiddet (Polat 2016: 16-17).

Aile içi şiddet, kişiler arası şiddet türlerinden biridir ve uygulanan şiddet türüne göre tüm şiddet türlerini içinde barındırabilir. Buna rağmen fiziksel şiddetin etkileri somut olarak hemen görülebilirken diğer şiddet türleri uzun zamanlı yıkıcı etkiler yapabilir veya şiddet türlerinden birkaç tanesi aynı anda gerçekleşebilir.

Bilican Gökkaya ve Ayan (2017) Şiddet olgusunu derinlemesine anlamlandırabilmek için saldırganlığın üzerinde durmak gerektiğini ifade etmektedir. Buna göre bu iki olgu birbirinden farklı değerlendirilmesine karşın yapılan araştırmalar iki olgu arasındaki bağlantıyı gözler önüne sermektedir. Saldırganlık eğiliminin diğerine zarar verecek şekilde ortaya çıkması sonucu şiddet meydana gelmekte, bu saldırganlık eğiliminin oluşmasını da çeşitli engellemeler tetiklemektedir. Aç ve susuz kalmak gibi fizyolojik; dokunma, sevgi, ilgi, gibi tinsel gereksinmelerin karşılanmaması, bireylerin saldırgan hale gelmesine sebep olabilmektedir. Bu durum saldırgan eylemlerin nedenini, ortaya çıkış şeklini, yönünü, niteliğini ve sonucunu farklı şekillerde tanımlamanın veya değerlendirmenin de nedenidir. Aynı zamanda aile içerisinde şiddete maruz kalmış çocukların ileride saldırganlık dürtülerini kontrol etmekte zorlanması ve şiddet uygulaması da fizyolojik ve duygusal gereksinmelerin karşılanmaması (engellenmesi) ile ilişkilendirilebilir.

Şiddet olaylarından en çok etkilenen gruplardan biri de kadınlardır. Nüfusun hemen hemen yarısını oluşturmasına karşın kadınlar şiddete karşı oldukça savunmasız konumdadır. Bu durumu toplumsal cinsiyet eşitsizlikleri, fiziksel güç farklılıkları ve daha pek çok olgu geçmişten günümüze destekler. Kadınlar geçmişten bugüne; Ortaçağda ki cadı avlarından, Tanrılara kurban edilen bakirelere, savaşlardaki toplu tecavüzler ile Hindistan'da kadınların eşlerinin ölümünün ardından kendilerini yakma geleneğine kadar daha pek çok örnekle çeşitlendirilebilecek coğrafya ve zamanda şiddete maruz kalmışlardır (Arın 1996: 306-307; Yaşar 2017).

Tüm bu örnekler kadına şiddetin evrenselliğini gözler önüne sermekle kalmayıp, kadınların şiddetle mücadelede yüzyıllar boyu süren çabalarının geldiği noktayı da gözler önüne sermektedir.

2.2. Aile İçi Şiddet

Aile içi şiddet; yaygınlığı ve sonuçları itibarı ile özel alan olarak sınırlandırılmayacak bir konumda bulunmaktadır. Bu sebeple devlet aile kurumunu koruyup güçlendirmeyi görev alanına dahil etmiş ve anayasada da yer vermiştir. 1982 Anayasasının 41. Maddesi aileyi; “Aile, Türk toplumunun temelidir ve eşler arası eşitliğe dayanır. Devlet, ailenin huzuru ve refahı ile özellikle annenin ve çocukların korunması ve aile planlamasının öğretimi ile uygulanmasını sağlamak için gerekli tedbirleri alır, teşkilatı kurar” şeklinde açıklayarak, ailenin korunmasını devletin görevi olarak belirlemiştir. Anayasamızda toplumun temeli olarak betimlenen aile, yapısı kadar sorunlarıyla da bir o kadar önemli yer tutmaktadır. Toplumdan ferde, fertten topluma gerçekleşen ilişkiler aile vasıtasıyla gerçekleşir. Toplumla fert arasındaki iletişimi kuran bu önemli kurumda tıpkı diğer sosyal kurumlarda olduğu gibi iktidar mücadeleleri yaşanmaktadır (Öztürk 2014: 39). Bu iktidar mücadelesi aile içi şiddetin temel dayanağını oluşturmakta ve anayasada belirtilen devletin ailenin korunmasıyla ilgili yükümlülüklerinin önemini ortaya çıkarmaktadır.

Aile içi şiddet “Aile üyelerinden birinin, ailedeki diğer üyenin yaşamını, psikolojik ve/veya fiziksel bütünlüğünü tehdit eden, kişiliğine veya kişilik gelişimine zarar veren eylem ya da ihmal şeklinde tanımlanabilir. Burada önemli olan mağdurun aile üyesi tarafından şiddete maruz kalmış olmasıdır” (Akın 2013: 29).

Aile içi şiddetin doğuşunda biyolojik, psikolojik ve sosyal pek çok boyut bulunmaktadır. Aile içi şiddetin bu boyutları; toplumsal normlar, gelenekler ve güç ilişkisi ile beslenmektedir. Ataerkil yapı dikkate alındığında toplumsal normlarla beslenen şiddetin dezavantajlı grubunu ise kadın, çocuk, yaşlı ve engelliler oluşturmaktadır (Bilican Gökkaya 2018). Bu durumu yapılan pek çok çalışmada destekler niteliktedir. Örneğin Sezen (2012) yaptığı çalışmada, ülkemizde aile içi şiddet görenlerin % 90' ından fazlasını kadın ve çocukların oluşturduğunu ve bunun nedeninin, ilişkilerindeki erkekler lehine orantısız güç dengesi ve toplumunun süregelen erkek egemen kültürü olduğunu ifade etmiştir. Erkeğin ev ekonomisine hakim olması ve şiddeti otorite sağlamak için kullanması, kadın-erkek eşitsizliğinin erkek lehine kabul edilerek şiddet mağdurunun kadın ve çocuklar olmasında etkilidir.

Bilican Gökçaya (2009: 167) çalışmasında diğer ülkelerde olduğu gibi ülkemizde de şiddete en çok çocukların ve kadınların maruz kaldığını, kadına yönelik şiddetin ise daha çok ev içinde gerçekleştiğini ifade etmektedir. Bunun nedeni, aile dışında yaşanan şiddetten toplum sorumlu tutulurken, aile içerisinde uygulanan şiddetin, ailenin özel bir alan olduğu düşüncesiyle gizlenmesidir. Bilican Gökçaya aile içinde yaşanan şiddetin genelde erkeğin eşini ya da beraber yaşadığı kadını dövmesi şeklinde gerçekleştiğini çünkü erkeğin burada kendisini özel mekanında, toplum baskısından uzakta hissederek otoritesini istediği gibi kullanabildiğini ifade ederek, aile içi şiddetin kadınlar üzerindeki yaygınlığına vurgu yapmaktadır. Bu durum erkeğin aile içinde uyguladığı şiddeti meşrulaştırmasına, kadının ise dezavantajlı konumunu pekiştirmesine sebep olmakta ve aile içi şiddetin giderek artmasına zemin hazırlamaktadır.

Aile içi şiddet hem gelişmiş hem de gelişmekte olan ülkelerde artmaktadır. Özellikle son 30 yılda küreselleşme adı verilen süreçte işsizliğin giderek yükselmesi, iş sürelerinin kısalması, risk ve belirsizliğin artması insanlarda şizofrenik bir tavrın yükselişini beraberinde getirmiş, bu durum aile içi şiddetin artmasında önemli rol oynamıştır. İşsiz kalan ya da ne kadar süre daha çalışacağı belli olmayan insanlar üzerinde, gelecek belirsizliği psikolojik bir travma yaratmaktadır. Bu bağlamda şiddet günümüzde hem eğitimli hem de eğitim seviyesi düşük kişiler arasında geçmişle kıyaslanamayacak ölçüde artmıştır (Zenciriran 2016:170). Bu durum kadının toplumsal normlarla beslenen dezavantajlı konumunun psiko-sosyal sorunlarla pekiştiğini gözler önüne sermekte ve kadınların aile içinde şiddete ilişkin dezavantajlı konumu başlı başına özne pozisyonuna gelebilmektedir.

2.3. Kadına Yönelik Şiddet

Birleşmiş Milletler' in 1991' deki deklarasyonunda kadına yönelik şiddet: "Kadınlarda ister kamu alanında isterse özel yaşamlarında, fiziksel, cinsel veya psikolojik yaralanma sonucunu doğuran veya böyle bir sonuç doğurmaya yönelik herhangi bir alandaki cinsiyete dayalı her türlü eylem, ihmal, kontrol edici davranış, tehdit veya özgürlüğünün keyfi biçimde kısıtlanmasıdır" şeklinde tanımlanmaktadır (Arın 1996: 130). Bu tanım kadına yönelik şiddet olgusunu fiziksel şiddet öznesinde sınırlandırmadan cinsel ve psikolojik şiddete de yer vermesi bakımından önem arz

etmektedir. Kadına yönelik şiddet bir insanlık suçu olmasına rağmen konuyla ilgili çalışmalar oldukça yenidir. Bu durumu Ümran Demir (2000)'in yaptığı Aile İçi Şiddet çalışması da desteklemekte; Demir dünya çapında milyonlarca kadının şiddete uğradığının son yirmi yılda yapılan çalışmalarla ortaya çıktığını ifade etmektedir. Yeterince kayıtlara geçmemekle birlikte kadına yönelik şiddet olaylarının pek çok ülkede sıklıkla gerçekleştiğini belirtilen çalışma, şiddetin temel insan hak ve özgürlüklerini ihlal edip engellediği gibi kadınların temel haklarını dahi kullanmalarını olanaksızlaştırdığını ifade etmiştir.

Watts ve Zimmerman (2002) çalışmasında kadına yönelik şiddetin geniş bir yelpazede değerlendirilmesi gerektiğini öne sürmektedir. Ensest, kürtaja zorlama ve bebek öldürme, kızların kasıtlı ihmali, savaşlarda yaşanan tecavüzler, fahişeliğe zorlama, çeyiz sebebiyle yaşanan ölümler, asit atma, flört/eş şiddeti bu kapsamlardan bazılarıdır. Eş şiddeti ise bu şiddet türlerinin en yaygın biçimlerinden biridir.

Kadına yönelik şiddetin en meşru biçiminin aile içi şiddet kabul edilmesinin pek çok neden ve sonucu vardır. Durumun yaygınlığına rağmen kadınların aile içinde maruz kaldığı şiddet, ailenin biricikliği ve ilişkilerinin özel olması sebepleriyle üstü kapatılarak göz ardı edilmektedir. Bu durum aile içi şiddetin meşru forma dönüşürülmesinden ileri gelmektedir (Ünal 2005). Bu noktada toplumsal normlar ve geleneksel yapı göz önünde bulundurularak aile kurumunun incelenmesi ve aile içi ilişkilerdeki güç mekanizmalarının belirlenmesini önemlidir.

Türkiye’de kadına yönelik aile içi şiddet olgusu 1980’li yılların sonlarında etkili olmaya başlamış ve kadın hareketlerinin bir sonucu olarak ülkenin gündemine girmiştir. 17 Mayıs 1987’de gerçekleşen “Dayağa Hayır” yürüyüşü, kadınların şiddete karşı toplu olarak gerçekleştirdiği ilk tepkidir. Kadın hareketleri bu yıldan sonra hız kazanmış, 1990’lı yıllardan itibaren de kurumsallaşmaya başlamıştır. Bu yıllarda kadın hareketlerinin kurumsallaştığı bazı üniversitelerde kadın araştırma ve uygulama merkezleri ve yüksek lisans programları açılmaya başlanmıştır (Çilingiroğlu 2001). Kadına yönelik aile içi şiddet olgusunun ülke gündemine bu kadar geç gelmesi, ailedeki şiddetin özel alan olarak değerlendirilmesinden, toplumsal cinsiyet rollerine kadar uzanan geniş bir yelpazede değerlendirilebilir.

Aile içi kadına yönelik şiddet “Aile içerisinde ya da hanede veya mağdur faille aynı evi paylaşırsa da paylaşmasa da eski veya şimdiki eşler veya partnerler arasında meydana gelen her türlü fiziksel, cinsel, psikolojik veya ekonomik şiddet eylemi” olarak açıklanmaktadır (Avrupa Konseyi Sözleşmesi, 2011: 3). Kadına yönelik aile içi şiddetin tanımlanmasından da anlaşılabilceği gibi kadının maruz kaldığı şiddette eş, eski eş veya partnerler büyük rol oynamaktadır. Kadınlar aile içerisinde şiddetin üretildiği aynı zamanda da sıklıkla yaşadığı noktada bulunmaktadır. Kadın Statüsü Genel Müdürlüğü (2008) verilerine göre aile içi kadına yönelik şiddet kavramı ilk kez 1970’li yıllarda resmi/dini nikâhlı veya beraber yaşayan erkeklerin, eşlerine/birlikte yaşadıkları kadınlara karşı uyguladıkları şiddeti ve tacizi tanımlamak için kullanılmış ve kadınların hayatlarının herhangi bir döneminde, fiziksel şiddeti (%39.3), cinsel şiddeti (%15.3) ve hem fiziksel hem de cinsel şiddeti (%41.9) aynı anda yaşadığı görülmüştür.

Kadınlar genellikle eşleri veya eski eşleri tarafından erkek şiddetine maruz kalmakta ve bu şiddetin temelinde toplumsal normlar, geleneksel ve fiziksel güç eşitsizlikleri gibi pek çok neden bulunmaktadır. Bu durum kadına yönelik aile içi şiddetin yaygınlığında ataerkil yapının etkisi ile ilişkilendirilebilir (Başar ve Demirci 2015). Kadının ekonomik özgürlüğünün olmaması, toplumdaki ikincil konumu ve bu durumu pekiştiren uygulamalar, şiddetin iktidar sağlamak için bir araç olarak kabul edilmesi, kamusal alanda kadınların maruz kaldığı şiddetin görmezden gelinmesi, kitle iletişim araçlarının geleneksel erkek ve kadın rollerini tekrar tekrar üretmesi, şiddeti sorun çözme biçimi olarak gören değerlerin kitle iletişim araçlarında sık bir şekilde sunulması aile içi şiddeti artırıcı etki yapmaktadır (Günindi Ersöz 2011: 256). Arslan (1998) yaptığı çalışmada şiddetin kuşaktan kuşağa öğrenme yoluyla aktarıldığını ve kişilerin öğrenme yerlerinden biri olan ailede şiddetin sorun çözme ve ilişki biçimi olarak öğrenildiğini belirtmiştir. Babanın otorite olduğu, eşin ve çocukların dövülerek eğitildiği ya da istenilenin kaba kuvvet veya tehditle yaptırıldığı ailede yetişen kız çocukları dayak yiyen kadın imajını yetişkinlikte yadırgamayacağı gibi erkek çocuğunda eşi ve çocuklarına benzer şekilde davranmasının muhtemel olacağını ifade eden Arslan literatürde bu duruma kuşaklar hipotezi ya da şiddetin kuşaklar arası döngüsü dendiğini ve aile içi şiddet

davranışının çocuklukta anne babadan, yetişkinlikte kocadan geldiğini ifade etmektedir.

Kadına yönelik aile içi şiddet türleri; fiziksel şiddet, psikolojik şiddet, cinsel şiddet, ekonomik şiddet şeklinde sınıflandırılabilir. Kadına yönelik aile içi şiddet dendiğinde akla öncelikle fiziksel şiddet gelse de cinsel, ekonomik, duygusal şiddet türleri de fiziksel şiddet kadar yıkıcı etkiye sahiptir (Kadın Statüsü Genel Müdürlüğü, 2008). Sevil ve arkadaşları (2015) çalışmasında bu duruma vurgu yaparak duygusal şiddetin fiziksel bulgusu olmamasına karşın en zor tedavi edilen rahatsızlıkların başında geldiğini ifade etmektedir. Çalışma fiziksel şiddetin genellikle cinsel şiddetle birlikte görülürken, duygusal şiddetin aile içinde tek başına da görülebileceğini belirterek; ilişkinin sonlandırılmasının önüne geçen ve kadını ilişkiye mahkum eden en önemli şiddeti ise ekonomik şiddet olarak değerlendirmektedir. Buna göre duygusal şiddet aile içinde fark edilmesi en zor şiddet türlerinden biri olarak değerlendirilebilir.

2.4. Aile

Aile; din, ırk, kültür, coğrafi bölge farkı gözetmeksizin toplumların çekirdeğini oluşturmaktadır. Ailenin böylesi geniş dağılımı pek çok farklı aile yapısının oluşmasına neden olmuştur. Sayın (1990) bu durumu tarih boyunca toplumların yaşadıkları değişimlerle ilişkilendirerek, ailenin yapı ve işleyiş bakımından büyük dönüşümler geçirdiğini ifade etmektedir. Bu sebeple dünyadaki tüm aileleri kapsayan evrensel bir aile tanımı yapmak mümkün değilse de aileyi açıklayan ve ortak öğeleri bulunan pek çok tanım geliştirilmiştir. Bu tanımlamalarda ayrı coğrafi bölge, kültür, dil, din gibi öğelere rağmen ortak vurguların olması, ailenin evrenselliğini gözler önüne sermektedir. WHO (1978) Ailenin evrensel kalıpları olan üreme, sosyalleşme, sosyal rollerin belirlenmesi işlevlerinin önemine dikkat çekerek bu işlevlerin pek çok bilim dalı tarafından incelendiğini belirtmektedir. Kurt (2012) ise ailenin evrensel olmayan özelliklerine de değinerek ailenin farklı zaman ve yerlerdeki farklı görünümünü kültür ile ilişkilendirmiştir. Ona göre toplumun egemen ilkelerinin değişimi; dini, siyasi, ekonomik ve ahlaki değişimler ailenin yeniden şekillenmesine sebep olmaktadır ve aileyi şekillendiren bu etki tek taraflı değil karşılıklıdır. Aile, toplumdaki her kurum gibi çeşitli dönüşümler geçirmiş halde geçirmeye devam

etmektedir. Bu dönüşümler aile kurumunu çeşitli değişimlere uğratmıştır. Bu sebeple aileyi irdelerken, önce tarihsel bir ürün olarak ele almalı ve buna bağlı olarak ne tür değişimlerden geçtiği göz önünde bulundurulmalıdır. Bu değişimlere yol açan en önemli etken, toplumsal-ekonomik düzendir (Güler ve Ulutak 1992). Bu nokta da aileyi açıklayan tüm tanımlar gerek içinde bulunduğu kültürün özelliklerini yansıtması gerekse de evrensel vurguları sebebiyle oldukça önemlidir.

Sayın (1990: 2) aileyi: “Biyolojik ilişkiler sonucunda insan türünün devamlılığını sağlayan, toplumsallaşmanın ilk ortaya çıktığı, karşılıklı ilişkilerin kurallara bağlandığı, o güne dek toplumda oluşturulmuş özdeksel ve ruhsal zenginlikleri kuşaktan kuşağa aktaran, biyolojik, psikolojik, ekonomik, toplumsal, hukuksal yönleri bulunan toplumsal birim” olarak tanımlamıştır. Etnoloji sözlüğü ise aileyi: “Erkeğin ve kadının çocuklarıyla oluşturdukları, iş bölümünün temel alındığı ekonomik ve toplumsal temel birlik” olarak nitelendirmektedir (Örnek 1971: 14). Aile; üyelerinin toplumsallaştığı ilk yer olması bakımından önemlidir. Toplumsal ilişkilerin, özellikle de birincil ilişkilerin yaygın olduğu ailedeki her üye belli bir statüsü bulunan toplumsal aktör konumundadır (Sayın 1990). Soysal (1998: 67) benzer şekilde aileyi: “Anne, baba, çocuklar ve diğer yakın akrabaların bir araya gelmesiyle oluşan sosyal bir kurumdur ve toplumun temelini oluşturur. Aile biyolojik anlamda neslin devamını sağlarken, kültürel anlamda ise toplumun örf, adet ve gelenek gibi kültür değerlerini sonraki kuşaklara aktarmaktadır” şeklinde açıklamaktadır.

Aile ile ilgili tanımlamalar büyük oranda ailenin sosyal kurum olarak diğer sosyal kurumlarla karşılıklı etkileşimi öznesinde bütünleşmektedir. Nitekim Gökçe (1976) aileye ilişkin açıklamaların her birinin aileyi sosyal yaşamın yapı taşlarından biri olarak kabul ettiğini bununla birlikte sosyal bir kurum ve yapı olarak farklı kalıplarda değerlendirdiğini ifade etmektedir. Ailenin içeriği ve türleri değişse de bütün toplumlarda var olan bir kurumdur. Bu noktada insanların neden aile kurduğu, ailenin bir toplumda insanların ne gibi ihtiyaçlarını karşıladığı sorusu ailenin işlevlerinin anlaşılması açısından önemlidir (Zencirkıran 2016: 159). Adak (2016) ailenin diğer tüm kurumlar gibi toplumda çeşitli işlevlerinin olduğunu, toplum yapısındaki değişikliklere göre ailenin işlevlerinde de değişiklik gösterebileceğini

ifade etmektedir. Ailenin işlevlerini genel olarak tablodaki şekilde sınıflandırmak mümkündür.

Tablo 1: Genel Olarak Ailenin İşlevleri (Kır 2011).

Psikolojik İşlev	Biyolojik İşlev	Eğitim İşlevi	Kültürel İşlev	Ekonomik İşlev	Toplumsal İşlev
Sıcak Yuva Oluşturma ve Duygusal Doyum Sağlama İşlevi	Cinsel Gütüyü Doyurma veya Cinsel Arzuların Tatmini ve neslin Devamını sağlama, işlevi	Bir Üyesi Olan Bireyi Geliştirme İşlevi	Milli Kültürü Yaşatma ve Kuşaktan Kuşağa Aktarma İşlevi	İş Bulma, Meslek Sahibi Yapma İşlevi	Güvenlik İşlevi
Sevgi İşlevi	Koruyuculuk İşlevi	Seçme ve Yönelme İşlevi	Dini İşlev		Toplumsallaştırma (Sosyalleştirme) İşlevi
Öz Saygıyı Geliştirme İşlevi					Bağıllık İhtiyacını Doyurma İşlevi
					Sosyal Statü Sağlama İşlevi
					Toplumsal Denetim İşlevi
					Eş Seçme ve Yuva Kurma İşlevi
					Tanıdık Çevre Edindirme İşlevi
					Huzurlu ve Güvenli Bir Hayat Sağlama İşlevi
					Paylaşma İşlevi
					Boş Zamanları Değerlendirme İşlevi
					Siyasal İşlevi

Canatan ve Yıldırım (2011) bazı sosyal bilimcilerin ailenin bu işlevlerine üyelerini korumak, onlara bir saygınlık miras bırakmak ile toplumun kontrolünü sağlamak ve yeniden üretimine katkı sağlamayı da dahil ettiğini ifade etmektedir. Buna göre sosyal bir kurum olarak ailenin bu işlevleri zaman, mekan veya kültürel bazda değişip çeşitlense de kişi ve toplum açısından oldukça önemlidir. Modern öncesi toplumlarda çocuklara meslek edindirmek ailenin eğitim işlevlerinden biriyken, günümüzde bu işlevi bürokrasinin devralması, ailenin işlevlerindeki bu zamana bağlı bu değişimlere örnek gösterilebilir. Ailenin işlevlerinde ki farklılıklar sadece zaman bağlamında değil köy kent ayrımı öznesinde de değerlendirilebilir.

2.5. Köy Ailesi

Köy ailesini bulunduğu bölgenin coğrafi ve kültürel özelliklerinden bağımsız düşünebilmek oldukça zordur. Buna rağmen aile türleri içinde yer edinebilmiş köy ailesinin, bir aile türü olarak literatürde yer etmesi kendine has özelliklerinden ileri gelmektedir. Bu özellikler köy ailesine ilişkin tanımlar incelenerek anlamlandırılabilir. “Köyler, doğaya yakın, onu işleyerek üretimi gerçekleştiren, nüfusu kentlere ve kasabalara göre çok daha az olan yerleşim yerleridir. Yerleşim yeri kavramından da çıkılabilecek bir başka sonuç, belli bir toprak üzerinde yerleşmiş ve üretimini bu topraklar üzerinde yapan topluluktur” (Güler Ulutak 1992: 64-65). Bir başka tanımda ise köy: “Genelde tarımla uğraşan içinde buldukları geniş toplumla ortak çıkarları az ve sınırlı ölçüde eş güdülmüş olan birbirleri karşısında güçlü bir özerklik eğilimi gösteren yani toplumsal çevreden çok doğal çevreye yakın olan birkaç düzüne ile birkaç yüz arasında değişen nelerden kurulu belirli ve özenle kurulan sınırları olan topluluklar” olarak tanımlanmıştır (Ozankaya 1971: 32).

Köy tanımlamalarında dikkat çeken ortak hususlar üretim biçimlerinin doğaya yakınlığı ile nüfusun görece azlığıdır. Üretim biçimlerinin doğaya yakınlığından kasıt tarım ve hayvancılıkla ilişkili üretim biçimidir ve köy ekonomisinin temelini oluşturmaktadır. Köy ailesinin kendine özgü yapı oluşturmasında, üretim ilişkileri ve nüfus yoğunluğu dışında farklı etmenler de rol oynamaktadır. Köy Kanununa (1924) göre nüfusu 2000 den aşağı yurtlar köy olarak tanımlanmakta ve tanımda köyün ayırıcı özelliği nüfus olarak dikkat çekmektedir. Yine aynı kanunun ikinci maddesinde; okul, cami, otlak, baltalık, yaylık gibi ortak malları olan ve toplu veya dağınık evlerde yaşayan insanların; tarla, bağ ve bahçeleri ile birlikte köyü oluşturduğu belirtilerek köyün tarımsal ilişkilerine değinilmiştir.

Tüm bunlara rağmen köy ailesinin içinde bulunduğu kültürün sosyal yapısından gelişen teknoloji ile yaygınlaşan popüler kültüre kadar pek çok etmen, tek tip bir köy aile yaşantısının oluşmasını engelleyebilir. Yine de köy ailesi denildiğinde kendine has özellikleri bulunan bir aile türünden bahsetmek mümkündür. Taylan (2009) Türkiye’de Köy Ailesinde Aile İçi İlişkiler çalışmasında köyün sosyal yapı ve ilişkiler itibarıyla daha statik bir durumda olduğunu ifade

ederek enformel ilişkiler, sosyal denetim, dayanışma gibi yönlerden daha güçlü; aile açısından ise sosyal denetim gücü dolayısıyla daha homojen yapı arz ettiğini belirtmektedir. Tüm bu durumlar köy ailesinin görece geleneksel yapıda ve sosyal denetim mekanizmalarından daha fazla etkilendiğini gözler önüne sermektedir. Bu geleneksel yapı köydeki aile ilişkilerinin de düzenleyicisi konumundadır. Bu sebeple köydeki aile ilişkileri incelenirken ataerkillikten uzak ve sosyal denetimden bağımsız bir yapı düşünmek güçtür. Köy ailesi ve konunun öznesinde bulunan köy kadını, bulunduğu ailede geleneksel rolleri öğrenir ve gelecek kuşaklara aktarır. Erdentuğ (1978) yaptığı çalışmada köy ailesinde cinsiyete dayalı iş bölümü oluşunu, erkek ve kadınların yapacakları işlerin cinsiyete göre saptandığını ifade etmektedir. Buna göre erkek, çocuk yapması ve kendi cinsi ihtiyaçlarını karşılamasının yanı sıra hane içinde ve dışında belirli işleri yapmak için evlenir. Akrabalar arası evlilik yaygındır ve kadın aile içinde kocasının kendisine ve çocuklarına yönelik otoritesini kabullenmek durumundadır. Geleneksel rollerin yeniden üretildiği noktada kadının önemine dikkat çeken çalışma kadınların aile içinde kişiliğini gelin sahibi olduktan sonra bulduğunu ve kendisi gelirken yaşadıklarını gelinine de yaşatmaya çalıştığını belirtmiştir. Bu bakış açısı şiddetin aile içinde üretimiyle ilişkilendirilebilmesi bağlamında önemlidir.

Köy ailesi ile ilgili yapılan çalışmalarda köy ailesinin modernleşme süreci de göz önünde bulundurulmalıdır. Toplumlar ister cemaat, isterse cemiyet; ister köy, isterse kent toplumu olarak teşkilatlınsınlar hiçbir zaman statik değildirler. Zamanla sürekli olarak değişirler (Merter 1990: 74). Cumhuriyetin kuruluşundan sanayileşmeye ve gelişen teknoloji ile devlet politikalarına kadar uzanan pek çok etmen köylerin de görece küreselleşmesine ve modernleşmesine sebep olmuştur. Kağıtçıbaşı'nın (2012) yaptığı çalışma ailenin değişimlerini yatay ve dikey eksenli olarak inceleyerek, zamanla aile içinde çocuğun iş olarak değerinin azalıp psikolojik değerinin arttığını ifade etmektedir. Buna göre modernleşmeyle birlikte gelecek güvencesi olarak görülen erkek çocuklarıyla birlikte kız çocuğu hayırlıdır gibi olgular da filizlenmiş ve bu doğrultuda ailenin toplumsal değişimi de hızlanmıştır. Arslantürk (2017) ise çalışmasında coğrafi konumu sebebiyle farklı kültürlerin kesiştiği ülkemizde aile yapısının değişiminde üç tip aile prototipinden bahseder. Bu modeller kırsal, ekonomisi tarıma dayalı ve az gelişmiş bölgelerde yaşayan ailelerde sık görülen geleneksel bağımlı aile modeli, bunun tersi olarak sanayileşmiş batı

toplumlarında sıklıkla tasvir edilen bağımsız aile modeli ve ikisinin bir sentezi durumundaki psikolojik bağımlı aile modelidir. Kağıtçıbaşı sosyal değişimle birlikte psikolojik (duygusal) aile modeline kaymaların yaşandığını ifade etmekte bu durum diğer çalışmada belirttiği kız evlat hayırlıdır sözündeki gibi kültürel kaymaları desteklemektedir.

Bu noktada geleneksel, ekonomisi doğaya dayalı, sosyal ilişkileri kuvvetli, sosyal denetim mekanizmaları güçlü ve az veya çok sosyal değişimden etkilenen ama ne ölçüde olduğu tam kestirilemeyen köy aile tipleri karşımıza çıkmaktadır. Bu durum geleneksel aile yapısı içinde erkeğin egemenliğini içselleştirmiş köy kadınlarının aile içi kadına yönelik şiddete bakış açılarının belirlenmesi ile bu noktada fikir oluşturmasını gerekli kılmaktadır. Köy ailelerinde ki modernleşme sürecinin etkileri coğrafi konum ve daha pek çok özelliğe göre değişebilmekte buna rağmen sosyal değişimin büyük kentlere göre daha yavaş gerçekleştiği düşünülmektedir.

Köy ailesi belli ortak özelliklerinin yanı sıra bulunduğu coğrafya, kültür, teknolojik değişimler gibi özellikleriyle kendine has özellikleri bulunan spesifik bir grubu da oluşturur. Araştırmanın gerçekleştirildiği Kisecik Köyü Karaman iline bağlı olup aslen Toroslarda yaşayan Sarıkeçili Yörüklerinin burada yerleşik yaşama geçmesi ile kurulmuştur. 1886 yılında kurulan köyde 2017 yılı verilerine göre 638 kişi yaşamakta ve bunlardan 321'ini kadınlar oluşturmaktadır (Karamandan, 2018). Yörük yaşamında konargöçer vurgusu önemlidir. Kadınlar bu sayede sosyal yaşamda erkekler kadar var olma şansına sahip olabilmekte ve yaşamı idame ettirebilmek için her bir bireyin önemli sorumluluk alanları var olmaktadır.

3. KURAMSAL ÇERÇEVE

3.1. Dünyada ve Türkiye’de Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet

3.1.1. Dünyada Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet

Kadına yönelik şiddet tüm dünyada varlığına sürdüren evrensel bir sorundur. WHO (2003) raporunda kadına şiddetin toplumsal değil küresel bir halk sağlığı olduğunu belirtmektedir. Kadınlar hayatının hemen hemen her alanında şiddetle karşılaşabilmektedir. Kimi toplumların kültürlerinin zorla veya erken yaşta evlilik gibi gelenekleri, gelecekte yaşanabilecek aile içi şiddetin zemini hazırlanmaktadır. UNICEF (2014) raporuna göre dünya genelinde 700 milyonu aşkın kadın 18. yaşından önce evlenmiştir. Üçte birinden fazlası (yaklaşık 250 milyon) ise 15 yaşından önce evlenmiştir. Çocuk yaşta evlilikler erkeklerde de yaygın olmasına rağmen kızlar bu durumdan daha çok etkilenmektedir. Örneğin Nijer’de, 20-49 yaşlarındaki kadınların %18’i 18 yaşından önce evlenmiştir. Aynı yaş grubundaki erkeklerde ise bu durum %5’tir. Üstelik çocuk evliliğinin daha az olduğu ülkelerde de aynı cinsiyet farklılıkları bulunmuştur. Örneğin Moldova Cumhuriyeti’nde 20-49 yaşlarındaki kadınların %15’i 18 yaşından önce evlenirken bu oran erkeklerde %2’dir. Ayrıca, kızlar genellikle oldukça yaşlı erkeklerle evlidir. Çocuk evliliği; toplumsal normları yansıtan toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin ve kızlara karşı ayrımcılığın bir göstergesidir. Yine aynı rapor yoksulluk ve kırdan yaşama ile erken evlilikler arasında doğrudan ilişki bulunduğunu ifade etmektedir. Bununla birlikte şiddetin yaşandığı tek yer yoksul veya gelişmemiş ülkelerdir gibi bir sonuç çıkarmak doğru değildir. Kadına yönelik şiddet ve özelinde aile içi kadına yönelik şiddet gelişmişlik düzeyi, ekonomik durumu ne olursa olsun tüm kadınların maruz kaldığı evrensel bir sorundur.

Yapılan araştırmalar Dünya çapında kadınların neredeyse üçte birinin (% 30) duygusal ilişkisinde fiziksel ve / veya cinsel şiddet yaşadığını göstermektedir. Küresel olarak, tüm kadın cinayetlerinin% 38’i kadınların eş veya sevgilileri tarafından işlenmektedir (WHO, 2003). Sayısal rakamlar kadına şiddetin küresel büyüklüğünü gözler önüne sermektedir. Araştırmalar göstermektedir ki dünya üzerinde kadınlar şiddete büyük oranda eş ve sevgilileri tarafından maruz kalmakta,

ülkemizdeki durumla da paralellik gösteren bu durum, aile içi kadına yönelik şiddetin büyüklüğünü gözler önüne sermektedir. FRA Direktörü Morten Kjaerum'un Avrupa Birliği Konseyi'nde yaptığı konuşmada (2014) AB Üyesi Devletlerin, duygusal ilişkilerde ki şiddeti, şiddetin özel bir meselesi değil kamuoyu olarak görmesi gerektiğini ifade ederek cinsel şiddet türlerinden olan evlilik içi tecavüzün, diğer tecavüz olaylarıyla aynı şekilde değerlendirilmesi gerektiğini belirtmiştir. Bununla birlikte kadına yönelik şiddetle ilgili raporların gerçeğin çok küçük bir kısmını yansıttığını ifade eden Kjaerum, kayıtlarda kadına yönelik şiddetin büyük oranda rapor edilmediğini belirterek kolluk kuvvetlerinin resmi rakamları ve mağduriyetin gerçek boyutunu açığa çıkarmaya yaklaşmadığını dile getirmiştir. Bu durum Kadına yönelik aile içi şiddet olgusunun ülkemizde olduğu gibi dünyada da özel bir alan olarak kabul edildiğini ve adeta yok sayıldığını göstermektedir. Şiddetle ilgili kayıtların yetersizliği kadınların şiddetten kurtulmalarının önünde büyük bir engel oluşturmaktadır. Kadınlar şiddetti adeta sessizce yaşamakta ve yardım mekanizmalarından faydalanamamakta bu da aile içi şiddetin bir kısır döngü içinde sürekli gerçekleşmesine ve içselleştirilmesine sebep olmaktadır.

Straus ve diğ. (2009) ABD'deki aile içi şiddetin incelendiği kitapta son 300 yıl içinde Amerika'da eş istismarı sıklığını tahmin etmek için kullanılabilecek hiçbir kanıt bulunmadığını belirtilirken, kadınların kendi evlerinde vahşi ve ölümcül şiddet biçimlerine maruz kaldıklarını gösteren tarihi ve yasal verilerin varlığından söz edilmektedir. 1975 yılından bu yana kocalarını öldürmekle itham edilen bir grup Amerikalı kadının, eşleri tarafından dövüldüğünü iddia ettikten sonra kendini savunma veya geçici delilik gruplarında dönüm noktası kararıyla beraat ettirildiği de yine kitabın verileri arasındadır.

Avrupa Birliği (AB) ülkelerinin durumuna incelendiğinde kadına yönelik şiddet yine yaygın bir problem olarak karşımıza çıkmaktadır. AB Temel Haklar Ajansı'nın 2014 yılında 28 Avrupa Birliği üyesi ülkede, 42.000 kadınla yüz yüze yaptığı araştırmanın sonuçları da bu durumu desteklemektedir. Araştırma sonuçlarına göre;

Çalışmaya katılan her üç kadınlardan birinin 15 yaşından itibaren cinsel veya fiziksel şiddete maruz kaldığı, son bir yılda bu oranın %8 olduğunu,

Kadınların istismara uğramasının yaygın olduğu fakat bunların çok az bir kısmının kayıtlara geçtiği, kadına yönelik şiddet vakalarının rapor edilme oranının aile içi şiddet için %14 diğer şiddet olayları içinse sadece %13 olduğu, şiddetin yaşandığı ilişkiyi bitiren kadınların ise hala risk altında bulunduğu,

Kadınların %43'ünün şimdiki eşi veya eski eşi tarafından psikolojik şiddete uğradığı,

15 yaş ve üstü kadınların %18'inin ısrarlı takibe maruz kaldığı,

Eşi şiddetine uğrayan kalan kadınların %42'sinin hamile iken de şiddete maruz kaldığı,

15 yaşından önce bir yetişkin tarafından cinsel istismara uğrayan kadınların ise çalışmaya katılan kadınların %12'sini oluşturduğu tespit edilmiştir (Akt. Kadın Statüsü Genel Müdürlüğü, 2016: 9).

Moğolistan'da 1000 hanede 5500 kişiye uygulanan araştırmanın sonuçlarına göre, araştırmaya katılan kadınların %37,7'si son altı ay içinde şiddete maruz kaldığını belirtmiştir. Kadınların maruz kaldığı şiddet türleri; ,%21,9 duygusal şiddet ,%10 cinsel şiddet ve %6,9 ekonomik şiddet olarak sınıflanmaktadır (Oyunbileg ve diğ. 2009).

Bulgular kadınların en çok duygusal ilişkilerinde ve aile içinde şiddete maruz kaldığını göstermektedir. Aile içi kadına yönelik şiddet yalnızca gelişmekte olan ve gelişmemiş ülkelerin değil tüm dünyanın ortak sorunudur. UNICEF (2014) raporunda, kır yaşamında kadına yönelik şiddetin görece daha yüksek olduğu bulgusu ise araştırmanın sonuçlarıyla ilişkili olarak dikkat çekicidir. Bu husus kır yaşamında geleneksel rollerin ve kültürel normların daha baskın oluşuyla açıklanabilir.

3.1.2. Türkiye'de Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet

Türkiye'de kadın hareketinin tarihsel sürecine baktığımızda geçmişten günümüze kadınların kendilerine dayatılan toplumsal roller ve geleneksel yapıyı sorguladıkları görülmektedir. Kadına şiddetin, ülkemizin toplumsal hayatında önemli yer etmesinde ise 1980'li yıllarda kadınların dayaağa, cinsel tacize ve diğer şiddet

türlerine karşı gerçekleştirdiği kampanyalar ve örgütlenmeler oldukça etkilidir. Kadınlar, kendilerini gerçekleştirebilmelerinin en büyük engellerinden biri olan aile içi şiddet olgusunu kamuoyuna taşıyarak dile getirmişler, fiziksel ve cinsel tacize karşı kampanyalar düzenleyerek kendi aralarında örgütlenme sağlamışlardır. Bu dönemde kadına yönelik aile içi şiddeti vurgulayan temel slogan ise “Özel alan politiktir” vurgusudur. 1987 yılında evde şiddet gören bir kadının şiddeti hak ettiği gerekçesiyle haksız bulunması 12 Eylül sonrasının ilk kitlesel mitingi olma özelliğine de sahip “Dayağa Karşı Dayanışma” kampanyasının başlamasına sebep olarak, aile içindeki kadına yönelik şiddete dikkat çekilmiştir. Bu gelişmelerin ardından 1985 yılında CEDAW (Kadına yönelik her türlü ayrımcılığı önlenmesi sözleşmesi)’ı Türkiye’nin imzalaması ile ivme kazanan süreç devlet bazında aile içi şiddeti önlemeye dayalı kurumlar arası iş birliği sağlanması bakımından büyük öneme sahiptir (Moraloğlu 2012).

Tüm bu gelişmeler kadına yönelik şiddet olgusuna özellikle aile içi kadına yönelik şiddet öznesinde dikkat çekmesi bakımından önemlidir. Konuyla ilgili, çalışmalar kadınların aile içinde gördüğü şiddetin özel alan vurgusundaki meşruiyetini kamusal alana taşınması bakımından oldukça önemlidir. Amerikalı antropolog White’ın Türkiye’de aile ve aile içi üretim konusunda yaptığı araştırma, kadınlara kocaları tarafından uygulanan şiddetin neden kadınlar tarafından yaygın olarak açığa vurulmadığı konusunda önemli ipuçları vermektedir. Araştırma bulguları Türkiye’de aile içi sorunların birkaç güvenilir arkadaş dışında kimseyle paylaşılmadığını ve bu durumun kadının kocasıyla iyi anlaşamamanın utancı olarak kabul edilmesinden ileri geldiğini ifade etmektedir. Çalışma kadının iş gören itaatkâr eş misyonlarına da değinerek, kocasının kötü davranışları hakkında konuşmasının kendisine utanç getireceği düşüncesinin üzerinde durmaktadır. Ayrıca çalışma Türkiye’de aile içi şiddeti yaygın bir şekilde inceleyen araştırmalara pek rastlanmadığını da ifade etmektedir (Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu, 1995). Başbakanlık Aile Kurumunun raporunda belirttiği White’in çalışması dönemin kadına yönelik aile içi şiddetle ilgili çalışmaların kısıtlılığına dikkat çekmesi bakımından önemlidir.

Günümüzde ise gerek devlet kurumlarınca gerek özel araştırmalarda kadına yönelik aile içi şiddet üzerinde önemle durulan bir olgudur. Bu çalışmalardan biri olan Kayar'ın (2003) İzmir'de ki 345 kadınıla yaptığı çalışma, aile içi şiddetin oldukça yaygın olduğuna dikkat çekerek, şiddete uğrayan kalan kadınların profilini değerlendirmiş ve şiddetin önlenmesine yönelik çözüm önerileri sunmuştur. Araştırmanın dikkat çekici sonuçlarından biri, kadınların %8'inin bazı durumlarda şiddet görmeyi hak ettiği düşüncevidir. Araştırmaya katılan kadınların şiddet ortamında kalmayı sürdürme sebebi ise büyük oranda (%91.01) ekonomik kaygılar ile ilişkilidir. Diğer sebepler ise çocukları için endişe duymaları ve eşlerinden korkmaları (%77.1) olarak sıralanabilir. Kadınların %35.07'si eşleri tarafından dövülmektedir ve %12.47'si fiziksel şiddet yüzünden yaralanmıştır. Araştırmaya katılan kadınların %19.23'ü gebelik döneminde eşlerinden fiziksel şiddet gördüğünü, %41.45'i ise hakarete uğradığını belirtmektedir. Kadınların %60'ı mülkiyet sahibi değerildir ve yatırımları eşlerinin üzerindedir. Araştırma sonuçlarına göre erkeklerin %19.72'si, kadının sağlığı elverişli olmadığı halde cinsel ilişkiye zorlamaktadır. Çalışmanın diğer önemli bulguları incelendiğinde eğitim seviyesi düşük kadınlar, imam nikahlı kadınlar ve 15 yaşından küçükken evlenen kadınlar ağır derecede şiddete maruz kalmaktadır. Eğitim seviyesi düşük olan erkekler ise daha fazla şiddet uygulamaktadır. Ayrıca ailede ocuk sayısı arttıça şiddete maruz kalma oranı da artmaktadır.

Yapılan bir başka çalışmada ise kadınların %40.7'sinin aile içinde şiddete maruz kaldığı, şiddet uygulayanların %91'inin eş, %19.7'sinin eşin yakınları olduğu görülmüştür. Kadınların tamamının ekonomik ve cinsel şiddeti ifade edemediği, %56.9'unun aile içi şiddeti uygulayanın erkekler, şiddete maruz kalanların ise kadınlar ve çocuklar (%59.8) olarak düşündükleri saptanmıştır (Güler ve ark. 2005: 55). Yine bir başka çalışmanın sonuçlarına göre ise evlenmiş kadınların yaklaşık yarısı eşleri tarafından tehdit, hakaret, küfür, korkutma, aşağılama gibi duygusal şiddet davranışlarına maruz kalmaktadır. Evlenmiş kadınların %12'si, hayatlarının bir döneminde eşleri veya birlikte oldukları erkekler tarafından cinsel istismara uğradığını belirtmiştir. Kadınların %38'i hayatlarının herhangi bir döneminde fiziksel ve/veya cinsel şiddete maruz kalmıştır. Bu veri çalışmanın 2008 araştırmasında da tespit edilen, fiziksel ve cinsel şiddetin genellikle bir arada

yaşandığı bulgusuna işaret etmektedir (Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Araştırması, 2014: 34).

Türkiye Nüfus Sağlığı Araştırması 2003 verileri ise kadına yönelik aile içi şiddetin yaygınlığıyla ilgili “kent” ve “kırsal” ayrımı yapması bakımından önem arz etmektedir. Araştırmaya göre şiddeti haklı bulma durumu kentte ve kırsalda değişiklik göstermektedir. Kırsalda yaşayan kadınların %57’si kadının yemek yakması, parayı gereksiz harcaması, kocasına karşılık vermesi, çocuklarının bakımını ihmal etmesi, cinsel ilişkiye girmek istememesi gibi durumlarda şiddet görmesini haklı bulurken bu oran kentte %32’ye düşmektedir. Bu durum köyde geleneksel yapının daha etkin olması ve köyde ki sosyal çevrenin kısıtlılığının sosyal normlarda ki değişimleri yavaşlatması ile ilişkilendirilebilir.

Çalışmanın sonuçlarının sınıflandırıldığı tablo aşağıda belirtilmiştir.

Tablo 2. Fiziksel ve Cinsel Şiddet Yaygınlığı

Temel Özellikler	Fiziksel Şiddet	Cinsel Şiddet	Fiziksel veya Cinsel Şiddet
Yerleşim Yeri			
Kent	38.0	14.3	40.3
Kırsal	43.2	18.3	46.6
Eğitim düzeyi			
Eğitimi yok/ilkokulu Bitirmemiş	52.2	9.6	55.7
İlköğretim ilk kademe	39.9	6.9	42.2
İlköğretim ikinci kademe	34.9	7.6	38.5
Lise ve üzeri	25.0	3.8	27.2
Refah düzeyi			
Düşük	47.0	9.4	49.9
Orta	38.9	6.4	41.6
Yüksek	26.7	3.9	28.7
Türkiye	39.3	7.0	41.9

Kaynak : (Hacettepe Üniversitesi Nüfus Etütleri Enstitüsü, 2004).

Kadına yönelik aile içi şiddet önemi git gide artan ve ilgili çalışmaların sürekli artış gösterdiği bir olgu olarak karşımıza çıkmaktadır. Çalışmalar zamanla artsa da dikkat çeken hususlardan biri konunun hala özel alan kabul edilmesi ve

kadınların şiddeti hak etme ortak zemininde buluşabilmesidir. Bu durum sosyal normların kadınlar tarafından aile içinde nesilden nesile aktarılması ve aynı zamanda içselleştirmesiyle ilişkilendirilebilir. Sosyal değişimler, küreselleşme, teknolojik gelişmeler vb. pek çok etkenin ülkemizin beşeri yapısını etkilediği düşünüldüğünde ülkemizde aile içi kadına yönelik şiddete ilişkin çalışmaların sıklıkla yapılmasının büyük önem arz ettiği ortaya çıkmaktadır. Bu amaçla kadına yönelik aile içi şiddetin nedenlerinin saptanması şiddeti önleme düzeyinde ki çalışmalar için büyük önem taşımaktadır.

3.2. Kadına Yönelik Aile İçi Şiddeti Açıklayan Kuramlar

Kadına yönelik aile içi şiddet açıklayan kuramlara değinmeden önce kuramı genel olarak açıklayacak olursak: “Bilgi edinme sürecinin herhangi bir aşamasında ortaya atılan, geçerlik ve güvenilirliği bilimsel yöntemle saptanmış, iç tutarlılığı olan, bir genel bilgi ve açıklama düzenidir” (Akt. Yıldız ve Aydemir 2016: 5). Kadına yönelik aile içi şiddet nedenleri ve sonuçları itibari ile pek çok bilimsel araştırmaya konu olabilmektedir. Bu durum kadına yönelik şiddetin nedenlerini de içine alan cinsiyet ve toplumsal cinsiyeti açıklayan birçok kuramın geliştirilmesine neden olmuştur. Cinsiyet ve toplumsal cinsiyeti açıklayan kuramlar, kadına yönelik aile içi şiddetin anlamlandırılması noktasında oldukça önemlidir. Bu bağlamda aile içi kadına yönelik şiddet olgusunun incelenebilmesi adına feminist kuram, sosyal öğrenme kuramı, güç ve kaynak kuramı, ekolojik kuram ve biyolojik kuram bizim için önem taşımaktadır.

3.2.1. Feminist Kuram

Feminist kuram modernite olgusuyla paralel ve aynı zamanda eleştirel bir düzlemde 18.yüzyıl sonlarına doğru ortaya çıkmış ve ilerleyen yüzyıllarda belirginleşerek çeşitli dönüşümlere uğramıştır. Sanayi devimi sonrası kadın aleyhine şekillenen toplum düzeninde kadınlara erkekler ile eşit haklar sağlamayı amaç edinen feminist düşüncenin felsefi alt yapısını Fransız Devrimi'nin öne çıkardığı akılcılık, bireyselleşme ve ilerleme değerleri oluşturmaktadır (Akyılmaz 2015). Taş (2016: 163) feminist düşüncüyü: “Temelde cinsiyet ayrımcılığına karşı tavır alarak, kamu ve özel bütün alanlarda kadınların maruz kaldığı baskıların ve denetimlerin ortadan

kaldırılmasının gerekliliğini savunan, ataerkil yapılanmalar ve kadınların meşru haklarına ulaşmada mücadele eden bir yaklaşım’’ olarak nitelendirmiştir.

Modernite kavramı ile 18. yüzyıl sonlarında ortaya çıkan feminist bakış zamanla gelişerek çeşitli dönüşümler geçirmiştir. Bu dönüşümler feminist kuramın farklı yaklaşım ve boyutlarının oluşmasına sebep olmaktadır. Feminizm temel süreçte üç dalga halinde incelenmektedir. Feminizmin başlangıcı kabul edilen Fransız İhtilali’nden 1960’lara uzanan birinci dalga feminizm, kadınlara ve erkeklere eşit fırsatlar sağlandığında toplumsal eşitliğin sağlanabileceğini ifade eder. 1960’lardan itibaren ortaya çıkarak 80’lerin başına kadar uzanan feminist hareket kadınların ortak ezilmişliği vurgusuyla tüm dünyada geleneksel muhalefet tanımlarının dışında, farklı milliyet ve dinlerden kadınların dünyaya direnmesi, değişim ve özgürlük uğruna mücadele etmesinin gerekliliğini belirterek geniş tabanlı bir birleşme sağlamıştır. 1980’lerin sonundan günümüze değin uzanan üçüncü dalga feminist hareket ikinci dalga feminizm hareketinin aksine eşitliklere değil cinsiyetlerin farklılığına ve bu farklılıkların biricikliğine dikkat çekmektedir. Simone de Beauvoir’in “kadın doğulmaz, kadın olunur” sözünü destekleyen bir biçimde üçüncü dalga feministler farklılıklarının ifade edilmesiyle var olmak istemektedirler. Cinsiyet rollerinin tamamıyla yok edilmesi gerektiği inancıyla feminen söylemlere kapalı olarak, kadınlıkla ve erkeklikle ilgili durumların yüceltilmesine karşı çıkmış ve mutlak eşitlik isteyen ikinci dalganın aksine farklılıkların değerli olduğuna vurgu yapmıştır (Aktaş 2013; Akyılmaz 2015).

Feminist kuramın tüm bu dönüşümleri onun çeşitli düşünce sistemleri ile yeniden şekillenmesine ve çeşitli bakış açıları kazanmasına sebep olmuştur. Bu bakış açıları temelde kadınların maruz kaldığı sosyal adaletsizliği ortadan kaldırmayı amaç edinse de birbirini tamamlar nitelikte yapılar olmaktan öteye ayrı bir düşünce sistemi oluşturmuşlardır. Örneğin Liberal Feminizm kadının akli sayesinde güçleneceğini ve sınırsız sadakatini sonlandıracağını savunmaktadır. Kadınlar akıl sayesinde ataerkil sistemin kendisine yüklediği sadakat, fedakarlık, sessizlik, mahremiyet gibi değer ve rollerle özel alana sıkışmayı reddederek kamusal alanın kendisine sağladığı imkanları görme fırsatı bulacaktır. Ekonomik ve sosyal alanda kadın-erkek eşitliği ile eşit koşullarda kadınların erkeklerle eşit haklara sahip olması üzerinde duran Liberal

Feminizmin aksine Radikal Feminizm, ataerkil sistemin kadınların özgürlüğünü kısıtladığını, baskı ve şiddete altında tuttuğunu bu yüzden de ataerkil yapıların tamamen ortadan kaldırılması gerektiğini savunmaktadır. Aynı şekilde Sosyalist ve Marksist feminist olgu kapitalist ve ataerkil yapıların karşılıklı bağımlı ilişkilerinin kadınların özgürleşmesini engellediğini ve temelden bir dönüşümün gerçekleşmesinin gerekliliğini vurgulamakta, Postmodern feminist olgu ise evrensel bir cinsiyet kategorisini reddederek kadınların sorunlarına toplumsal yaşamda daha spesifik çözümlerin arayışı içine girmiştir. Kadınların ötekileştirilmesinin kültürle bağlantılı olduğunu savunan Kültürel feminist yaklaşım ise sosyal değişimi değil daha geniş kültürel bir dönüşümü amaç edinmektedir. Bu sebeple kültürün kadını bu şekilde konumlandırmasının sebeplerini açıklamaya çalışan kültürel feminist yaklaşım toplumsal cinsiyet kimliğinin oluşumunda biyolojik ayrıcalıklardan ve farklılıklardan ziyade toplumsal sorunlar ve kültürel yapının etkinliğini savunur. Tüm bu durumlar feminist kuramın birbirinden farklı kuramsal bakış açılarını içinde barındıran bir görünüş sergilemesine sebep olmaktadır (Taş 2016; Aktaş 2013).

Feminist kuram içinde barındırdığı farklı olgulara rağmen temelde kadınları yaşamlarını yönlendirecek kararlara ilişkin denetimin ellerinde olmadığını savunmaktadır. Feminist kurama göre kadınların içinde sosyalleştiği toplum kadınlar için hakların elde edilmesinde sınırlayıcı bir etki oluşturur. Bu sebeple feministler yalnızca yasal haklarını kazanma mücadelesinde değil, kültürel, toplumsal ve ekonomik düzeyde dönüşümler gerçekleştirme çabasına da öncülük etmektedirler. Kadınların yaşamlarıyla ilgili köklü değişim ve dönüşümler için ise öncelikle ev içinden başlamak gerekmektedir. Çünkü ev, kadınlara özgü olduğu düşünülen fedakarlık ve sadakat değerlerinin üretildiği ve yüceltildiği bir alan olduğundan feminist bakış açısından da dönüşümün başlangıç noktasıdır. Hane içinde kadına yüklenen rol ve sorumluluklarda bu noktada büyük önem taşımaktadır. Çocuk bakımı, ev işleri gibi görevlerin ailede yüklendiği kadın, bu roller dışında ki misyonunu bir erkeğin eşi çocuğu veya annesi olarak sürdürmekte, buda hane içindeki cinsiyet eşitsizliğini pekiştirmektedir (Aktaş 2013).

Kadınlar hane içinde başlayıp toplumsal yapı ile pekişen ve aile içinde yeniden üretilen sistem içinde, aile içi şiddete karşı adeta savunmaz kalmaktadırlar.

Bu durum kadınların yaşadıkları aile içi şiddeti söylemekten çekinmelerinin ve hatta kimi zaman şiddeti hak ettiklerini düşünmelerinin en önemli sebeplerinden biridir. İçselleştirilen ötekileştirilmişlik duygusu ile kadınlar aile içi şiddetin devamlılığında adeta taşıyıcı rolünü de üstlenmekte ailesinde gördüğü şiddeti evlendiğinde eşinden gördüğünde daha doğal karşılayabilmekte ve nesilden nesile şiddetin aktarımında etkili olabilmektedir. Tüm bu nedenlerle kadına yönelik şiddetin önlenmesinde hane halkının kilit rolünün yasalar ve diğer toplumsal kurallar ile pekiştirilmesi gerekmektedir (Anar 2011).

3.2.2. Sosyal Öğrenme Kuramı

Şiddeti ele alan konulardan biri de Albert Bandura (1973) tarafından geliştirilen sosyal öğrenme kuramıdır. Öğrenmenin sosyal etkilerini ortaya koymak amacıyla geliştirilen sosyal öğrenme kuramı, Bandura ve başka bilim insanları tarafından cinsiyet rollerinin öğrenilmesinin bir açıklaması olarak temel alınmıştır. Sosyal öğrenme kuramında edimsel koşullanma ile model alma ve taklit önemli öğrenme süreçleridir. Pekiştirilen davranışın tekrarlanma olasılığının artacağını ifade eden edimsel koşullanma, olumsuz bir tepki gören davranışın ise tam aksine tekrarlanma olasılığının azalacağını ifade etmektedir. Model alma ise basit bir taklitin çok ötesinde toplumsal cinsiyet rollerinin kazanılmasında önemli bir araçtır. Ayrıca ailelerin çocuklarına isteyerek ya da istemeyerek cinsiyetlerine göre davranış kazandırmalarında da sosyal öğrenme kuramı önemlidir. Buna göre özellikle ana-babalar ile öğretmenler, aynı davranışlar için erkek ve kız çocuklarına farklı tepkiler verirler. Örneğin saldırgan ve atılgan davranışlar erkek çocuklarında pekiştirilirken, kız çocuklarında pekiştirilmemesi veya babasına tamir işlerinde yardım etmek isteyen kız çocuğunun onaylanmayan davranışın mutfakta annesine yardım etmek istediğinde pekiştirilmesi gibi davranışlar bu tip öğrenmelere örnek verilebilir. Cinsiyet rollerinin kazanımında da kız çocuklar genellikle annelerini ve diğer kadın figürlerini; erkek çocuklar ise babalarını ve diğer erkekleri model alarak taklit ederler. Bunlara ek olarak, sosyal öğrenme kuramcılar, çocukların kendi cinsiyet rolü davranışlarını dolaylı olarak da öğrenebildiklerini başkalarının davranışlarını gözlemleyerek, cinsiyetlerin hangi davranışlarının ödül veya ceza aldığını da öğrenebildiklerini ileri sürmüşlerdir (Dökmen 2009).

Atkinson ve Hilgard (2002) kitabında sosyal öğrenme yoluyla çocukların cinsiyetlerinden beklenen rolleri, sosyal çevrelerinden gördükleri ödül ceza gibi tepkiler ve yetişkinlere ilişkin gözlemleri ile öğrenerek pekiştirdiklerini ileri sürer. Buna göre gözleyerek öğrenmede çocuk kendi cinsiyetinden hayranlık duyduğu bireyi gözlemleyerek davranış geliştirir. Çocuğun kendi cinsiyetinden bireyleri gözlemlemesinin temelinde cinsiyet rollerinin ödül ve ceza ile çocuğa pekiştirilmesi yatmaktadır. Buna göre eğer bir kültürde cinsiyet tiplemesine fazla ağırlık verilmiyorsa çocuk kendi cinsiyet tipini davranışlarına daha az yansıtacaktır. Buna rağmen farklı kültürler sosyal olarak doğru davranışları, rolleri ve kişilik özelliklerini farklı tanımlayabilmesine karşın her kültür kız ve erkek bebekleri hala kadınsı ve erkeksi yetişkinlere dönüştürmeye çalışmaktadır.

Cinsiyet rollerinin öğrenilmesinde çocukluktan başlayan aktif öğrenme sürecine değinen sosyal öğrenme kuramı cinsiyet kalıplarının sosyal devamlılığını açıklaması bakımından oldukça önemlidir. Bu roller kişiler arası ilişkilerden toplumsal ilişkilere uzanan geniş bağlamda değerlendirilebilir. Kadın ve erkek evde işte sokakta kısaca hayatın her alanında nasıl davranışlar sergileyeceğini, küçük yaştan itibaren öğrendiğinden bu rollere uygun olmayan davranışların yanlış ve hatalı olarak görülmesi muhtemeldir. Tüm bu durumlar kadına yönelik şiddetin ve özelinde kadına yönelik aile içi şiddetin yapı taşlarını oluşturmaktadır.

Bireylerin içinde bulunduğu aile, okul, iş gibi çevreleri ile olan etkileşimleri tutumlarını etkilemekte ve onların kimliklerinin gelişiminde oldukça önemli rol oynamaktadır. Bu durum, aile içinde veya çevresinde şiddet gören veya şiddete tanıklık eden bireyler için de geçerlidir ve bu şiddet giderek normalleşerek ileriki yaşantılara taşınmaktadır. Bu durumdan aile de diğer kurumlar kadar etkilenmekte, bireylerin ve toplumların gelişmesinde gerçekleştirdiği işlevleri açısından çok önemli bir konumda bulunan aile, aynı zamanda şiddeti içerisinde barındıran bir kurum niteliğine bürünmektedir. Her açıdan yıkıcı olan şiddetin ortaya çıkmasında ve sürdürülmesinde, aile içindeki tutum ve davranışların önemi büyüktür. Aile içinde bireyler çocuklar için aynı zamanda birer rol modelidir. Rol model figürlerin olaylara yönelik tutum ve davranışları, algılayış biçimleri ya da problem çözme yöntemleri çocuklar tarafından öğrenilerek, taklit edilmekte bu durum kişilik gelişimini sürdüren

çocukların, iyi ve sağlıklı bir kişilik oluşturup oluşturamayacağını, problem ve çatışmalar karşısında şiddeti bir çözüm aracı olarak görüp görmeyeceğini önemli derecede etkilemektedir. Aile içinde ve toplumda meşrulaşan şiddet zamanla her alanda sorun çözme ve terbiye etme/egitim aracı olarak görülmektedir (Bilican Gökkaya ve Ayan 2017).

Bu bakımdan sosyal öğrenme kuramı toplumda ve özel olarak da aile içinde şiddetin doğması ve yeniden üretilmesindeki süreçleri anlamlandırmak ve açıklamakta büyük önem taşımaktadır.

3.2.3. Biyolojik Kuram

Biyolojik yaklaşım kadın ve erkek cinsiyetlerine ilişkin farklılıkların biyolojik yaratılıştan olduğunu ileri sürmektedir. Bu farklılık kadın ve erkeklerin üremeye ilişkin rolleri gereği hormonal farklılıklarının, cinsiyet rollerini oluşturmada etkili olduğunu ifade etmektedir (Özgür 2010).

Tarih boyunca bazı bilim adamları özellikle bazı biyolog ve hekimler, konuya ilişkin ilginç açıklamalar getirmişlerdir. Örneğin Aristoteles kadını erkeğe göre daha sevecen, kıskanç, sinirli, utanması ve kendine saygısı olmayan, kandıran gibi özelliklerle tanımlayarak bu özelliklerin sebebinin bir salgı olduğunu öne sürmüştür. Zamanla annelik içgüdüsünün beynin bir bölgesinde yer aldığı ya da üreme organlarında bulunduğu iddia edilmiş, 19. yüzyılın ortalarında ise erkeklerin beyin yapısının farklı olması sebebiyle yüksek zihinsel işlemlerde daha başarılı olduğu kadınların ise algılama gibi daha basit zihinsel işlemler de daha başarılı olduğu ileri sürülmüştür ardından gelişen teknoloji ile bu iddia çürütülmüştür (Dökmen 2009).

Kadın ve erkek cinsiyetlerinin farklılığını biyolojik temelli ele alan yaklaşımlar bu durumu beyin yapısından kaynaklanan farklılıklar, hormonal farklılıklar ve evrimsel gelişim ile meydana gelen genetik dönüşmeler ile temellendirmeye çalışmışlardır. Örneğin Ingalhalikar ve arkadaşlarının (2013) 8-22 yaş arası 949 kişiyle yaptığı araştırmanın sonuçlarına göre; erkekler daha iyi motor ve mekansal becerilere sahipken, kadınlar yüksek hafıza ve sosyal biliş becerilerine sahip görünmektedir.

Geçmişten günümüze insanların hayatta kalmasının ve neslinin devam etmesinin cinsiyet rollerini ile sağladığı düşüncesi de yine biyolojik yaklaşımın alt araştırma alanlarından. Wood ve Eagly (1999) yaptığı çalışmada ilkel ortamlarda çevresel koşullar ve problemlerin gelişmeyi etkileyebileceğine dikkat çekerek avcı-toplayıcı gruplar için erkek ve kadınların farklı uyarlamalar geçirdiklerini belirtmektedir. Buss (1995) ise çalışmasında kadınların hamilelik ve emzirme süreçlerinde çocuklarının hayatta kalma şansını arttırmak için kaynaklara yatırım yapabilen erkeklere yöneldiğini ifade etmektedir. Eşel (2005) çalışmasında erkeklerin yıllarca avlanıp yiyecek getirme beklentisini karşılamaları sebebiyle, duygusal ve iletişim becerilerine daha az ihtiyaç duyduğunu belirtirken kadınların ise evde kalan çocuklara bakan kişi olarak diğerlerindeki duygusal değişimleri anlamalarının gerekli olduğunu ifade etmiştir. Buna göre doğa erkek ve kadını üreme ve neslini devam ettirebilme başarısını arttırabilmek için farklı davranışlara yöneltmiştir. Tüm bunlarla birlikte Eşel son yıllarda yapılan nörobilimsel çalışmaların iki cins arasındaki farklılıkların beyin farklılıklarından kaynaklandığı düşüncesini desteklediğini ancak bu farkların her iki cinsiyetin ortalamaları alındığında ortaya çıktığını ve ortalama dışında çok sayıda kadın ve erkek olduğunu dile getirmektedir.

Biyolojik yaklaşım kadın ve erkeğe ilişkin cinsiyet farklılıklarını hayatta kalma stratejisi olarak değerlendirdiğinden kadının sosyal yaşamda ve aile içinde ki yaşadığı zorlukları bir nevi kadere bağlamaktadır. Örneğin Dökmen (2009) çalışmasında belirttiği gibi erkeğin neslini devam ettirebilmek için çok sayıda kadını dölleyebilmesinin mümkün olması onun saldırganlığı aceleciliği ve seçici olmasıyla ilişkilendirilebilmektedir. Bu durum erkeğin aldatmasını çok eşlilik arzusunu biyolojik yaklaşımla ilişkilendirerek kadına yönelik cinsel şiddetin ve aile içi cinsel şiddetin dayanağı olarak meşru bir zemin kazanmasına sebep olabilir. Yine aynı çalışmada erkeğin çocuğunun bakımına yönelmesi ve çocuğun kendisinden olduğuna emin olabilmesi için kıskançlığını meşrulaştırılarak erkeğin maddi kaynakları kullanma, olası rakibi ortadan kaldırma gibi stratejiler geliştirebileceğini ifade etmektedir.

Görüldüğü gibi biyolojik yaklaşımın kadın ve erkek cinsiyet farklılıklarının biyolojik temelli ele alması kadınların toplumsal hayatta maruz kaldığı zorlukların adeta “kader” öznesinde normalleşmesine sebep olabilmektedir. Erkeklerin aile içinde kadına yönelik fiziksel duygusal cinsel veya ekonomik şiddet göstermesinin biyolojik temelli olarak meşrulaşması şiddetin önlenmesi önünde büyük engel oluşturabilir.

3.2.4. Güç ve/veya Kaynak Kuramı

Kadına yönelik aile içi şiddeti açıklayan kuramlardan biri de o güç kuramı ve onun genişletilmiş hali olan kaynak kuramıdır. Güç kuramında aile içi şiddet aile üyeleri arasındaki cinsiyet farklılıkları ve yaşa bağlı toplumsal statü ile açıklanır. Bu noktada erkekler fiziksel ve sosyal üstünlükleri sebebiyle avantajlı konuma gelirken kadın ve çocukların dezavantajlı konumu pekişmektedir. Güç kuramına göre farklılık arttıkça şiddete maruz kalma oranı da artmaktadır (Sallangül 2013).

Kaynak kuramı ise gücü yaş ve cinsiyet kalıpları ile sınırlandırmamakta; kişisel, ekonomik ve sosyal, güce sahip olan aile bireyinin, diğerleri üzerinde daha çok güç sahibi olduğunu belirtmektedir. Ailedeki güç sahibi üye, kaynaklara ulaşmada ve karar mekanizmalarında diğer üyelere göre avantajlı durumda bulunur. Aile içinde erkek kendini sosyal ve ekonomik açıdan güçlü hissediyorsa şiddet uygulamamakta, tersine aile içi güç dengesi kadın lehine ise de şiddete başvurabilmektedir. Bu durum şiddetin güç kaynağı olarak görülmesi ile ilişkilendirilebilir. Eril baskının yoğun olduğu kültürlerde erkeğin konumu, onun toplumsal kaynaklara ulaşımını kolaylaştırmaktadır. Bu noktada erkek ailede veya sosyal çevresinde statüsünün tehdit edildiğini düşündüğünde şiddete başvurmaktadır. Dolayısıyla ilişkide özellikle kadın lehine ekonomik gelir ve diğer güç dengesizlikleri erkek için tehdit olarak algılanabilmekte buna rağmen sosyal ve ekonomik kaynaklar bakımından güçlü kadınlar şiddete maruz kalsalar dahi şiddeti sonlandırabilmek açısından daha avantajlı konumda bulunmaktadır. Düşük sosyoekonomik düzeyde aile içinde ki şiddeti tetikleyebilmektedir. Düşük gelirli ailelerde yaşanan stres ve engeller eşler arası gerilimi yükseltmektedir. Erkek bu durumu aile içinde statüsüne yönelik bir tehdit olarak algılayabilmekte, toplumsal olarak sarsılmış otoritelerini yeniden kurabilmek için aile içindeki bireylere şiddet

uygulayabilmektedir. Bu noktada ailedeki ekonomik istikrarsızlık erkeğin konumunu tehdit eden bir sembol konumundadır (Sallangül 2013; Ünal 2005; Tortamış 2009).

Güç ve/veya kaynak kuramı; kadına yönelik aile içi şiddeti eril düzenin erkeğe yüklediği toplumsal cinsiyet rolleri ile ilişkilendirmektedir. Bu noktada erkek konumuna tehdit olarak algıladığı herhangi bir unsuru fiziksel güç ile dengelemeye çalışmaktadır. Bu durum kimi zaman yoksulluk olabilirken kimi zaman ise kadının yüksek statüsü olmakta ve aile içi şiddet kadın aleyhine konumlanmaktadır.

3.2.5. Ekolojik Kuram

Ekolojik yaklaşım çevresi içinde birey öznesinde konumlanmaktadır. Bu yaklaşıma göre bireyin çevresiyle ilişkisi iki temel hipoteze dayanmaktadır. Bu hipotezlerden ilki insanın sosyal bir varlık ve organizma olarak çevresiyle etkileşim halinde olduğudur. İkincisi ise kişinin yaşam kalitesi ve çevrenin kalitesinin birbiri üzerinde karşılıklı etkisi olduğu varsayımdır. Bu noktada aile de çevresel sistemleri etkileyen ve etkilenen bir küme olarak karşımıza çıkmaktadır (Canatan ve Yıldırım 2011).

Bronfenbrenner'in (1979) Ekolojik Kuramı birey ve sosyal çevresi arasında ki ilişkinin davranışları şekillendirdiğini; kişilik gelişiminin ise mikrosistem (yakın çevrede ki bireyler arası ilişkiler), mezosistem (bireyin dahil olduğu ev, okul vb. gruplar), exosistem (okul yönetimi, politiktikacılar vb yapıların bireylerle etkileşimi ve etkisi) ve makrosistem (bireyin etkileşimde bulunduğu toplumun kültürel davranışları ve inançları) olarak sınıflandırılan sosyal yapılar ile olan etkileşim sonucu şekillendiğini belirtmektedir. Bununla birlikte ekolojik kuram bireyi çevresine göre değişim ve dönüşüm gösteren etkisiz varlıklar olmaktan ziyade, çevresiyle dinamik etkileşimi bulunan varlıklar olarak görerek hem içsel hem de dışsal etkenlere dikkat çekmektedir. Ekolojik kuramı açıklamada kullanılan kavramlar sistem, sosyal çevre, etkileşim, çevresi içinde birey, enerji, adaptasyon, kesişme, karşılıklı bağımlılık ve baş etme olarak sıralanabilir. Bu kavramlar ekolojik kuramın anlamlandırılması bakımından önem taşır (Duyan 2010; Gök 2016).

Ekolojik kuram kadına yönelik aile içi şiddeti ele alması bakımından incelendiğinde nedenleri bakımından oldukça karmaşıktır. Bu karmaşıklık kişinin destek sağlayamadığı mikro ve mezzo yapılardan toplumsal cinsiyet rollerinin erkeğe yüklediği üstünlük olgularına kadar genişletilebilir. Bireyin içinde bulunduğu toplumsal sistem ve kültür sonucu kadının ev işlerini yapmak istememesi, cinsel ilişkiye girmemek istememesi, itaat etmek istememesi gibi pek çok davranışı aile içi şiddete meşru zemin kazandırmakta ve şiddet kadını etkileyen çok boyutlu bir sorun olarak karşımıza çıkmaktadır. Kadınların maruz kaldığı şiddetin önlenmesi için kurumlar arası işbirliği önemlidir. Bu sebeple kadınların güvenlikleri artırılarak şiddetsiz ilişkiler kurabilmeleri sağlanmalı ve kadının içinde bulunduğu toplum ile toplumdaki kadına yönelik şiddetle mücadele veren yapıların etkinliklerinin artırılması gerekmektedir. Tüm bu durumlar kadına yönelik aile içi şiddeti destekleyen toplumsal ve kültürel faktörlerin değiştirilmesi için çaba harcamayı gerekli kılmaktadır (Gök 2016; Sallangül 2013).

3.3. Kadına Yönelik Aile İçi Şiddetin Nedenleri

Aile içi şiddetle ilgili yapılan çalışmalar ile bu olgu kapsamlı bir şekilde irdelenmiş aile içi şiddetin nedenleri üzerine farklı yaklaşımlar geliştirilmiştir. Biyolojik, psikolojik, sosyolojik ve feminist çalışmalar incelendiğinde benzer açıklamalar dikkat çekmektedir. Bu noktada psikoanalitik yaklaşım kadının saldırganlığını olumsuz karşılamakta, sosyolojik yaklaşım ise şiddetin temelini toplumsal olgulara dayandırmaktadır. Buna göre erkeğin kadına şiddet uygulamasını meşrulaştıran ve toplumdaki üstün konumunu pekiştiren etken; cinsiyet rollerinin öğrenilmesine dayanan toplumsallaşma sürecidir. Bu yaklaşıma göre aile yapısı, aile üyelerinin rolleri, birlikte geçirilen zaman ile ailedeki stres faktörleri son derece önemlidir. Bununla birlikte şiddet öğrenebilir bir olgu olduğundan aile içinde nesilden nesile aktarılır. Sosyal psikolojik yaklaşım ise şiddeti öğrenmiş (tecrübe edinmek manasında) erkeklerin şiddete yönelik davranışlar gösterdiğini belirtmektedir. Buna göre çocukluğunda ailesinde şiddete maruz kalmış anneyi ve şiddet uygulayan erkeği gören ya da çocukluğunda kötü muamelelere maruz kalmış olan erkek çocuklar büyüdüklerinde şiddet uygulamaya yönelebilmektedir (Page ve İnce 2008; Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu, 1998). Üstelik bu şiddet büyük

oranda aile içinde gerçekleşmektedir. Heise'nin (1994) yaptığı çalışmada, erkeklerin genellikle sokaklarda şiddet mağduru konumuna düşerken kadınların şiddete büyük oranda duygusal partnerleri tarafından aile ortamlarında maruz kaldıklarını ifade etmesi bu durumu desteklemektedir.

Yapılan çalışmalar, kadına yönelik şiddeti farklı boyutlarıyla ele aldığında benzer sonuçlar göstermesi bakımından önemlidir. Pek çok farklı bilim ve yaklaşımla ele alınan bu olgunun nedenini ise tek bir madde ile açıklamak mümkün değildir. Kadına Yönelik Aile İçi Şiddetin Önlenmesi Projesi (2013) verileri birbirine bağlı karmaşık kurumsallaşmış sosyal ve kültürel faktörlerin, kadınları şiddete karşı savunmasız hale getirdiğini ve tüm bunların, kadınla erkeğin yüzyıllardır süren güç dengesizliğinin açık bir işareti olduğunu belirtmektedir. Kadın aleyhine olan bu güç dengesizliğini yeniden ve artan bir şekilde üretimine katkıda bulunan faktörler; sosyal/ekonomik güçler, eşitsizliğin pekiştirildiği aile kurumu, erkeklerin kadınlardan üstün olduğunu inancı, kadınların ve çocukların bağımsız yasal ve sosyal statülerinin olması gerektiğini reddeden kısıtlamalar, ekonomik kaynakların yokluğu olarak sıralanabilir. Toplumlarda kadın ve erkek eşit konumda olmadığını ifade eden çalışma, erkeğin kadına göre üstün konumunun kadına yönelik şiddetin en önemli dayanağı olduğunu ve bu eşitsizlik sonucunda erkeklerin kadınların hayatlarıyla ilgili davranışsal ve toplumsal etkinlikleri üzerinde söz sahibi olduğunu belirtmektedir. Dolayısıyla kadına yönelik aile içi şiddetin kaynağı aile içi dinamiklerden ziyade toplumun erkek egemen yapısı olarak değerlendirilebilir.

Bir toplumu oluşturan; toplumsal siyasal, ekonomik, hukuksal, geleneksel ve eğitsel bütün yapılar aile içi şiddeti beslemektedir. Bu sebeple aile içi şiddet yüzyıllardır kadınların üstünde konuşmaya korktuğu bir tabu konumundadır. Şiddeti yaşayan kadın çoğunlukla, bunun kendi yazgısı ya da kişisel sorunu olduğuna inanır veya kendisini suçlar (Çaha ve diğ. 2014). Kadınların pek çoğunun, şiddeti açığa vurduklarında ya da çevrelerinden, ailelerinden yardım istediklerinde gerekli yardımı alamamaları ve çevresi tarafından, yaşadığı şiddet için yine kendilerinin suçlanması kocanın/erkeğin uyguladığı şiddetin adeta hak etme öznesinde değerlendirilmesine ve kadınların şiddeti içselleştirmesine sebep olmaktadır. Dolayısıyla, aile ve toplum, kadına yönelik şiddeti destekleyen bir tutuma bürünebilmektedir (İbilioğlu 2012). Toplumsal hafızaya yerleşmiş aile içi şiddeti kabullenen bu tutumdan kaynaklanan yanlış düşünceler kadına yönelik şiddetin sürmesine sebep olmaktadır. Üstelik kadın,

şiddete bir aile üyesi tarafından maruz kaldığında durumu çoğu zaman daha kolay kabullenebilirken, aile dışındaki kişilere karşı daha sorgulayıcı yaklaşabilmektedir. Kadınlar tüm bu sebeplerle ev dışında maruz kaldığı şiddet ya da taciz hakkında daha kolay konuşarak buna karşı çıkabilirken, aile içinde yaşadığı şiddeti saklama, sineye çekme ve kabullenme eğilimindedir (Kadına Yönelik Aile İçi Şiddetin Önlenmesi Projesi, 2013).

Tüm bu durumlar kadına yönelik şiddetin özellikle de aile içi kadına yönelik şiddet öznesinde farklı boyutlarda gelişimini ve sürdürülmesini gözler önüne sermekte kadınların ve erkeklerin şiddeti toplum içinde öğrenerek nesilden nesile aktardığını ortaya koymaktadır. Erkeğin fiziksel gücüyle birlikte sahip olduğu toplumsal statü onu ailesi içinde kadının koruyucusu/sahibi öznesine konumlandırmakta ve şiddetin kadınlar üzerindeki etkinliğini arttırmaktadır. Üstelik bu konum aile içi şiddete maruz kalan kadının dışarıda maruz kalan bir kadına göre şiddetle mücadele etmesinin önüne geçmekte kadınlar adeta aile içi şiddete maruz kalmanın sorumlusu durumuna düşmektedir. Bu durum kadınları aile içi şiddete karşı sessiz kalmaya zorlamakta aile içi kadına yönelik şiddet olgusunun görünen yüzü kadar görünmeyen yüzünün de ortaya çıkarılmasını zorunlu kılmaktadır.

3.4. Kadına Yönelik Aile İçi Şiddetin Türleri

Kadınların aile içinde maruz kaldığı şiddet çeşitli şekillerde sınıflandırılmaktadır. Bu sınıflandırmalar somut belirtiler göstermeyen bazı davranışların şiddet olduğunu ifade etmek ve şiddetin sadece dayak atmaktan ibaret olmadığını ifade edebilmek adına önemlidir. Kocacık ve Çağlayandereli (2009: 25) yaptığı çalışmada “Toplumda hangi davranışların şiddet olarak kabul edildiği, o toplumun toplumsal yapı özellikleriyle, geçerli olan değer yargıları ile yakından ilgilidir” ifadesiyle aynı duruma değinmektedir. Kültürel kodlar, gelenekler toplumların şiddet algısında önemli farklılıklara sebep olmakta bu da özellikle kadına yönelik aile içi şiddet gibi özel alan kabul edilerek üzerine yıllarca düşülmeyen bir olgunun sorun tespiti noktasında şiddet türleri kavramının önemini gözler önüne sermektedir.

Kadına yönelik aile içi şiddet türleri; fiziksel şiddet, duygusal şiddet, sözel şiddet, cinsel şiddet, ekonomik şiddet ve kültürel şiddet olarak sınıflandırılabilir. Kadına yönelik aile içi şiddet türlerini birbirinden kesin sınırlarla ayırmak zordur. Bu durumu Taşdemir Afşar (2005: 733-734) çalışmasında “Fiziksel şiddete uğrayan kadınlar çoğunlukla cinsel şiddete de uğramakta, buna küfür, tehdit, aşağılama da eklenmektedir. Kadına yönelik şiddet, bütün türleriyle en yaygın olarak aile içinde yaşanmakta, ancak ailenin kutsallığı ve mahremiyeti içinde dile getirilmemektedir. Diğer yandan Uluslararası Af Örgütü’nün açıkladığı 2004 verilerine göre dünya genelinde her üç kadından biri yaşamları süresince bir kez dayaha maruz kalmış, seks yapmaya zorlanmış ya da farklı bir şekilde tacize uğramıştır. Kadınlar çoğu kez şiddet türlerinin birden fazlasına maruz kalmaktadırlar” şeklinde ifade etmektedir.

3.4.1. Fiziksel Şiddet

Fiziksel şiddet; kadınların maruz kaldığı ve en çok bilinen şiddet türlerindedir. Karşı tarafa güç kullanarak zarar vermeyi ya da onu istemediği bir davranışa zorlamayı içermektedir. Vurmak, tokat atmak, itmek, sarsmak, ısırarak, çimdiklemek, sert bir cisim fırlatmak, saçını çekmek saçını koparmak, tekmelemek, yakmak, bedeninde sigara söndürmek, kemer, hortum vb. aletlerle dövme, vücudunu kesici aletlerle kesmek sakat bırakmak, boğmaya çalışmak, bıçaklamak, yüzüne ve vücuduna zararlı maddeler dökmek, başını bir yere vurmaya intihara sürüklemek, öldürmek gibi eylemler fiziksel şiddetin türleridir. Çoğu zaman fiziksel şiddet ile beraber diğer şiddet türleri de yaşanmakta hatta şiddet türleri sıklıkla birbirini besleyerek içiçe geçmektedir (Bilican Gökkaya, 2018: 86).

Lenore Walker’in (1984) ortaya koyduğu teori eşler arası şiddet döngüsünü ifade ederek genellikle eşler arasında sürekli bulunan gerilimin giderek artması ile şiddetin tetikleyicisi olarak sayılan erkeğin sözünü dinlememe, yemeğin hazır olmaması, çocuklarla yeterince ilgilenmeme, eşe para ve arkadaşları hakkında sorular sorma, eşten izinsiz dışarı çıkma, cinsel ilişkiyi reddetme, kadının sadakatine güvensizlik duyma gibi sebeplerle yaşanan bir artmış gerilim, suçlama ve tartışma evrelerinin muhtemelen dayakla sonuçlanacağını ve ardından giderek kısılma eğilimi gösteren balayı evresinin geleceğinin ifade etmektedir. (Yetim ve Şahin 2008; T.C. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Kadın Statüsü Genel Müdürlüğü, 2014).

3.4.2. Ekonomik Şiddet

Kadınların maruz kaldığı şiddet türlerinden bazılarının etkileri kolayca fark edilebilirken, ekonomik ve duygusal şiddetin etkilerini kısa sürede fiziksel olarak gözlemlemek oldukça zor olabilir.

Eşkinat (2013) çalışmasında aile içinde kadınların gelir getirici işlere katılmalarının engellenebildiğini veya tam tersi istemediği halde bir işte çalışmaya zorlandığını, kazancının elinden zorla alındığını ve ailenin ekonomik sorumluluklarının kadına yüklenebildiğini ifade etmektedir. Çalışma kadınların boşanma durumunda da mağdur edilmeye çalışıldığını ifade ederek kadınların beden ve ruh sağlıklarını korumalarının ekonomik bağımsızlıkları ile doğrudan ilişkili olduğunu ifade etmektedir.

Bilican Gökkaya (2011: 133) Toplumsal yapıda şiddetle yüz yüze yaşayan kadınların, ekonomik şiddetin, nedenlerini ve sonuçlarını son yıllarda daha fazla konuşmaya başladıklarını ifade etmektedir. Ekonomik şiddetin kadınların maruz kaldığı diğer şiddet türlerini hem etkilediğini hem de onlardan etkilendiğini belirten Bilican Gökkaya ekonomik şiddetin diğer şiddet türlerinin önemli bir nedenini de oluşturduğunu belirtmektedir. Çünkü ekonomi, iktidarı ve gücü simgeleyen, toplumsal yapıdaki ilişkileri belirleyip, şekillendiren bir özelliğe sahiptir.

Toplumlarda böylesine önemli konumda bulunan ekonomi, toplumsal güç ile ilişkilendirildiğinde toplumda gücü elinde tutan erk öznesi karşımıza çıkmaktadır. Bu sebeple aile içi ilişkilerde iktidarı elinde tutmanın yollarından birinin de ailenin ekonomik gücünü yönetebilmekten geçtiği ifade edilebilir.

3.4.3. Duygusal Şiddet

Aile kurumunun temelini oluşturan ilgi, sevgi, şefkat gibi ihtiyaçlar dikkate alınmadan, küçümsenip inkar edilmesi duygusal-psikolojik şiddetin en önemli göstergelerindedir. Duygusal şiddette karşı tarafa baskı yapabilmek için tutarlı olarak istismar edilmesi ile bir yaptırım ve tehdit aracı olarak kullanılması esastır. Sevgi, şefkat ve destek gibi duygusal ihtiyaçların ihmal edilmesi, kadının aile bireyleri ve arkadaşları arasında sürekli aşağılanıp küçük düşürülmesi ile hastalık durumlarında kişinin ihtiyaç duyduğu bakımın sağlanmaması da duygusal şiddeti

kapsamaktadır. Kadın ve kız çocuklarına sorulmadan, rızaları alınmadan verilen evlenme kararları da duygusal şiddetin karanlık yüzlerindedir. Zorla evlilikler kadınların travma yaşanmasına yani duygusal anlamda şiddete maruz kalmasına sebep olmaktadır. Örneğin ülkemizde kız çocuklarının erken yaşta (genellikle başlık parası için) kendisinden büyük erkeklerle evlenmeye zorlanması veya genç kadınların, küçük yaşta erkeklerle evlendirilmeleri, kadınların ruhsal problemler yaşanmasına neden olmaktadır. Küçük yaşta ruhsal rahatsızlıklarla yaşayan kadınlar, kişilik gelişimlerini tamamlayamamakta ve sağlıklı nesiller yetiştirme noktasında büyük sıkıntılar yaşamaktadırlar (Temiz 2008; Adaçay ve Güney 2012).

Duygusal-psikolojik şiddetin içinde sözel şiddete de ayrıca değinmek gerekir. Kişinin öz saygısını doğrudan hedef alan sözel şiddet kadınların yaşadıkları şiddete ilişkin farkındalıklarını arttırmak amacıyla ayrıca değinilmesi gereken başlıklardandır. Duygusal şiddetin türlerinden biri olan sözel şiddet davranışları; kişinin özgüvenini zedeleyen söylemler, aşağılayıcı lakaplar takma, kişi ve ailesini sosyal statüsü ile ilgili konularda küçük düşürme, utandırma, kişinin kararlarını engelleme, söz ve hareketlerle korkutma, cezalandırma sindirme ve kontrol etme şeklinde sıralanabilir (Temiz 2008: 11).

3.4.4. Cinsel Şiddet

Kadına yönelik aile içi cinsel şiddet kadınların cinsel ilişkiye ve cinsel olarak küçük düşürücü eylemlere zorlanması şeklinde örneklendirilebilir (T.C. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Kadın Statüsü Genel Müdürlüğü, 2014). Cinsellik toplumda hali hazırda ayıp öznesinde konumlandığından cinsel şiddetin özellikle de aile içi cinsel şiddetin ifadesi zorlaşmaktadır. Aile içi cinsel şiddet kimi zaman şiddet olarak algılanmamakta kimi zaman ise kadın cinsel şiddete uğradığını bilse dahi ses çıkaramamaktadır. Büyükgök (2007: 3)'ün “Cinsel şiddet diğer şiddet türleriyle karşılaştırıldığında aile mahremiyeti, kurbanın küçük düşürülmüş hissetmesi, suçluluk duygusu gibi nedenlerle en az bildirilen şiddet türüdür” ifadesi de bu durumu desteklemektedir. Bununla birlikte aile içinde doğacak çocuğun cinsiyeti kız çocuklar aleyhine belirlenmektedir. Kız bebeklerin öldürülmesi, kız çocuklarının cinsel tacize maruz kalması, flörtte şiddet, evlilikte tecavüz gibi ruhsal ve bedensel hasara neden olan uygulamalar, fahişeliğe zorlama, kadın ticareti, yaşlı kadınların

fiziksel, psikolojik ve cinsel saldırıya uğraması ve gebe kadına yönelik şiddet de cinsel şiddete örnek gösterilebilir. Üstelik çalışmalar göstermektedir ki kadınlar, cinsel şiddete en çok evlerinde maruz kalmaktadırlar. Birçok kız çocuğu ve kadın fuhşa zorlanabilmekte, tecavüze uğrayanlar ve tecavüzcüler ise her yaştan olabilmektedir (Adaçay ve Güney 2012). Aile içi şiddet bağlamında cinsel saldırının önemli özellikleri; çeşitli biçimlerde gerçekleşebilmesi, tekrarlanma olasılığının olması ve şiddetin diğer şiddet biçimlerine eşlik etme ihtimalinin yüksekliği olarak sıralanabilir. Araştırmalar, aile içi şiddete maruz kalan bazı kadınların uygunsuz saldırılara veya istenmeyen dokunmalara maruz kaldıklarını ortaya koymaktadır. Pornografiye maruz kalma, izinsiz olarak çekilmiş müstehcen fotoğraflar ile cinselliği veya cinsel performansı hakkında aşağılayıcı yorumlara maruz kalma veya cinsel olarak aşağılayıcı isimler ile ad takma bunlara örnek gösterilebilir. Dünya Sağlık Örgütü'nün aile içi şiddet ve kadın sağlığı üzerine yapılan çok ülkeli çalışmasında, aile içinde eşi tarafından fiziksel şiddet gören ve cinsel şiddet gören kadınlar arasında önemli bir örtüşme bulunmuştur (ALRC Report, 2010).

Bu noktada devletin koruyuculuğu büyük önem taşımaktadır. Büyükgök (2007) çalışmasında bu duruma vurgu yaparak Türk Ceza Kanunu'nun zinada kadın ve erkek arasında ayırım yaptığını, zinaya bağlı öldürme ve müessir eylemlerde ciddi indirimler öngördüğünü belirtmektedir. Buna göre yasa kadına yönelik cinsel suçlara karşı yeterince koruyuculuk göstermemekte, kadının medeni durumuna göre farklı cezalar verebilmekte, aile içi şiddeti şikayete bağlı ve en fazla 30 ay hapis cezası verilebilen bir suç olarak değerlendirmektedir. Büyükgök tüm bunlara rağmen Türk Ceza Kanunu'nun 530. maddesi gereği hekim, ebe veya sıhhiye memurlarına görevlerini yaptığı sırada karşılaştıkları cürüm belirtilerine müdahale ettikten sonra adliyeye bildirme zorunluluğu getirildiğini, aksi takdirde cezai sorumluluklarının oluştuğunu da belirtmektedir.

3.5. Kadının Şiddet Ortamında Kalmasının Nedenleri

Kadınların şiddet gördüğü ortamda kalması pek çok etkene bağlıdır. Bu etkenler en genel anlamda çevresel ve psikolojik etkenler olarak değerlendirilebilir. Bu etkenler birbirinden tamamen bağımsız olmayabilir ve kesin sınırlarla birbirinden ayıramayabilirler. Örneğin toplumsal cinsiyet rolleri gereği gördüğü şiddeti

dillendirmemesi gerektiği endişesi taşıyan kadın, zamanla şiddeti kadınlık görevlerimi yerine getirmediğim için hak ediyorum şeklinde yorumlayabilir. Bununla birlikte böylesi çok boyutlu bir olguyu tek bir sebeple açıklamak mümkün değildir. Lundgren (2012) Şiddetin Normalleşme Süreci adlı çalışmasında kadınların şiddete nasıl tepki gösterdiklerinin yaşları, eğitimleri, çalışma durumları, nasıl bir kadınlık rolü içselleştirmiş oldukları, çocukların sayısı ve yaşları, eşleri ile duygusal bağın devam edip etmemesi, toplumsal bir çevreye ve/veya onlara destek olan aile ve yakın akraba/arkadaşa sahip olmamaları gibi değişkenlere göre farklılık gösterdiğini belirtmektedir. Çoğu kez evli ve çocuklu kadınların hele de eğitim düzeyi düşük ve kendileri çalışmıyorsa ve herhangi bir ekonomik destekleri yoksa birlikte yaşamı bir şekilde sürdürebilmek için şiddete karşı çok kararlı bir tepki gösterememeleri ve çocuklarını düşünerek evden tümüyle ayrılmaya veya boşanmaya cesaret edememeleri bu duruma örnektir. Lundgren çalışmasında kadınların şiddeti normalleşme sürecinden bahsederek şiddete kadınların ilk olarak çok kötü olarak bakıp yanlış görürken zamanla aşk ile ilişkilendirdiğini daha sonra şiddeti hak ettiğini düşünerek şiddet görmemek için değişme çabasına girdiğini belirtmektedir. Buna göre şiddetin normalleşme sürecinin başlangıcında kadınlar gördükleri şiddete çok şaşırırlar, şiddeti kabul edemez, anormal ve tahammül edilemez olarak değerlendirirler. Ancak bir süre sonra şiddetin kullanımı sıradanlaşır, günlük hayatta bekledikleri kabul ettikleri hatta savundukları bir şey haline dönüşür. Tüm bu durumlar kadınların şiddet ortamında kalmasının kozmopolit sebeplerini oluşturmaktadır. Lundgren bu durumları şiddetin geçici bir durum olarak değerlendirilmesi, utanma, başkasıyla paylaşmama, evi terk etmesi durumunda ona kucak açacak ana baba ve akraba desteğinin olmamasının verdiği çaresizlik, çocukların durumu ve genel olarak toplumun aile içi şiddete ilişkin bakışı gibi sebeplerle ilişkilendirmektedir.

Kadınların şiddet ortamında kalmasının nedenleriyle ilgili diğer çalışmalarda da benzer sonuçlar çıkmaktadır. Örneğin Taşdemir Afşar (2015: 733)'ın Şiddetin Kadın Yüzü adlı çalışması da Lundgren'i destekler niteliktedir. Çalışma kadına yönelik aile içi şiddetin kısır döngüsüne değinerek kadınların her defasında bu döngünün tuzağına düştüğünü belirtmektedir. Bu döngü ilk olarak bir gerginlikle başlar, sonra gerginlik yoğunlaşır ve şiddet meydana gelir. Daha sonra balayı dönemi

olarak adlandırılan evre başlar, erkek özür diler, ağlar, yalvarır, maddi durumuna göre hediyeler alır ve kadın erkeğin tekrar şiddete başvurmayacağına inanır. Sonraki aşamada gerginlik tekrar artar ve şiddet bu sefer daha yoğun uygulanır. Bu noktada daha yoğun uygulanan şiddet, kadın tarafından normalleştirildiği takdirde veya kadının şartları şiddet ortamından kurtulmasını zorlaştırıyorsa kadın şiddet döngüsü içerisinde kalmaya devam etmektedir. Çalışma Lundgeren'in çalışmasıyla paralel bir şekilde kadınların şiddete maruz kaldıkları ilişkiden ayrılmadıklarını ve kendilerini bir çıkmazın içinde hissettiklerini belirtmektedir. Kadınların çocuk sahibi olmalarının şiddet ortamından uzaklaşmalarını zorlaştırdığını ifade eden çalışma, şiddet mağduru kadınların birçoğunun ekonomik zorluklar nedeniyle sığınacak bir yeri olmadığından maruz kaldığı şiddete dayanabildiği kadar dayandığını belirtmektedir. Şiddet ancak dayanılmaz noktaya gelip kendisine veya çocuklarının canına kastetmeye yakın bir duruma geldiğinde kadının şiddete dur diyebilmesi, kadınların şiddet ortamında kalma nedenlerinin anlamlandırılması bakımından oldukça çarpıcıdır.

3.6. Kadına Yönelik Aile İçi Şiddeti Arttırıcı Risk Faktörleri

Kadına yönelik aile içi şiddet tek boyutlu bir sorun olarak düşünülmemeyeceğinden şiddeti tetikleyen risk faktörleri de oldukça karmaşık ve çok boyutlu şekilde değerlendirilebilir. Bu noktada karşımıza çıkan en önemli kavramalardan biri toplumsal cinsiyettir. Özdemir (2015) toplumsal cinsiyet olgusunun kadın ve erkek ayrımını, biyolojik değil kültürel bir mesele olarak ifade ettiğini, kadınlık ve erkeklik rollerini inşa eden yapının toplumun içinde bulunduğu kültür olduğunu ifade etmektedir. Buna göre kadınlık ve erkeklik rollerinin olmadığı kültürlerde böyle bir ayrışma söz konusu olmayacağı gibi farklı kültürlerde kadınlık ve erkekliğe yüklenen toplumsal cinsiyet rolleri değişiklik gösterebilir. Tüm dünyada yaygın olan eril düzen toplumsal cinsiyet rollerinin işlevselliğini besleyerek kadınların dezavantajlı konumunu pekiştirmektedir.

Türk geleneksel aile yapısı incelendiğinde toplumsal cinsiyet rollerinin oldukça önemli bir yer tuttuğu görülmektedir. Yaman Efe ve Ayaz (2010) erkeğin aile içinde sözü dinlenmesi gereken otorite olarak görülürken, kadın edilgen konumda kaldığını belirtmektedir. Bununla birlikte kültürel öğelerden olan büyüklere saygı, evlilikte de kendini göstermekte ve erkeğin kadına göre yaşça büyük olması

toplumda görece daha fazla kabul görmektedir. Çalışma toplumsal cinsiyet rolleri ile namus olgusunun da içi içe geçtiğini belirterek; kadının cinselliği ile özdeşleşen namus olgusunun erkeklerin namusu korumak adına yaptığı pek çok şiddet davranışının göz ardı edilmesine hatta haklı bulunmasına sebep olduğunu ifade etmektedir. Bu sebeple erkeğin sahiplenme, güç, iktidar gibi toplumsal cinsiyet rolleri güçlenirken, kadının edilgenliği artmaktadır. Erkeğin sözünden çıkmak, ev işlerini yapmamak gibi pek çok sebep kadının aile içinde şiddet görmesine dayanak oluşturabilmektedir. Özkan (2015) evli kişilerin kadına bakışını metaforlar ile anlamlandırmayı amaçladığı çalışmada kadının ev ve aile ile bütünleşmesi ve kadın olmadan ailenin varlığını sürdüremeyeceği düşüncesi dikkat çeken bulgulardandır. Bu durum kadınların toplumsal cinsiyet rolleri gereği ev içi alan ile özdeşleşmesini destekler niteliktedir.

Kadına yönelik aile içi şiddeti arttırıcı diğer risk faktörleri; düşük eğitim düzeyi veya ailenin sosyoekonomik durumu, eşin işsiz olması, kadının erkeğe ekonomik yönden bağımlı olması ya da erkeğin kadından daha düşük statülü bir işte çalışması, psikolojik faktörler, farklı sosyal çevreden gelme şeklinde sıralanabilir (Oyunbileg ve arkadaşları 2009; Kocacık ve Çağlayandereli 2009; İçli 1994).

İçli (1994) kadına yönelik aile içi şiddeti arttıran risk faktörlerine sosyal öğrenmeyi de dahil ederek yanlış davranışta bulunan çocuğun anne ve baba tarafından şiddet yoluyla cezalandırılmasının toplumda öğrenildiğini ifade etmektedir. Türkiye’de ki kadın sığınma evlerinde yapılan çalışmada, fiziksel şiddete maruz kalan kadınların neredeyse tamamının çocukken de şiddete maruz kaldığı ve sonrasında kendi çocuklarına fiziksel şiddet uyguladığı saptanmıştır (Vahip ve Doğanavşargil 2006). Bu durum İçlinin ifadesini desteklemekte ve şiddete ilişkin öğrenmenin önemini ortaya koymaktadır.

Tüm bu durumlar kadınların maruz kaldığı aile içi şiddeti arttırıcı risk faktörlerini oluşturmaktadır. Bu risk faktörleri çeşitli şekillerde sınıflandırılrsa da pek çok zaman birden fazla risk faktörü aynı anda da görülebilir. Tüm bu risk faktörlerine rağmen kültürler statik düşünülemez. Toplumların içinde bulunduğu kültür zamanla değişim ve dönüşüm gösterebilir. Bu durum kadına yönelik aile içi şiddete ilişkin risk faktörlerini azaltabileceği gibi tersi bir etki de söz konusu olabilir. Yurtal ve Bulut (2015) toplumsal değişimi kadın odaklı değerlendirerek kadınların iş

yaşamında etkin rol alması ile değişen görev ve sorumluluklarının toplumsal cinsiyet rollerinde kadına biçilen değerleri etkilemediğini ve ekonomik düzendeki değişimin toplumsal cinsiyet rollerinde daha yavaş gerçekleştiğini ifade etmektedir. Bu durumda kadın ailenin ekonomik ihtiyaçlarını karşılama görevini erkekle paylaşmakta buna rağmen ev işleri ile ilgili görevler hala büyük oranda kadına ait görülmektedir. Dolayısıyla toplumda erkeğin iktidar konumu korunurken çalışan kadınların artması, kadınların geleneksel rollerine ek olarak ekonomik ihtiyaçları karşılama görevinin de eklenmesine sebep olmaktadır. Kadınlar toplumsal rollerini yerine getirmediğinde ise bu durum şiddet görmelerini haklı kılan bir sebep olarak algılanabilmektedir.

Kadına yönelik aile içi şiddeti arttırıcı tüm bu risk faktörleri sadece dışsal süreçler ile değil aynı zamanda kadının şiddet algısını da içeren çok boyutlu bir değerlendirmeyi gerekli kılmaktadır. Bunun nedeni kadının maruz kaldığı şiddeti haklı bulması veya şiddete ilişkin kendini suçlayıcı tutumlarının risk faktörlerini tetikleme ihtimalidir. Bu sebeple kadına yönelik aile içi şiddeti arttırıcı risk faktörleri hem iç hem de dış dinamikleri ile değerlendirilmesi gereken bir süreç olarak karşımıza çıkmaktadır.

3.7. Kadına Yönelik Aile İçi Şiddetin Kadın Sağlığına Etkileri

Ailede kadına yönelik saldırganlığın tarihi, insanlık tarihiyle paralellik gösterir. Konuya ilişkin tarihteki en eski bulgu, Virginia Tıp Fakültesi'nde yapılan bir çalışmada ortaya konulmuştur. Bu çalışmada 2000-3000 yıllık olduğu tahmin edilen kadın mumyaların ölümüne neden olan kafa kırıklarının oranı %30-50, erkek mumyaların ise, % 9-20 arasında bulunmuştur. Üstelik bu kırıkların barış zamanında kişiler arası şiddet sonucu oluştuğu iddia edilmektedir. Bu durum kadınların tarih boyunca yaşadığı şiddetin sağlıklarına etkisini göstermesi bakımından dikkat çekicidir (Dickstein 1988).

Kadına yönelik şiddet kadınların sağlıklarını olumsuz etkilemekte ve sağlık sistemleri üzerinde küresel bir yüke sebep olmaktadır. ABD'de yapılan bir araştırmanın sonuçlarının; şiddet gören kadınların sağlık harcamalarının 2.5 kat arttığı sonucunu vermesi bu durumu destekler niteliktedir. Şiddetin kadın sağlığına

etkilerini ölümcül ve ölümcül olmayan etkiler olarak sınıflandırılabilir. Kadına yönelik şiddetin ölümcül olmayan etkileri incelendiğinde en göze çarpan bulgulardan biri de üreme çağındaki kadınların şiddet sebebiyle sağlıklı yaşayacakları yılların %5-16 'sını kaybetmeleridir. Kadına yönelik şiddetin ölümcül olmayan etkilerini kendi içinde fiziksel, psikolojik, cinsel ve ekonomik etkiler olarak sınıflandırmak mümkündür. Kadına yönelik aile içi şiddetin kadınların fiziksel sağlığına etkileri incelendiğinde kesikler, kırıklar, iç organ yaralanmaları, kalıcı sakatlıklar, kronik ağrılar ve daha pek çok olumsuz durum karşımıza çıkmaktadır. Şiddet kadınların cinsel sağlığını da büyük oranda tehdit etmektedir. HIV dahil cinsel yolla bulaşan hastalıklar kadın ölümlerine kadar uzanan geniş bir yelpazede önemli bir sorun olarak karşımıza çıkmaktadır. Kadınların maruz kaldığı şiddetin psikolojik etkileri ise düşükler, kronik ağrılar, depresyon, obsesif-kompulsif davranış bozuklukları ve daha pek çok şekilde örneklendirilebilir (Subaşı ve Akın 2003).

Şiddet beden ve ruh sağlığı üzerinde yarattığı tahribatların yanı sıra, sağlığı tehdit eden bir risk faktörü olma özelliği de taşımaktadır ve kadınların üreme sağlığını olumsuz etkilemektedir. Aile içi şiddetin kadınlarda üreme sağlığına etkileri; adölesan gebelikler, istenmeyen gebelikler, cinsel yolla bulaşan enfeksiyonlara maruz kalma oranının artması, kronik pelvik ağrı, premenstrüel sendrom, prenatal bakım alamama ile gebelikte fiziksel şiddete maruz kalma sonucu; prematüre doğum, plasenta ayrılması, erken membran rüptürü, doğum öncesi kanama, uterus rüptürüne ile anne ve bebek ölümüne kadar uzanan ciddi sonuçlara sebep olabilir. Bu nedenle şiddeti büyük oranda algılandığı gibi sadece fiziksel zararlar açıklamak yeterli değildir. Şiddet kadınları fiziksel, duygusal ve sosyal yönden etkilemekte, aynı zamanda üreme sağlığına da ciddi zararlar vermektedir. Üreme sistemiyle ilgili rahatsızlıklar ise kadınların fiziksel, ruhsal ve sosyal alanda sorunlar yaşamasına sebep olmaktadır (Demir ve Yeşiltepe Oksay 2015).

Kadına yönelik aile içi şiddetin psikolojik ve cinsel zararları da en az fiziksel sonuçları kadar yıkıcı etkiye sahiptir. Aynı zamanda bu etkileri birbirinden bağımsız değerlendirmek de mümkün değildir. Fiziksel olarak örselenen kadının, yaşadığı travma sebebiyle ruhsal olarak da problemler yaşaması muhtemeldir.

Şiddetin kadınlar üzerindeki ölümcül etkileri denildiğinde ise cinayet ve intihar akıllara gelmektedir. Bilican Gökkaya (2009) yaptığı çalışmada şiddetin kadınlar üzerindeki ölümcül etkilerine değinerek töre cinayetlerine dikkat çekmiştir. Bu doğrultuda töre cinayetlerinin sadece ülkemizde değil tüm dünyada kadınların yaşadığı büyük bir sorun olduğuna dikkat çeken Bilican Gökkaya Hindistan'da çeyiz yüzünden işlenen cinayetlere dikkat çekerek erken yaşta evlenen kadınların, getirdikleri çeyizlere el koyabilmek için kaza süsü verilerek (genellikle mutfak kazaları) diri diri yakıldığını ve erkeğin daha sonra başka kızla evlendirildiğini belirtmektedir. Diğer taraftan fiziksel, ekonomik, duygusal ve cinsel şiddet sonucunda depresyona giren kadınlar, şiddetle yeniden karşılaşmamak için intiharı göze alabilmekte ve pek çok zaman bunu gerçekleştirmektedir. Türkiye'de ise her yıl yaklaşık 1000-1500 kadın, kadın cinayeti sonucunda hayatını kaybetmektedir. Ayrıca intihar süsü verilen töre cinayetleri ya da toplumsal yaptırımlar sebebiyle intihar eden kadınlar da bulunmaktadır (Etiler 2005: 72).

Günümüzde kabul edilen gerçeklerden biri kadınlıların toplumsal statüsü ve sağlıkları arasındaki ilişkidir. Kadının toplumda ücretli bir işte çalışmaması, cinsel sağlığı üzerinde denetime sahip olmaması, toplumda ve özellikle aile içinde şiddet görmesi, düşük eğitim seviyesi, sağlık hizmetlerinden yeterli düzeyde faydalanamaması ve bölgesel eşitsizlikler gibi durumlar, kadının sağlıkla ilgili risklerini büyük oranda artırmaktadır. Şiddete uğrayan kadınlar sadece sağlıklarını kaybetme riskleriyle karşı karşıya kalmayıp aynı zamanda şiddet gördüklerinden dolayı toplumda çeşitli sıkıntılar yaşamaktadır. Bu sıkıntılar sebebiyle kadınlar iş bulmakta zorlanmakta ya da sürekli iş değiştirmekte, uğramış olduğu şiddetin sebep olduğu fiziksel ve ruhsal problemler yüzünden iş performansı düşmekte ve verimliliği azalmaktadır. Dolayısıyla şiddete gören kadınlar, toplumdan soyutlandıkları için eğitimden, siyasal, yasal ve ekonomik haklarından yoksun kalmakta, tüm bunların sonucunda bilinçlenme düzeyleri azalmaktadır (Bilican Gökkaya 2009).

Türkiye'de kadına yönelik ölümlerle sonuçlanan şiddet olayları günümüzde halen yaşanmaktadır. Kadınların büyük çoğunluğu ölüm tehdidi almakta, evlerine gitmeye korkmakta ya da vücutlarında azımsanmayacak oranda yanık veya kemik

kırılması gözlenmekte ve baş/iç organlarda kalıcı yaralanmalar oluşmaktadır. McCauley ve arkadaşları (1998) tarafından gerçekleştirilen çalışmaya göre; sağlık kuruluşlarına başvuran her üç kadın hastadan sadece birisi maruz kaldığı istismarı paylaşabilmekte; Elliott L. ve arkadaşlarının (2002) yaptığı çalışmada ise; hekimlerin standart formlarında yer almasına rağmen kadına yönelik şiddet öyküsünün sorulmasının genellikle unutulduğu veya öyküyü sorgulayan birçok hekimin de uygun olmayan soruş tarzından dolayı hastaların çekinerek doğru olmayan cevaplar verdiği belirtilmektedir (Akt. Kılıçoğlu, Buran ve Küçük 2016). Tüm bu durumlar kadına yöneldik aile içi şiddet olgusunda sağlık çalışanlarının ne kadar önemli bir konumda bulunduğunu gözler önüne sermektedir. Aile içi şiddet gören kadınların başvurduğu başta birinci basamak sağlık merkezleri, psikiyatri polikliniği, adli tıp ve acil servis polikliniklerinde görevli sağlık çalışanları; şiddet mağdurlarının bilgilendirilmesi ve yönlendirilmesi konusunda kendilerini sorumlu hissetmelidir. Kadının yaşadığı stres dikkate alınmalı, kendisini değersiz veya suçlu hissettirecek hareketlerden kaçınarak, başka bir travma yaşamamasına dikkat edilmelidir (Kılıçoğlu, Buran ve Küçük 2016).

4. YÖNTEM

4.1. Araştırmanın Problemi

Aile içi şiddet tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de en önemli sorunlardan biridir. Özellikle de sosyal bir sorun olarak karşımıza çıkan kadına yönelik aile içi şiddet olgusu yalnızca şiddet olmanın ötesinde, kadının varlığını sona erdirmeye kadar gidebilmektedir (Yalçın 2014: 77).

Kadına yönelik aile içi şiddet olgusu toplumsal normlar ve ataerkil yapının etkisiyle yeniden üretilmekte ve güncelliğini korumaktadır. Sosyal bir sorun olması nedeniyle tüm kurumların ve sivil toplum örgütlerinin iş birliğini zaruri kılan bu sorunun, gerek yasalarla gerek bilinçlendirme çalışmalarıyla üstesinden gelmeye çalışılmakta ve toplumsal değişim sağlanması amaçlanmaktadır. Köyler ise toplumsal değişimin yavaş olduğu, geleneksel hayata görece daha bağlı yerleşim yerleri olarak karşımıza çıkmaktadır. Gerek nüfusun az olması, gerekse toprağa bağlı ekonomi köylerde ataerkilliği güçlendirmekte ve sosyal değişimleri kısıtlamaktadır. Bu sebeple geleneksel hayatın etkilerinin şehirlere göre daha fazla hissedildiği köylerdeki kadınların, kadına yönelik aile içi şiddete bakışlarının belirlenmesi ve kadınları güçlendirilmesi önem taşımaktadır.

Bu doğrultuda köylü kadınların aile içi ilişkin bakış açılarının belirlenmesi, sosyal bir sorun olarak karşımıza çıkan kadına şiddet olgusunun anlamlandırılmasında ve çözümünde yarar sağlayacaktır. Araştırma Karaman İline bağlı Kisecik Köyünde gerçekleştirilmiştir. Bu sebeple araştırmanın problemi Kisecik Köyü kadınlarının kadına yönelik aile içi şiddete bakışının nasıl olduğu üzerine kurulmuştur.

Alt Problemler:

1- Kisecik Köyü kadınların aile içi şiddete bakışı eğitim düzeyine göre farklılaşmakta mıdır?

2- Kisecik Köyü kadınların aile içi şiddete bakışı yaş değişkenine göre farklılaşmakta mıdır?

3- Kisecek Köyü kadınların aile içi şiddete bakışı görücü usulü veya anlaşarak evlenmelerine göre farklılaşmakta mıdır?

4- Kisecek Köyü kadınların aile içi şiddete bakışı çekirdek veya geniş aile olmalarına göre farklılaşmakta mıdır?

5- Kisecek Köyü kadınların aile içi şiddete bakışı evli veya bekar olmalarına göre farklılaşmakta mıdır?

6- Kisecek Köyü kadınların aile içi şiddete bakışı ekonomik gelir düzeylerine göre ne kadar farklı olabilir?

7- Kisecek Köyü kadınların aile içi şiddete bakışı kadının bir işte çalışıp çalışmamasına göre farklılaşmakta mıdır?

8- Kisecek Köyü kadınların aile içi şiddete bakışı şiddetin türüne göre farklılaşmakta mıdır?

9- Kisecek Köyü kadınların aile içi şiddete bakışı ailenin ekonomik gelirine göre farklılaşmakta mıdır?

10- Kisecek Köyü kadınların aile içi şiddete bakışı aile ile ilgili alınan kararlarda en çok sözü geçen kim olduğuna göre farklılaşmakta mıdır?

4.2. Araştırmanın Amacı

Araştırmanın amacı Kisecek Köyü kadınların “aile içi şiddet” olgusuna yönelik bakış açılarını belirlemektir. Kadınların duruma ve olaya göre şiddeti meşru görüp görmediği veya fiziksel şiddet dışındaki şiddet türlerini şiddet olarak kabul edip etmediklerini tespit etmek, evlilikte evin reisini tutun da çocuklukta gelecek garantörlüğüne kadar uzanan erkek egemen etiketlerin köylü kadınlar üzerindeki onaylayan-onaylamayan kabul düzeylerini belirlemektir. Bu noktada köy yaşamının kendine has özellikleri de dikkate alınarak aile reisi ve karar mekanizması tanımlamalarında kocanın ailesi imgesi de göz önüne alınmıştır. Bununla birlikte araştırma köylü kadınların aile içi şiddet algılarının evli veya bekar olma, yaş, eğitim

düzeıı, Şehirde yaşayıp yaşamama, ekonomik gelir, köy işlerinde eşi ile birlikte çalışıp çalışmama (ekonomik kazanca ortak olup olmama), gelenek ve göreneklere bağlılık, madde kullanımı gibi bağımsız değişkenlere göre değişip değişmediğini ölçmeyi amaçlamaktadır. Konuyla ilgili çalışmalar genellikle kentler de gerçekleştirilmiştir (Yaman Efe ve Ayaz 2010; İçli 1994; Kandemirci ve Kağnıcı 2014; Şahin, Yetim ve Güleç yekin 2012). Yereldeki ve kentteki Şiddet algısının daha sonraki çalışmalarda karŐılaŐtırılabilmesine yardımcı olabilmek amacıyla çalışmanın köyde yapılması tercih edilmiştir. Bu alıŐmanın, Şiddetin köydeki ve kentteki görünürlüğünün; zaman ve diğer faktörlere bağlı değişimiyle ilgili sonraki çalışmalara yardımcı olabileceği düşünülmektedir. Kadınların, Şiddetin yapılan anketle ifŐa olacağı n yargısına düŐmesini engellemek, samimi bulgular elde etmek ve katılımı arttırmak amacıyla çalışma kendimin de yesi bulunduğu Karaman ili Kisecik Köyünde gerçekleştirilmiştir. Meraklı, sorgulayıcı bir sosyal bilimcinin doğup büyüdüğü ya da nispeten daha iyi tanıdığı coğrafyadan başlayarak merakını gidermesinin, karŐılaŐtırma yapmak ve samimi bulgular elde edebilmek açısından önemli olduğu düşünülmektedir.

4.2.1. Temel ve Alt Varsayımlar

4.2.1.1. Temel Varsayımlar

H_0 Kisecik Köyü kadınlarının kadına yönelik aile içi Şiddete bakış açısında çeşitli bağımsız değişkenlere göre fark yoktur.

H_1 Kisecik Köyü kadınlarının kadına yönelik aile içi Şiddete bakış açısında çeşitli bağımsız değişkenlere göre fark vardır.

4.2.1.2. Alt Varsayımlar

1. H_0 Aile yapısı ile aile içi Şiddet arasında ilişki yoktur.

H_1 Aile yapısı ile aile içi Şiddet arasında ilişki vardır.

2. H_0 Ailede alkol kullanımı ile aile içi Şiddete maruz kalma arasında ilişki yoktur.

H₁ Ailede alkol kullanımını ile aile içi şiddete maruz kalma arasında ilişki vardır.

3. H₀ Kadınların yaş gruplarına göre aile içi kadına yönelik şiddete bakış açısı arasında fark yoktur.

H₀ Kadınların yaş gruplarına göre aile içi kadına yönelik şiddete bakış açısı arasında fark vardır.

4. H₀ Kadınların doğum yerine göre aile içi kadına yönelik şiddete bakış açısı arasında fark yoktur.

5. H₁ Kadınların doğum yerine göre aile içi kadına yönelik şiddete bakış açısı arasında fark vardır.

6. H₀ Kadınların evlilik durumları ile aile içi kadına yönelik şiddete bakış açısı arasında fark yoktur.

H₁ Kadınların evlilik durumları ile aile içi kadına yönelik şiddete bakış açısı arasında fark vardır.

7. H₀ Zamanının büyük kısmı şehirde geçmiş kadınlar ile köyde geçmiş kadınların kadına yönelik aile içi şiddete bakışı arasında fark yoktur.

H₁ Zamanının büyük kısmı şehirde geçmiş kadınlar ile köyde geçmiş kadınların kadına yönelik aile içi şiddete bakışı arasında fark vardır.

8. H₀ Eğitim düzeyine göre kadınların aile içi kadına yönelik şiddete bakış açıları arasında fark yoktur.

H₁ Eğitim düzeyine göre kadınların aile içi kadına yönelik şiddete bakış açıları arasında fark vardır.

9. H₀ Kadınların eşlerinin eğitim düzeyine göre aile içi kadına yönelik şiddete bakış açıları arasında fark yoktur.

H₁ Kadınların eşlerinin eğitim düzeyine göre aile içi kadına yönelik şiddete bakış açıları arasında fark vardır.

10. H₀ Gelir getiren bir işte çalışma durumlarına göre kadınların ile içi kadına yönelik şiddete bakış açıları arasında fark yoktur.

H₁ Gelir getiren bir işte çalışma durumlarına kadınların göre ile içi kadına yönelik şiddete bakış açıları arasında fark vardır.

11. H₀ Gelir getiren bir işte çalışan kadınların mesleklerine göre aile içi kadına yönelik şiddete bakış açıları arasında fark yoktur.

H₁ Gelir getiren bir işte çalışan kadınların mesleklerine göre aile içi kadına yönelik şiddete bakış açıları arasında fark vardır.

12. H₀ Kadınların eşlerinin gelir getiren işte çalışma durumlarına göre aile içi kadına yönelik şiddete bakış açıları arasında fark yoktur.

H₁ Kadınların eşlerinin gelir getiren işte çalışma durumlarına göre aile içi kadına yönelik şiddete bakış açıları arasında fark vardır.

13. H₀ Eşleri gelir getiren bir işte çalışan kadınların eşlerinin mesleklerine göre aile içi kadına yönelik şiddete bakış açıları arasında fark yoktur.

H₁ Eşleri gelir getiren bir işte çalışan kadınların eşlerinin mesleklerine göre aile içi kadına yönelik şiddete bakış açıları arasında fark vardır.

14. H₀ Ekonomik gelire göre kadınların aile içi kadına yönelik şiddete bakış açıları arasında fark yoktur.

H₁ Ekonomik gelire göre kadınların aile içi kadına yönelik şiddete bakış açıları arasında fark vardır.

15. H₀ Kadınların aile yapısına göre aile içi kadına yönelik şiddete bakış açıları arasında fark yoktur.

H₁ Kadınların aile yapısına göre aile içi kadına yönelik şiddete bakış açıları arasında fark vardır.

16. H₀ Kadınların aile ile ilgili alınan kararlarda en çok kimin sözünün geçtiğine göre aile içi şiddete bakış açıları arasında fark yoktur.

H₁ Kadınların aile ile ilgili alınan kararlarda en çok kimin sözünün geçtiğine göre aile içi şiddete bakış açıları arasında fark vardır.

17. H₀ Kadınların çocuğa sahip olma durumlarına göre aile içi kadına yönelik şiddete bakış açıları arasında fark yoktur.

H₁ Kadınların çocuğa sahip olma durumlarına göre aile içi kadına yönelik şiddete bakış açıları arasında fark vardır.

18. H₀ Kadınların çocuk sayılarına göre aile içi kadına yönelik şiddete bakış açıları arasında fark yoktur.

H₁ Kadınların çocuk sayılarına göre aile içi kadına yönelik şiddete bakış açıları arasında fark vardır.

19. H₀ Kadınların evlenme şekillerine göre aile içi kadına yönelik şiddete bakışları arasında fark yoktur.

- H₁ Kadınların evlenme şekillerine göre aile içi kadına yönelik şiddete bakışları arasında fark vardır.
20. H₀ Kadınların aile ile ilgili alınan kararlarda en çok kimin sözünün geçtiğine göre aile içi şiddete bakış açıları arasında fark yoktur.
H₁ Kadınların aile ile ilgili alınan kararlarda en çok kimin sözünün geçtiğine göre aile içi şiddete bakış açıları arasında fark vardır.
21. H₀ Kadınların ailede alkol kullanan olup olmamasına göre aile içi şiddete bakış açıları arasında fark yoktur.
H₁ Kadınların ailede alkol kullanan olup olmamasına göre aile içi şiddete bakış açıları arasında fark vardır.
22. H₀ Kadınların eşleri ile anlaşmazlığa düştüklerindeki davranışlarına göre aile içi kadına yönelik şiddete bakış açıları arasında fark yoktur.
H₁ Kadınların eşleri ile anlaşmazlığa düştüklerindeki davranışlarına göre aile içi kadına yönelik şiddete bakış açıları arasında fark vardır.
23. H₀ Kadınların aile içi şiddete maruz kalma durumlarına göre aile içi kadına yönelik şiddete bakış açıları arasında fark yoktur.
H₁ Kadınların aile içi şiddete maruz kalma durumlarına göre aile içi kadına yönelik şiddete bakış açıları arasında fark vardır.
24. H₀ Kadınların aile içi şiddete maruz kaldıklarında yardım talep etme durumlarına göre aile içi kadına yönelik şiddete bakış açıları arasında fark yoktur.
H₁ Kadınların aile içi şiddete maruz kaldıklarında yardım talep etme durumlarına göre aile içi kadına yönelik şiddete bakış açıları arasında fark vardır.
25. H₀ Kadınların babalarının annelerine şiddet uyguladığına tanık olma durumuna göre aile içi kadına yönelik şiddete bakış açıları arasında fark yoktur.
H₁ Kadınların babalarının annelerine şiddet uyguladığına tanık olma durumuna göre aile içi kadına yönelik şiddete bakış açıları arasında fark vardır.
26. H₀ Kadınların şiddetin nasıl önlenebileceği konusundaki düşüncelerine göre aile içi kadına yönelik şiddete bakış açıları arasında fark yoktur.

H₀ Kadınların şiddetin nasıl önlenebileceği konusundaki düşüncelerine göre aile içi kadına yönelik şiddete bakış açıları arasında fark vardır.

4.3. Araştırmanın Önemi

Kadına yönelik şiddet toplumun her alanında olduğu gibi aile içinde de kadınların maruz kaldığı evrensel bir sorundur. Üstelik şiddetin aile içinde yaşanması kadınların şiddetten kurtulmasını ve yardım mekanizmalarına ulaşmasını zorlaştırmaktadır. Toplumsal cinsiyet, kültür ve diğer pek çok birbiriyle ilişkili faktör kadının aile içinde yaşadığı şiddeti dile getirmekten kimi zaman korkmasına, kimi zaman şiddet için kendini suçlamasına, kimi zaman ise yardım talep etmenin işe yaramayacağını düşünmesine sebep olmaktadır. Bu sebeple kadına yönelik aile içi şiddete ilişkin çalışmalar sorunun kadının öznel sorunu değil, toplumsal hatta küresel bir sorun olduğunu göstermesi bakımından önemlidir. Konuya ilişkin yapılan çalışmalar ve araştırmalar ne kadar çok olursa olsun sorunun büyüklüğü ve önemi göz önüne alındığında yeni çalışmalara duyulan gereksinim ortaya çıkmaktadır. Bununla birlikte köyler şehirlerin küreselleşme, kalabalık toplumun kadınlara görece daha rahat hareket etme imkanı tanınması gibi özelliklerinin aksine, toplumsal normların kolay hissedildiği, küçük ve geçim şekli olarak da ataerkilliğe bağlılığı görece daha fazla olan bir kültürü oluşturmaktadır. Bu sebeple kırsaldaki şiddet algısının normatif süreçlere bağlı olarak daha az görünür olması beklenebilir. Bu beklentinin reel hayattaki karşılığının olup olmadığı bu araştırmanın merak unsurlarından biridir ve köylü kadınların kadına şiddete bakışının ölçülmesi önem arz etmektedir. Kırsaldaki geleneksel yapı aile içi şiddetin mahrem alan algısını arttırıcı etki yapabilir. Bu durum kırsalda kadına yönelik şiddete ilişkin kadınların bakış açısını belirleyerek çeşitli değişkenlerce sınıflandırmayı önemli kılmaktadır. Kırsalda kadına yönelik aile içi şiddetin incelenmesi; sorunun anlaşılması ve çözümü ile yapılması gerekenlerin belirlenebilmesi bakımından önem taşımaktadır. Sosyal değişimler, küreselleşme, teknolojik gelişimler gibi etkilerin kır yapısını da etkilediği düşünüldüğünde, ülkemizde aile içi kadına yönelik şiddete ilişkin çalışmaların kırda da sıklıkla yapılmasının büyük önem arz ettiği ortaya çıkmaktadır. Bu amaçla kadına yönelik aile içi şiddeti etkileyen etmenlerin saptanması şiddeti önleme düzeyinde ki çalışmalar için büyük önem taşımaktadır.

4.4. Sınırlılık

Köy ailesi belirli özellikleriyle ayrı bir aile tipi oluştursa da konumu ve diğer değişkenler sebebiyle tüm özellikleri genellenemez. Çalışma Kisecik Köyü ile sınırlıdır. Bu sebeple Kisecik Köyü tüm örnekleme temsil etmeyebilir.

4.5. Araştırmanın Modeli

Sosyal bilimler alanında Nicel ve Nitel iki yaklaşım bulunmaktadır. Nicel araştırmalar verilerin sayılarla ifade edilebilmesine olanak sağlamaktadır. Her yaklaşımın olumlu ve kısıtlı yönleri bulunmaktadır. Bu çalışmada Nicel Araştırma yöntemlerinin alt dallarından olan ilişkisel model ile köylü kadınların kadına yönelik şiddete bakışlarının çeşitli değişkenlerce kıyaslanması ve sayısal verilere dökülmesi hedeflendiğinden Nicel Araştırma Yöntemi uygulanmıştır. Çalışma kesitsel nitelikte bir alan çalışmasıdır ve mevcut durumu tespit etmeyi amaçladığından tarama yöntemi ve anket tekniği ile gerçekleştirilmiştir.

4.6. Evren ve Örneklem

Çalışmanın evreni Karaman il merkezine bağlı Kisecik Köyündeki kadınlardır. Köy Toroslarda yaşayan Sarıkeçili yörüklerinin 1984 yılında köye yerleşme talebinde bulunması ile kurulmuştur. 2017 yılı verilerine göre köyün toplam nüfusu 638 kişi olup bunlardan 321'ini kadınlar oluşturmaktadır (<http://www.nufusune.com/35173-karaman-merkez-kisecik-koy-nufusu>). Kisecik Köyünde yaşayan toplam 321 kadın için yapılan “basit rasgele örnekleme yöntemi” ile örneklem büyüklüğü 150 kişi rassal olarak seçilmiştir.

4.7. Veri Toplama Araçları

Çalışmada anket tekniği kullanılmıştır. Kullanılacak ve anket soruları araştırmacı tarafından köydeki kadınlara açıklanmış ve verilmiştir. Ankette gönüllülük formu ile gerekli açıklamaların olduğu kısımlar kadınlara okunmuş ve açıklanmıştır. Anket demografik sorular, şiddet deneyimlemeye ve aile yaşantısına ilişkin sorular ile kadınların şiddete bakış açısını belirleye amaçlayan 5’li likert 15 ifadeden oluşmaktadır. Anket soruları 3 bölümden oluşmaktadır.

1. Bölüm: Anketin ilk bölümünde demografik bilgilere ilişkin sorulara yer verilmiştir. Bu kapsamda kadınlara yaş, doğum yeri, medeni durum, en uzun süre yaşanan yerleşim tipi, meslek, eşin eğitim durumu ve mesleği, aile yapısı, çocuk sayısı, evlenme şekli gibi sorulara yer verilmiştir.

2. Bölüm: Anketin ikinci bölümünde kadınların şiddet deneyimlerine ve aile yaşantılarına ilişkin bilgiler edinilmesi amaçlanmıştır. Bu doğrultuda; aile içi şiddete maruz kalıp kalmadıkları, ailedeki karar mekanizmaları, ailedeki alkol kullanımı, kadınların şiddet göstergesi olduğunu düşündükleri davranışlar ile şiddet göstergesi olduğunu düşündükleri davranışlar ile ilgili bireysel bilgi edinmeyi amaçlayan sorulara yer verilmiştir.

3. Bölüm: Anketin üçüncü bölümünde kadınların şiddete nasıl baktığını saptamaya yönelik ifadeler yer almaktadır. Bu ifadeler kadına yönelik şiddetin; psikolojik, cinsel, fiziksel ve sözel boyutlarını içermektedir.

4.8. Verilerin Analizi

Kisecik Köyünde yaşayan toplam 321 kadın için yapılan “basit rasgele örnekleme yöntemi” ile örneklem büyüklüğü 150 kişi rassal olarak seçilmiştir. Yapılacak analizde kullanılacak girdi-çıkı değişkenlerinin belirlenmesi analizin en önemli aşamasıdır. 30 bireye pilot çalışma olarak 15 maddelik bir ölçme aracı verilmiş, bireylerin her bir yargıya ilişkin katılma derecelerini de 1’den (kesinlikle katılıyorum) 5’e (kesinlikle katılmıyorum) kadar derecelendirdiği beş adımlı bir Likert tipinde olan ve daha önce Bedir ve arkadaşları (2017) ‘nın çalışmasında ki bazı sorulardan esinlenerek gerekli onay alınmış ve güvenilirliği kanıtlanmış olan ölçekten elde edilen veriler kaydedilerek SPSS 24.0 for Windows adlı istatistik programıyla analiz edilmiştir.

Güvenirlilik, bir ölçümün hatadan bağımsız kalma düzeyini ifade etmektedir. Bir ölçeğin güvenilirliği, tutarlı, engeli ve tekrar eden sonuçlar vermesiyle belirlenmektedir. Bu çalışmada güvenirliliğin saptanmasında Cronbach’s Alpha değeri kullanılmıştır. Güvenirlilik katsayısı yani Cronbach’s Alpha katsayı değeri 0,93 olarak bulunmuştur. Özdamar (1999:513)’a göre 0,90

ile 1 arasında değişen Cronbach's Alpha değerleri yüksek derecede güvenilir bir değer olarak yorumlanmıştır. Yani örneğimize ait 0,93 Cronbach's Alpha güvenilirlik katsayısı, anketi oluşturan soruların doğruluğunu ortaya çıkarabilecek nitelikte olduğu söylenebilir.

Araştırmada elde edilen veriler SPSS (Statistical Package for Social Sciences) for Windows 24.0 programı kullanılarak analiz edilmiştir. Verileri değerlendirilirken tanımlayıcı istatistiksel metotları (sayı, yüzde, ortalama, standart sapma) kullanılmıştır. Likert tipi ölçek kullanılan anketlerde, çoğu zaman veriler normal dağılmamaktadır. Normal dağılıma uygunluk Q-Q Plot çizimi ile incelenebilir. Ayrıca, kullanılan verilerin normal dağılım göstermesi arpıklık ve basıklık değerlerinin ± 3 arasında olmasına bağlıdır (Shao 2002). Clason ve Dormody (1994) toplanan anket sayısına göre, verilerin normal dağılıma yakınsayacağı varsayımı üzerinde çalışma yapmıştır. Aykırı değerler, hata varyansının değerini arttırdığından istatistiksel testlerin güçleri üzerinde de etkili olmaktadır. Bu nedenle istatistiksel testlerden önce aykırı değerlerin incelenen veri setlerinde mevcut olup olmadığına bakılmıştır.

Normal dağılıma sahip olan ve olmayan ölçekler olduğu için istatistik değerlendirmelerde parametrik ve nonparametrik testler kullanılmıştır. Bunun için normal dağılıma sahip olan ölçekler için niceliksel verilerin karşılaştırılmasında iki grup arasındaki farkı bağımsız Örneklem t testi, ikiden fazla grup ortalamalarında karşılaştırmalarında tek yönlü varyans analizi uygulanmıştır. Varyans analizi ile test edilen verilerde farklı olan grubu bulmak için Bonferroni oklu karşılaştırma testi yapılmıştır. Normal dağılıma sahip olmayan ölçekler için niceliksel verilerin karşılaştırılmasında iki grup arasındaki farkı Mann Whitney U testi, ikiden fazla grup ortalamalarında karşılaştırmalarında Kruskal Wallis H testi uygulanmıştır. Varyans analizi ile test edilen verilerde farklı olan grubu bulmak için Bonferroni oklu karşılaştırma testi yapılmıştır. Birbirinden bağımsız kategorik değişkenler arasında ki-kare analizi yapılmıştır.

4.9. Araştırmanın Uygulanması

Kisecik Köyünde yaşayan toplam 321 kadın için yapılan “basit yansız örnekleme yöntemi” ile örneklem büyüklüğü 150 olarak hesaplanmıştır. Anket demografik sorular, kadınların aile yaşantısıyla ilgili bilgileri içeren sorular ile kadınların şiddete bakış açısını belirleye amaçlayan toplam 45 sorudan oluşmaktadır. 150 kişi ile gerçekleştirilen ankete katılan kadınların eğitim durumları; Okur-yazar değil (4), Okur-yazar (11), İlkokul mezunu (65), Ortaokul mezunu (8), Lise mezunu (27), Lisans (30), Lisans üstü (5) şeklindedir. Ankete katılan kadınların eğitim durumları da göz önüne alınarak anket her bir gönüllü katılımcıya birebir uygulanmıştır. Anketin yapılma amacı ve bilgilerin gizliliği hakkında gerekli açıklamalar yapılmış ve her bir anket ortalama 15 dakika sürmüştür. Anket 10.08.2018-01.09.2018 tarihleri arasında kadınlara uygulanmıştır.

4.10. Araştırmanın Bağımlı-Bağımsız Değişkenleri

Bağımsız Değişkenler:

1. Yaş
2. Doğum Yeri
4. Medeni hal
5. Zamanının çoğunu nerede geçirdiği
6. Eğitim durumu
7. Eşin eğitim durumu
8. Mesleği
9. Eşinin Mesleği
10. Ailenin ortalama geliri
11. Aile Yapısı

12. Eşiyle akraba olup olmadığı

13. Çocuğunun olup olmaması

19. Çocuk sayısı

20. Evlenme şekli

21. Alkol kullanımı

Bağımlı Değişkenler

1. Kisecek Köyü kadınlarının kadına yönelik aile içi şiddete bakışı

4.11. Verilerin Analizi ve Yorumlanması

Araştırmada elde edilen veriler bilgisayar ortamına aktarılarak kontrolü yapılmış ve hatalı veriler düzeltilmiştir. Verilerin analizi için SPSS 24.0 istatistik programı kullanılmıştır.

Verilerin analizi kapsamında anket verilerine gerekli demografik ve tanımlayıcı testlerle beraber normal dağılım gösteren veriler için bağımsız örneklem T testi ve F (ANOVA) testi, normal dağılıma sahip olmayan veriler için ise Mann Whitney U ve Kruskal Wallis H testleri uygulanmıştır. Birbirinden bağımsız kategorik değişkenler arasında ki-kare analizi yapılmıştır.

Tablo 3: Anketin Güvenilirlik Analizi Sonucu

	Soru Sayısı	Cronbach Alfa
Anket	15	0.956

Araştırmada kullanılan anketin Cronbach Alfa güvenilirlik katsayısı hesaplanmıştır. Anketin Cronbach Alfa güvenilirlik değeri 0.956 olarak bulunmuştur. Chronbach Alfa değerlerinin 0.70'den büyük olması, kullanılan ölçeklerin güvenilir olduğunu göstermektedir. Bu da çalışmada kullanılan ölçeğin içsel tutarlılıklarının iyi olduğunu göstermektedir (Tablo 3).

5. BULGULAR

Araştırma verilerinin sonucu ile elde edilen bulgular aşağıda sunulmuştur.

Tablo 4: Araştırmaya Katılan Katılımcıların Anket Sorularına Verdikleri Cevapların Toplam Puan Ortalaması ve Tanımlayıcı İstatistikleri

Soru sayısı	N	Ortalama	Standart sapma	Minimum	Maximum
15	150	4.30	0.77	1.00	5.00

Ankete katılan kadınların kadına yönelik aile içi şiddete yönelik bakışı yüksek düzeyde olumsuzdur. Bu durum kadınların aile ile ilgili alınan kararlarda en çok kimin sözünün geçer sorusuna büyük oranda aile üyelerinin ortak kararları ve kadının kararları cevapları ile örtüşmektedir. Genel literatüre zıt görünen bu durum örneklemin spesifikliğı ile ilişkilendirilebilir.

Tablo 5: Katılımcıların Demografik Özelliklerine Göre Dağılımları

Demografi özellikler		n	%
Yaş	18-25	33	22.0
	26-30	17	11.3
	31-35	14	9.3
	36-40	7	4.7
	41-45	15	10.0
	46-50	28	18.7
	51-55	20	13.3
	56 ve üstü	16	10.7
	Toplam	150	100.0
Doğum yeri	İl	64	42.7
	İlçe	4	2.7
	Köy	82	54.7
	Toplam	150	100.0
Medeni Durum	Bekar	32	21.3
	Evli	100	66.7
	Boşanmış	9	6.0
	İmam nikahı	1	0.7
	Eşi ölmüş	8	5.3
	Toplam	150	100.0
Zamanın çoğunu geçirdiği yer	İl	54	36.0
	İlçe	1	0.7
	Köy	95	63.3
	Toplam	150	100.0
Eğitim durumu	Okur-yazar değil	4	2.7
	Okur-yazar	11	7.3
	İlkokul mezunu	65	43.3
	Ortaokul mezunu	8	5.3
	Lise mezunu	27	18.0
	Lisans	30	20.0
	Lisans üstü	5	3.3
	Toplam	150	100.0
Eş eğitim durumu	Okur-yazar değil	2	2.0
	Okur-yazar	3	3.0
	İlkokul mezunu	33	33.0
	Ortaokul mezunu	13	13.0
	Lise mezunu	25	25.0
	Lisans	22	22.0
	Lisans üstü	2	2.0
	Toplam	100	100.0
Gelir getiren işte çalışıyor musunuz? Evet ise mesleğiniz	Evet	57	38.0
	Hayır	93	62.0
	Toplam	150	100.0
	Memur	22	38.6
	Çiftçi	14	24.6
	İşçi	0	0.0
	Emekli	11	19.3
	Serbest meslek	3	5.3
	Diğer	7	12.3
	Toplam	57	100.0
Eşiniz gelir getiren işte çalışıyor mu?	Evet	96	96.0
	Hayır	4	4.0
	Toplam	100	100.0
Evet ise mesleği	Memur	21	21.9
	Çiftçi	39	40.6
	İşçi	8	8.3
	Emekli	13	13.5
	Serbest meslek	10	10.4
	Diğer	5	5.2
	Toplam	96	100.0
Yıllık ortalama gelir	12000 TL ve altı	25	16.7
	12001-18000 TL	30	20.0
	18001-24000 TL	24	16.0
	24001-32000 TL	22	14.7
	32001 TL ve üstü	49	32.7
	Toplam	150	100.0

Araştırmaya katılan kadınların demografik özelliklerine göre dağılımları tablo 5 de gösterilmiştir. Katılımcıların yaşa göre dağılımları incelendiğinde %22'si 18-25 yaş aralığında, %11,3'ü 26-30 yaş aralığında, %9,3'ü 31-35 yaş aralığında, %4,7'si 36-40 yaş aralığında, %10'u 41-45 yaş aralığında, %18,7'si 46-50 yaş aralığında, %13,3'ü 51-55 yaş aralığında, %10,7'si 56 yaş ve üzerindedir. Araştırmaya katılan kadınların %42,7'sinin il, %2,7'sinin ilçe ve %54,7'sinin ise köyde doğdukları tespit edilmiştir. Katılımcıların medeni durumları incelendiğinde %21,3'ünün bekar, %66,7'sinin evli, %6'sının boşanmış, %7'sinin imam nikahı, %5,3'ünün ise eşinin vefat ettiği tespit edilmiştir. Araştırmaya katılımcıların zamanlarını çoğunu geçirdiği yerler incelendiğinde %36'sının il, %7'sinin ilçe ve %63,3'ünün ise köy olduğu görülmüştür. Katılımcıların eğitim durumlarına göre dağılımları incelendiğinde %2,7'sinin okur yazar olmadığı, %7,3'ünün okur yazar olduğu, %43,3'ünün ilköğretim mezunu, %5,3'ünün ortaokul mezunu, %18'inin lise mezunu, %20'sinin lisans ve %3,3'ünün lisans üstü olduğu tespit edilmiştir. Katılımcıların eşlerinin eğitim durumu incelendiğinde %2'sinin okuryazar olmadığı, %3'ünün okuryazar, %33'ünün ilköğretim mezunu, %13'ünün ortaokul mezunu, %25'inin lise mezunu, %22'sinin lisans ve %2'sinin lisansüstü olduğu tespit edilmiştir. Katılımcıların %38'inin gelir getiren bir işte çalıştığı, %62'inin ise gelir getiren işlerde çalışmadığı görülmüştür. Gelir getiren işte çalışan katılımcıların %38,6'sı memur, %24,6'sı çiftçi, %19,3'ü emekli, %5,3'ü serbest meslek ve %12,3'ü ise diğer grubundadır. Katılımcıların %96'sının eşlerinin de gelir getiren işlerde çalıştığı ve %4'ünün ise gelir getiren işlerde çalışmadığı tespit edilmiştir. Katılımcıların gelir getiren işlerde çalışan eşlerinin %21,9'u memur, %40,6'sı çiftçi, %8,3'ü işçi, %13,5'i emekli, %10,4'ü serbest meslek ve %5,2'si ise diğer meslek gruplarında çalışmaktadır.

Katılımcıların yıllık ortalama gelir durumları incelendiğinde %16,7'si 12000 TL ve altı, %20'si 12001-18000TL aralığında, %16'sı 18001-24000TL aralığında, %14,7'si 24001-32000TL aralığında ve %32,7'si 32001TL ve üzerinde olduğu tespit edilmiştir.

Kadınların %76,7'sinin, evli olanların ise eşlerinin %76'sının eğitim durumlarının lise ve altı düzeyde olduğu, bununla birlikte katılımcıların büyük bir kısmının (%32,7) ekonomik gelirinin 32001TL ve üzerinde olduğu görülmektedir.

Bu durum ekonomik kazanç elde etme şeklinin büyük oranda çiftçilik olması ve kişilerin yaptıkları iş için yüksek tahsile ihtiyaç duymamaları ile ilişkilendirilebilir. Edinilen veriler araştırmanın kalanını yorumlayabilmek açısından önemlidir.

Tablo 6: Katılımcılarına Aile Yapısına Göre Dağılımı

		n	%
Aile yapısı	Çekirdek aile	112	74.7
	Geleneksel aile	15	10.0
	Kadının ailesi ile birlikte	2	1.3
	Parçalanmış aile	12	8.0
	Diğer	9	6.0
	Toplam	150	100.0
Eşiniz ile akraba mısınız?	Evet	23	23.0
	Hayır	77	77.0
	Toplam	100	100.0
Çocuğunuz var mı?	Evet	113	75.3
	Hayır	37	24.7
	Toplam	150	100.0
Çocuk sayısı	1	28	24.8
	2	60	53.1
	3	18	15.9
	4	3	2.7
	5	3	2.7
	6	0	0.0
	7 ve üstü	1	0.9
	Toplam	113	100.0
	Eşinizle nasıl evlendiniz	Görücü usulü	52
Severek		37	37.0
Kaçarak		9	9.0
Diğer		2	2.0
Toplam		100	100.0
Aile ilgili alınan kararlarda en çok kimin sözü geçerlidir?	Erkek	28	18.7
	Kadın	17	11.3
	Aile üyelerinin ortak kararları	89	59.3
	Erkeğin ailesinin kararları	4	2.7
	Kadının ailesinin kararları	2	1.3
	Diğer	10	6.7
	Toplam	150	100.0
Ailede alkol kullanan var mı?	Evet	43	28.7
	Hayır	107	71.3
	Toplam	150	100.0
Alkol alan kişi	Ben	8	18.6
	Eşim	23	53.5
	Çocuklar	9	20.9
	Aile büyükleri	5	11.6
	Diğer	3	7.0
Eşinizle anlaşmazlığa düştüğünüzde ne yaparsınız?	Tartışırız	49	49.0
	Kavga ederiz	17	17.0
	Eşim haklı çıkar	5	5.0
	Eşim döver	0	0.0
	Eşim küfreder hakaret eder	1	1.0
	Konuşmayız	14	14.0
	Diğer	14	14.0
	Toplam	100	100.0

Tablo 6: (Devam)

Kadına yönelik şiddetin göstergesi olduğunu düşündüğünüz davranışları işaretleyiniz.	İtme	125	83.3
	Vurma	133	88.7
	Dövme	134	89.3
	Saç çekme	120	80.0
	Tokat	127	84.7
	Aşağılama	105	70.0
	Dalga geçme	94	62.7
	Bir işte çalışmaya izin vermeme	85	56.7
	Elinden parasını alma	87	58.0
	Evden çıkmanın kısıtlanması	97	64.7
	Anne-baba kardeşlerle ilişkilerinin kısıtlanması	99	66.0
	Diğer insanlarla ilişkilerinin kısıtlanması (akraba, komşu, arkadaş, ...)	93	62.0
	Korkutma	99	66.0
	Tehdit etme	106	70.7
	Hakaret	99	66.0
	Küfür	104	69.3
	Bağırma	84	56.0
Diğer	24	16.0	
Aile içinde şiddete maruz kaldınız mı?	Evet	36	24.0
	Hayır	114	76.0
	Toplam	150	100.0
Şiddet kim/kimler tarafından uygulandı?	Eş	21	46.7
	Kardeş	2	4.4
	Anne	13	28.9
	Baba	6	13.3
	Kayınvalide/Kayınpeder	2	4.4
	Diğer	1	2.2
Şiddete maruz kalmanızın sebebi neydi?	Kıskançlık	28	20.9
	Ekonomik nedenler	35	26.1
	Alkol	26	19.4
	Ev işleri	25	18.7
	Diğer	20	14.9
Aile içi şiddete maruz kaldığınız zaman ne yaptınız?	Karşılık verdim	28	20.9
	Evden ayrıldım	35	26.1
	Sustum	26	19.4
	Özür diledim	25	18.7
	Diğer	20	14.9
Aile içi şiddete maruz kaldığınız zaman herhangi bir yerden yardım talep ettiniz mi?	Evet	12	33.3
	Hayır	24	66.7
	Toplam	36	100.0
Nereden veya kimden yardım istediniz?	Akrabalarımın	21	37.5
	Komşularımın	9	16.1
	Polisten	14	25.0
	Sosyal hizmetlerden	11	19.6
	Avukat	1	1.8
	Diğer	0	0.0
Herhangi bir yerden yardım talep etmediyseniz, nedenini açıklar mısınız?	Başkaları duymasın diye	9	23.7
	Belki bir daha yapmaz diye	5	13.2
	Ne yapacağımı bilmediğim için	13	34.2
	Yardım istemenin işe yaramayacağını düşündüğüm için	10	26.3
	Diğer	1	2.6
	Toplam	38	100.0
Babanızın annenize şiddet uyguladığına tanık oldunuz mu?	Evet	37	24.7
	Hayır	113	75.3
	Toplam	150	100.0
Sizce şiddet nasıl önlenebilir?	Kız/kadın okursa	29	19.3
	Bir işte çalışırsa	7	4.7
	Kadınlar bilinçlenirse	77	51.3
	Diğer	37	24.7
	Toplam	150	100.0

Araştırmaya katılan kadınların aile yapıları incelendiğinde katılımcıların %74,7'si çekirdek aile, %10'u geleneksel aile, %8'i parçalanmış aile,%1,3'ünün kadının ailesiyle birlikte ve %6'sının ise diğer aile yapılarına sahip olduğu tespit edilmiştir. Katılımcıların %23'ünün eşleri ile akraba olduğu, %77'sinin ise akraba olmadığı tespit edilmiştir. Katılımcıların %75,3'ünün çocuk sahibi olduğu, %24,7'sinin ise çocuk sahip olmadığı görülmüştür ve %24,8'inin bir, %53,1'inin iki, %15,9'unun üç, %2,7'sinin dört, %2,7'sinin beş ve %9'unun ise 7 ve üzerinde çocuk sahibi olduğu tespit edilmiştir.

Katılımcıların %52'si eşleri ile görücü usulü, %37'si severek, %9'u kaçarak, %2'si ise diğer durumlarda evlendiklerini ifade etmiştir.

Aile ile ilgili alınan kararlarda en çok kimin sözü geçer sorusuna katılımcıların; %18,7'si erkeğin, %11,3'ü kadının, %59,3'ü aile üyelerinin ortak kararlarının, %2,7'si erkeğin ailesinin kararlarının, %1,3'ü kadının ailesinin kararlarının, %6,7'sinin ise diğer cevabını vermiştir.

Katılımcıların ailelerinde alkol kullanan biri olup olmadığı incelendiğinde; %28,7'sinin ailesinde alkol kullanan biri olduğu, %71,3'ünün ise ailesinde alkol kullanan birinin olmadığı tespit edilmiştir. Alkol kullanan kişilerin dağılımına bakıldığında %18,6'sının kendisi, %53,5'inin eşi, %20,9'unun çocukları, %11,6'sının aile büyükleri ve %7'sinin ise diğer kişiler olduğu tespit edilmiştir.

Katılımcılar "Eşinizle anlaşmazlığa düştüğünüzde ne yaparsınız?" sorusuna; %49'u tartışırız, %17'si kavga ederiz, %5'i eşim haklı çıkar, %1'i eşim küfür eder hakaret eder, %14'ü konuşmayız, %14'ü diğer olarak cevap vermişlerdir.

Katılımcıların kadına yönelik şiddetin göstergesi olduğu düşünüldüğü davranışlar incelendiğinde fiziksel şiddet içeren davranışlar; %83,3'ü itme, %88,7'si vurma, %89,3'ü dövme, %80'i saç çekme, %84,7'si tokat, duygusal/sözel şiddet içeren davranışlar; %70'i aşağılama, %62,7'si dalga geçme, %64,7'si evden çıkmanın kısıtlanması, %66'sı anne-baba kardeşlerle ilişkilerinin kısıtlanması, %62'si diğer insanlarla ilişkilerinin kısıtlanması, %66'sı hakaret, %69,3'ü küfür, %56'sı bağırma, ekonomik şiddet içeren davranışlar; %56,7'si bir işte çalışmaya izin vermeme, %58'i elinden parasını alma, %16'sı ise diğer olarak belirtmişlerdir

Katılımcıların aile içi şiddete maruz kalma durumları incelendiğinde %24'ünün şiddete maruz kaldığı, %76'sının ise şiddete maruz kalmadığı tespit edilmiştir. Şiddetin kimler tarafından uygulandığı incelendiğinde %46,7'sinin eşi, %4,4'ünün kardeşi, %28,9'unun annesi, %13,3'ünün babası, %4,4'ünün kayınvalide/kayınpederi, %2,2'sinin ise diğer kişiler olduğu tespit edilmiştir.

Katılımcıların şiddete maruz kalma sebepleri incelendiğinde; %20,9'u kıskançlık, %26,1'i ekonomik nedenler, %19,4'ü alkol, %18,7'si ev işleri, %14,9'u diğer cevabını vermiştir. Aile içi şiddete maruz kaldığınız zaman ne yaparsınız sorusuna katılımcıların; %20,9'u karşılık verdim, %26,1'i evden ayrıldım, %19,4'ü sustum, %18,7'si özür diledim, %14,9'u diğer olarak cevap vermişlerdir.

Katılımcıların aile içi şiddete maruz kaldığınız zaman herhangi bir yerden yardım talep edip etmedikleri incelendiğinde; %33,3'ünün yardım talep ettiği, %66,7'sinin yardım talep etmediği tespit edilmiştir. Yardım talep eden katılımcıların %37,5'i taleplerini akrabalarından, %16,1'i komşularından, %25'i polisten, %19,6'sı sosyal hizmetlerden, %1,8'i avukattan yardım talep ettiklerini ifade etmiştir. Herhangi bir nedenden dolayı yardım talep etmeyen katılımcıların; %23,7'si başkaları duymasın diye, %13,2'si belki bir daha yapmaz diye, %34,2'si ne yapacağını bilemediği için, %26,3'ü yardım istemenin işe yaramayacağını düşündüğü için %2,6'sı diğer sebeplerden yardım talep etmediklerini belirtmiştir.

Kadınlara yöneltilen “Babanızın annenize şiddet uyguladığına tanık oldunuz mu?” sorusuna; %24,7'si evet, %75,3'ü hayır olarak cevap vermiştir. Kadınlara sorulan “Sizce şiddet nasıl önlenebilir?” sorusuna %19,3'ü kız/kadın okursa, %4,7'si bir işte çalışırsa, %51,3'ü kadınlar bilinçlenirse, %24,7'si diğer olarak cevap vermişlerdir.

Tablo 6 incelendiğinde katılımcıların %59,3'ü aile ile ilgili kararlarda aile üyelerinin ortak kararlarının etkili olduğunu ifade etmektedir. Bununla birlikte katılımcıların hangi davranışları şiddet olarak gördüğü incelendiğinde dövme %89,3 iken bu oran dalga geçme, bir işte çalışmaya izin vermeme ve bağırma seçeneklerinde %55-60 seviyelerine düşmektedir. Şiddet denildiğinde akla ilk gelen genellikle fiziksel şiddettir (Yaman Efe ve Ayaz 2010). Oysa yalnızca fiziksel şiddet

değil, fiziksel olmayan şiddet biçimleri de yaygın ve sistematik bir şekilde uygulanmaktadır (Güneri 1996: 87). Bu durum fiziksel şiddetin bilinirliği ve şiddet olarak kabul edilirliliği ile psikolojik, ekonomik şiddet gibi diğer şiddet türlerinin şiddet olarak algılanmaması ile ilişkilendirilebilir. Yıldırım (2015) da çalışmasında şiddet kavramı ile en özdeş kullanılan şiddet türünün fiziksel şiddet olduğuna dikkat çekerek diğer şiddet türlerinde gerekli tatmini sağlayamayan erkeğin fiziksel şiddete başvurduğunu belirtmektedir. Öztürk (2014) çalışmasında bu durumu ifade ederek fiziksel şiddetin görünürlüğüne rağmen kadının yaşamına yönelik denetim ve baskıların yarattığı şiddetin kabulünün daha zor olduğunu ifade etmektedir. Araştırmaya katılan kadınlardan, aile içi şiddete maruz kalmadığını ifade eden kadınların (%76) şiddet algısının göreceli olduğu söylenebilir. Şiddete maruz kaldığını ifade eden kadınlardan büyük bir kısmı (%46,7) şiddete eşleri tarafından maruz kaldığını belirtmektedir. Bu durum kadınların şiddete büyük oranda duygusal partnerleri tarafından maruz kaldığını belirten çalışmaları desteklemektedir (WHO, 2002; Özkan ve Demir 2002; Mete ve arkadaşları 2018; Davran ve arkadaşları 2015; Kantar Davran 2018). Ergöner ve arkadaşları da (2016: 2) “Aile içi şiddetin, dünyadaki tüm toplumlarda yaygın olduğu, uygulayıcılarının çoğunlukla erkekler ve kurbanlarının da çoğunlukla kadınlar olduğu bilinmektedir” ifadesiyle kadınların duygusal ilişkilerinde ki şiddete karşı dezavantajlı konumunu ifade etmektedir.

Tablo 6 incelendiğinde şiddet gören katılımcıların büyük bir kısmı (%66,7) her hangi bir yerden yardım talep etmediğini ifade etmektedir. Kadınların yardım talep etmeme sebeplerinin oranı yüksekten düşüğe doğru; ne yapacağını bilemediği için (%34,2), yardım istemenin işe yaramayacağını düşündüğü için (%26,3), başkaları duymasın diye (%23,7), belki bir daha yapmaz diye (%13,2) ve diğer (%2,6) seçenekleridir. Dolunay Şenol ve Sıtkı Yıldız'ın (2013) 3500 kadınla gerçekleştirdiği çalışmada benzer şekilde kadınların büyük kısmı (% 80,5'i) şiddete maruz kaldıklarında her hangi bir yerden yardım talep etmediğini belirtmiştir. Buna rağmen çalışma, kadınların yardım talep etmemesini aile içi şiddetin mahrem alan olarak değerlendirilmesine bağlarken, bu çalışmada kadınların yardım talep etmemesi, büyük oranda yardım talep etmenin işe yaramayacağını düşünmeleriyle açıklanmıştır. Ayrıca aile içi şiddete maruz kalıp yardım isteyen kadınların (%33,3), büyük oranda akrabalarından yardım talep etmesi (%37.5) köylü kadınların şiddete

ilişkin başvurabilecekleri resmi kaynaklar hakkında bilgilerinin az olmasıyla ilişkilendirilebileceği gibi, köyde ki aile ilişkilerinin görece daha kuvvetli ve dayanışmanın daha fazla olmasıyla da ilişkilendirilebilir.

Tablo 7: Aile Yapısı ile Aile İçi Şiddet Arasında İlişki Durumu

		Şiddete maruz kalma		Toplam (Yüzde)
		Evet	Hayır	
Aile yapısı	Çekirdek aile	22 (%19.6)	90 (%80.4)	112 (%100)
	Geleneksel aile	5 (%29.4)	12 (%70.6)	17 (%100)
	Parçalanmış aile	6 (%50.0)	6 (%50.0)	12 (%100)
	Diğer	3 (%33.3)	6 (%66.7)	9 (%100)
Toplam (Yüzde)		36 (%24.0)	114 (%76.0)	150 (%100)
		Test Değeri	Serbestlik Derecesi	p değeri
		6.308	1	0.078

* $p > 0.05$, ($\chi^2 = 6.308$ $p = 0.05 < 0.078$)

Araştırmaya katılan katılımcıların aile yapısı ile şiddete maruz kalmaları arasındaki ilişkiyi analiz edebilmek için çapraz tablo ve Ki kare analizi yapılmıştır. Ki Kare analiz sonuçlarına göre, aile yapısı ile şiddete maruz kalma arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmamış, hipotez desteklenmemiştir. Bu durum örneklemin spesifikliği ile ilişkilendirilebilir ($p > 0.05$).

Tablo 8: Ailede Alkol Kullanımı ile Şiddete Maruz Kalma Arasındaki İlişki

		Şiddete maruz kalma		Toplam (Yüzde)
		Evet	Hayır	
Alkol kullanımı	Evet	14 (%32.6)	29 (%67.4)	43 (%100)
	Hayır	22 (%20.6)	85 (%79.4)	107 (%100)
Toplam (Yüzde)		36 (%24.0)	114 (%76.0)	150 (%100)
		Test Değeri	Serbestlik Derecesi	p değeri
		2.421	1	0.120

* $p > 0.05$, ($\chi^2 = 2.421$ $p = 0.05 < 0.120$)

Araştırmaya katılan katılımcıların, ailede alkol kullanımı ve şiddete maruz kalma arasında istatistiksel olarak anlamlı ilişki bulunmamış, hipotez desteklenmemiştir. ($p > 0.05$).

Bu sonuç aile içi şiddet ve alkol kullanımı ile ilgili çalışmalar ile çelişmektedir. Örneğin Marcus ve Braaf'ın (2007) Avusturalya da gerçekleştirdiği çalışmanın bulguları eşleri aşırı düzeyde alkol tüketen kadınların aile içi şiddete maruz kalma ihtimalinin daha yüksek olduğunu göstermektedir. Ülkemiz içinde durumun benzer şekilde olduğunu ifade eden çalışmalar mevcuttur (İbilioglu 2012; Talıhoğlu ve Küçükköse 2015; Çalışkan ve Çevik 2018). Literatürdeki bilgiden farklı olarak çıkan bu sonuç örneklemin sayısının sınırlı ve örneklemin spesifik olmasıyla ilişkili olabilir.

Tablo 9: Katılımcıların Yaş Gruplarına Göre Şiddet Algısı İlişkisi

Yaş	N	\bar{X}	Ss	F	P	Benferroni
18-25 (1)	33	4.73	0.41	4.313	0.001*	1>6
26-30 (2)	17	4.45	0.60			
31-35 (3)	14	4.31	0.49			
36-40 (4)	7	4.54	0.62			
41-45 (5)	15	4.30	0.48			
46-50 (6)	28	4.12	0.83			
51-55 (7)	20	4.05	0.92			
56 ve üstü (8)	16	3.73	1.11			

*p<0.05

Araştırmaya katılan katılımcıların yaş gruplarına göre anket puan ortalamaları bakımından istatistiksel olarak fark anlamlı çıkmış ve hipotez desteklenmiştir. (p<0.05). Farklılığı tespit edebilmek için benferroni düzeltmesi yapılarak farklılığın hangi gruptan kaynaklandığı bulunmuştur. Test sonuçlarına göre farklılığı oluşturan yaş grupları 18-25 ve 46-50 yaş aralığıdır. Katılımcıların 18-25 yaş aralığı anket puan ortalaması 46-50 yaş aralığına göre daha fazladır.

Ankete katılan 18-25 yaş aralığındaki kadınların aile içi kadına yönelik aile içi şiddete ilişkin olumsuz bakış açısı 46-50 yaş aralığındakilere göre daha fazladır. Bu durum genç nüfusun eğitim oranının yükselmesi, teknoloji ile temasının artması ve bu sayede aile içi şiddete ilişkin bilincinin yükselmesi ile açıklanabilir.

Tablo 10: Katılımcıların Doğum Yerleri ile Şiddet Algısı İlişkisi

Doğum yeri	N	Sıra ortalaması	χ^2	P	Benferroni
İl	64	87.91	9.808	0.007*	1>3
İlçe	4	80.88			
Köy	82	65.55			

* p<0.05, ($\chi^2=9.808$ p=0.05>0.007)

Araştırmaya katılan kadınların doğum yerlerine göre anket ortalama puanlarının bakımından istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık tespit edilmiş ve hipotez desteklenmiştir ($p<0.05$). Farklılığı tespit edebilmek için benferroni düzeltmesi yapılarak farklılığın hangi gruptan kaynaklandığı bulunmuştur. Test sonuçlarına göre farklılık ilde doğan katılımcılar ile köyde doğan katılımcılar arasındadır. (Tablo 9). İlde doğan katılımcıların anket puan sıra ortalaması köyde doğan katılımcılardan daha fazladır.

Tablo 11: Katılımcıların Evlilik Durumları ile Şiddet Algısı İlişkisi

Medeni durum	N	Sıra ortalaması	X^2	P	Benferroni
Bekar (1)	32	105.98	29.978	0.000*	1>4
Evli (2)	101	70.69			1>3
Boşanmış (3)	9	60.33			1>2
Eşi ölmüş (4)	8	31.38			

* $p<0.05$, ($x^2=29.978$ $p=0.05>0.000$)

Araştırmaya katılan kadınların evlilik durumlarına göre anket ortalama puanlarının bakımından istatistiksel olarak farklılık anlamlı düzeyde çıkmış ve hipotez desteklenmiştir ($p<0.05$). Farklılığı tespit edebilmek için benferroni düzeltmesi yapılarak farklılığın hangi gruptan kaynaklandığı bulunmuştur. Test sonuçlarına göre farklılığı yaratan grup medeni hali bekar olan katılımcılardan kaynaklanmaktadır. Medeni durumu bekar olan katılımcıların anket puan sıra ortalaması diğer gruplara göre daha fazladır.

Tablo 11'e göre araştırmaya katılan kadınlardan bekar olanların kadına yönelik aile içi şiddete ilişkin olumsuz bakışı diğer gruplara göre daha fazladır. İncecik ve arkadaşları (2009) çalışmasında kadınların şiddet döngüsü içinde ilk başta şiddeti kabul edilemez gördüğünü, ardından bu durumun şiddeti hak ettiği düşüncesine doğru evrildiğini ifade etmektedir. Bu sebeple evlenmemiş kadınların şiddet döngüsüne girmemiş olması ile şiddeti daha olumsuz görmesi arasında ilişki kurulabilir. Bununla birlikte evli kadınların şiddeti daha kabul edilebilir görmesi ayrı bir sorun olarak değerlendirilebilir ve ayrıca bir şiddet ve evlilik problemi olgusu gündeme gelebilir.

Tablo 12: Katılımcıların Zamanın Çoğunu Geçirdiği Yer ile Şiddet Algısı İlişkisi

Zamanın çoğunu geçirdiği yer	N	Sıra ortalaması	<i>U</i>	P
İl	54	88.44	1893.500	0.006*
Köy	96	68.22		

*p<0.05

Araştırmaya katılan kadınların zamanın çoğunu geçirdiği yere göre anket ortalama puanlarını, istatistiksel olarak anlamlı çıkmış ve hipotez desteklenmiştir (p<0.05). Zamanın çoğunu ilde geçiren kadınların anket puan sıra ortalaması zamanın çoğunu köyde geçiren kadınlara göre daha fazla olduğu görülmüştür (Tablo 12).

Morgan ve Chadwick (2009) çalışmasında kırsal bölgelerdeki kadınların coğrafi izolasyonları ile kaynaklara ulaşmalarının görece zor olduğunu ifade etmektedir. Bartels (2010) ise çalışmasına kırsalda aile içi şiddetin daha fazla görülebileceğini bunun nedeninin ise kadınların aile içinde finansal güvensizlik, bağımlılık ve stres arasında sıkışıp kalması olarak ifade etmektedir. Bedir ve arkadaşları (2017) Sakarya’da 503 kadınla gerçekleştirdiği çalışmada ise kırdaki yaşayan kadınların ve kentte yaşayan kadınların şiddet algısının farklı olduğu sonucuna ulaşmış ve kentte yaşayan kadınların şiddet algılarının şiddet tanımlamalarına daha uygun olduğunu ifade etmiştir. Çalışmalarda da ifade edildiği gibi kır yaşamında kadınların sosyal izolasyonu görece fazlayken kentte teknolojik gelişmeler ve diğer pek çok etmen kadınların şiddete ilişkin bilinç düzeyini artırıcı veya yardım mekanizmaları hakkında bilgi almasını sağlayıcı kaynaklara ulaşmasını kolaylaştırmaktadır. Bu durum zamanının çoğunu kentte geçirmiş kadınların şiddete görece daha olumsuz bakışı ile ilişkilendirilebilir.

Tablo 13: Katılımcıların Eğitim Durumları ile Şiddet Algısı İlişkisi

Eğitim durumu	N	Sıra ortalaması	X^2	p	Benferroni
Okur-yazar değil (1)	4	37.13	23.834	0.000*	5>3
Okur-yazar (2)	11	59.86			6>3
İlkokul mezunu (3)	65	63.18			
Ortaokul mezunu (4)	8	63.69			
Lise mezunu (5)	27	92.63			
Lisans ve lisans üstü (6)	35	91.17			

* p<0.05, ($x^2=23.834$ p=0.05>0.000)

Araştırmaya katılan kadınların eğitim durumlarına göre anket ortalama puanlarının bakımından istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık vardır ve hipotez desteklenmektedir ($p<0.05$). Farklılığı tespit edebilmek için benferroni düzeltmesi yapılarak farklılığın hangi gruptan kaynaklandığı bulunmuştur. Test sonuçlarına göre farklılık lise mezunu olan katılımcılar ile ilkokul mezunu olan katılımcılar arasında ve lisans ve lisansüstü katılımcılar ile ilkokul mezunu katılımcılar arasındadır. Lise mezunu, lisans ve lisansüstü mezunu katılımcılar anket puan sıra ortalamaları ilkokul mezunu olan katılımcılardan daha yüksektir.

Tablo 13'e göre lise mezunu, lisans ve lisansüstü mezunu kadınları kadına yönelik aile içi şiddete ilişkin olumsuz bakışı, ilkokul mezunu olan kadınlara göre daha fazladır. Yaman Efe ve Ayaz (2010)'ın Ankara Kalesi Bölgesinde 370 kadınla yaptığı çalışmanın sonuçları kadınların aile içi şiddete maruz kalma durumunu eğitim düzeyine göre değerlendirmiş, buna göre kadınların eğitim düzeyi ve şiddet görme arasında doğrusal bir ilişki bulunmuştur.

Bedir ve arkadaşları (2017) çalışmasında kadınların eğitim düzeyinin şiddet algısını büyük ölçüde etkilediğini ifade ederek eğitim düzeyi yükseldikçe şiddete ilişkin bilincin arttığını ifade etmiştir. Çalışmalar eğitim ve aile içi şiddet arası ilişkinin önemini gözler önüne sermektedir. Kadınların eğitim seviyesi arttıkça sosyal çevre ile etkileşimleri çeşitlenmekte, teknoloji kullanımına daha hakim olarak küresel sorunlara ilişkin bilinçleri ve bakış açıları gelişmektedir. Bununla birlikte kadınlar eğitim sayesinde şiddetin bir kader olduğu kanaatinden uzaklaşarak şiddete karşı yardım alabilecekleri özel ve resmi mekanizmalar hakkında bilgi sahibi olabilmektedir. Tüm bu durumlar eğitim seviyesi arttıkça şiddete ilişkin olumsuz bakışın artmasını destekler niteliktedir.

Tablo 14: Katılımcıların Eşlerinin Eğitim Durumları ile Şiddet Algısı İlişkisi

Eğitim durumu	N	Sıra ortalaması	X^2	p
Okur-yazar ve okur yazar olmayan	5	51.50	5.666	0.226
İlkokul mezunu	33	43.23		
Ortaokul mezunu	13	57.81		
Lise mezunu	25	47.32		
Lisans ve lisans üstü	24	59.65		

* $p>0.05$, ($x^2=5.666$ $p=0.05<0.226$)

Araştırmaya katılan kadınların eşlerinin eğitim durumlarına göre anket ortalama puanları bakımından istatistiksel bakımdan anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiş ve hipotez desteklenmemiştir ($p>0.05$) (Tablo 14).

Tablo 15: Katılımcıların Gelir Getiren İşte Çalışması ile Şiddet Algısı İlişkisi

Gelir getiren işte çalışma durumu	N	Sıra ortalaması	U	p
Evet	57	4130.50	2477.500	0.498
Hayır	93	7194.50		

* $p>0.05$

Araştırmaya katılan kadınların gelir getiren işte çalışma durumuna göre anket ortalama puanları açısından istatistiksel anlamlı bir farklılık tespit edilememiş ve hipotez desteklenmemiştir ($p>0.05$).

Tablo 16: Katılımcıların Gelir Getiren İşte Çalışanların Meslekleri ile Şiddet Algısı İlişkisi

Meslek	N	\bar{X}	Ss	F	p	Benferroni
Memur (1)	22	4.58	0.52	5.789	0.002*	1>3
Çiftçi (2)	14	3.97	0.93			4>3
Emekli (3)	11	3.65	0.85			
Serbest meslek ve diğer (4)	10	4.59	0.45			

* $p<0.05$

Araştırmaya katılan kadınlardan gelir getiren bir işte çalışanların, mesleklerine göre anket ortalama puanları açısından istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmaktadır ve hipotez desteklenmiştir ($p<0.05$). Farklılığı tespit edebilmek için benferroni düzeltmesi yapılarak farklılığın hangi gruptan kaynaklandığı bulunmuştur. Test sonuçlarına göre farklılık memur katılımcılar ile emekli olan katılımcılar arasında ve emekli katılımcılar ile serbest meslek ve diğer işlerde çalışan katılımcılar arasında olduğu tespit edilmiştir. Serbest meslek ve diğer işte çalışan katılımcılar ile memur olan katılımcıların anket puan ortalamaları emekli olan katılımcılardan daha fazladır (Tablo 16).

Serbest meslek ve diğer işlerde çalışan katılımcılar ile memur olan katılımcıların kadına yönelik aile içi şiddete ilişkin olumsuz bakışının, emekli katılımcılara göre daha fazla olması emekli katılımcıların yaşça daha büyük olması ve sosyal değişimden daha az etkilenmesi ile açıklanabilir.

Tablo 16: Katılımcıların Eşlerinin Gelir Getiren İşte Çalışma Durumu ile Şiddet Algısı İlişkisi

Gelir getiren işte çalışma durumu	N	Sıra ortalaması	<i>U</i>	p
Evet	96	4844.50	188.500	0.953
Hayır	4	205.50		

* $p>0.05$

Araştırmaya katılan kadınların eşlerinin gelir getiren işte çalışma durumuna göre anket ortalama puanları açısından istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmamaktadır ve hipotez desteklenmemiştir ($p>0.05$).

Tablo 17: Katılımcıların Eşlerinin Gelir Getiren İşte Çalışanların Meslekleri ile Şiddet Algısı İlişkisi

Meslek	N	Sıra ortalaması	χ^2	P
Memur	21	56.17	6.171	0.187
Çiftçi	39	49.01		
İşçi	8	36.69		
Emekli	13	36.12		
Serbest meslek ve diğer	15	53.47		

* $p>0.05$, ($\chi^2=6.171$ $p=0.05<0.187$)

Araştırmaya katılan kadınların, gelir getiren işlerde çalışan eşlerinin mesleklerine göre anket ortalama puanları bakımından istatistiksel anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiş ve hipotez desteklenmemiştir ($p>0.05$) (Tablo 17).

Tablo 18: Katılımcıların Yıllık Ortalama Gelir Durumu Şiddet Algısı İlişkisi

Gelir durumu	N	Sıra ortalaması	χ^2	p	Benferroni
12000 TL ve altı (1)	25	66.06	12.55	0.014	$5>2$
12001-18000 TL (2)	30	55.52			
18001-24000 TL (3)	24	77.27			
24001-32000 TL (4)	22	86.70			
32001 TL ve üstü (5)	49	86.65			

* $p<0.05$, ($\chi^2=12.55$ $p=0.05>0.014$)

Araştırmaya katılan kadınların yıllık ortalama gelirine göre anket ortalama puanları açısından istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmuş ve hipotez desteklenmiştir ($p<0.05$). Farklılığı tespit edebilmek için benferroni düzeltmesi yapılarak farklılığın hangi gruptan kaynaklandığı bulunmuştur. Test sonuçlarına göre farklılık yıllık ortalama geliri 32001 TL ve üzeri olan katılımcılar ile yıllık ortalama

geliri 12001-18000 TL aralığında olan katılımcılar arasındadır. Buna göre yıllık gelir 32001TL ve üzerinde olan katılımcıların, 12001-18000TL aralığında olan katılımcılardan daha fazla olduğu görülmüştür (Tablo 18).

Davran ve Veziroğlu (2012) çalışmasında ekonomik durum ile şiddet arasında ki ilişkiye dikkat çekerek olumsuz ekonomik koşullarda kadınların şiddet gördüğü ortamı terk etmesinin zorlaştırdığını, üstelik köydeki iş imkanları ve geleneksel yapının bu zorluğu katladığını ifade etmektedir. Bu durum yoksul kadınların şiddet döngüsü içinde daha fazla kalmaya mecbur olabilmesine ve zamanla şiddet algılarında değişimler olmasına sebep olabilir.

Tablo 19: Katılımcıların Aile Yapısı ile Şiddet Algısı İlişkisi

Aile yapısı	N	Sıra ortalaması	X^2	p
Çekirdek aile	112	80.05	6.037	0.110
Geleneksel aile ve kadının ailesi ile birlikte	17	69.12		
Parçalanmış aile	12	60.46		
Diğer	9	51.00		

* $p > 0.05$, ($x^2 = 6.037$ $p = 0.05 < 0.110$)

Araştırmaya katılan kadınların aile yapılarına göre anket ortalama puanları açısından istatistiksel anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiş ve hipotez desteklenmemiştir ($p > 0.05$) (Tablo 19).

Tablo 20: Katılımcıların Eşleri ile Akraba Olma Durumu ile Şiddet Algısı İlişkisi

Akrabalık durumu	N	Sıra ortalaması	U	p
Evet	23	1081.50	805.500	0.509
Hayır	77	3968.50		

* $p > 0.05$

Araştırmaya katılan kadınların eşleri ile akraba olma durumuna göre anket ortalama puanları açısından istatistiksel bakımdan anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır ve hipotez desteklenmemiştir ($p > 0.05$).

Tablo 21: Katılımcıların Çocuğa Sahip Olma Durumları İle Şiddet Algısı İlişkisi

Çocuğa sahip olma durumu	N	Sıra ortalaması	U	p
Evet	113	7512.00	1071.000	0.000*
Hayır	37	3813.00		

* $p < 0.05$

Araştırmaya katılan kadınların çocuk sahibi olma durumlarına göre anket ortalama puanları açısından istatistiksel anlamlı bir farklılık bulunmuş ve hipotez desteklenmiştir ($p < 0.05$). Buna göre çocuğu olan katılımcıların anket puan sıra ortalaması çocuğu olmayan katılımcıların anket puan sıra ortalamasından daha yüksek olduğu söylenebilir (Tablo 21).

Taşdemir Afşar (2015) çalışmasında çocuk sahibi kadınların ekonomik ve sosyal kaygılar sebebiyle şiddet ortamını terk etmekte zorlandıklarını ifade etmektedir. Oysaki Tablo 21 incelendiğinde çocuğu olan katılımcıların kadına yönelik aile içi şiddete ilişkin bakış açısı, çocuğu olmayan katılımcılara göre daha olumsuzdur. Bu durum çalışmanın yapıldığı köydeki örneklem sayısı ile örneklemin spesifikliği ile ilişkili olabilir.

Tablo 22: Katılımcıların Çocuk Sayıları ile Şiddet Algısı İlişkisi

Çocuk sayısı	N	Sıra ortalaması	X^2	p
1	28	62.73	6.384	0.094
2	60	60.29		
3	18	43.83		
4 ve daha fazla	7	39.71		

* $p > 0.05$, ($x^2 = 6.384$ $p = 0.05 < 0.094$)

Araştırmaya katılan çocuk sahibi olan kadınların çocuk sayılarına göre anket ortalama puanları bakımından istatistiksel anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır ve hipotez desteklenmemiştir ($p > 0.05$).

Tablo 23: Katılımcıların Evlenme Şekilleri ile Şiddet Algısı İlişkisi

Evlenme şekli	N	Sıra ortalaması	X^2	p	Benferroni
Görücü usulü (1)	52	41.35	13.076	0.001*	2 > 1
Severek (2)	37	57.09			3 > 1
Kaçarak ve diğer (3)	11	71.59			

* $p < 0.05$, ($x^2 = 13.076$ $p = 0.05 > 0.001$ *)

Araştırmaya katılan evli olan kadınların evlilik şekillerine göre anket ortalama puanları bakımından istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmuş ve hipotez desteklenmiştir ($p < 0.05$). Farklılığı tespit edebilmek için benferroni düzeltmesi yapılarak farklılığın hangi gruptan kaynaklandığı bulunmuştur. Test sonuçlarına göre farklılığı yaratan grubun, görücü usulü evlenen katılımcılardan kaynaklandığı tespit edilmiştir. Bu duruma göre görücü usulü evlenen katılımcıların

anket puan sıra ortalaması, severek, kaçarak ve diğer durumlarda evlenen katılımcılardan daha küçük olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 23'e göre, severek, kaçarak ve diğer durumlarda evlenen katılımcıların kadına yönelik aile içi şiddete ilişkin bakış açısı görücü usulü evlenen kadınlara göre daha olumsuzdur. Bu durum görücü usulü evliliklerin toplumsal cinsiyet rolleri ve geleneksel normlar ile örtüştüğünü bu sebeple kadınların şiddete bakışının normalleşmesine sebep olabileceğini düşündürebilir. Severek anlaşmalı evlilikler ise aile içi demokrasi olgusuna vurgu yaptığından şiddete olumsuz bakışı artmış olabilir.

Tablo 24: Katılımcıların Aile ile İlgili Alınan Kararlarda En Çok Kimin Sözünün Geçtiğine Göre Şiddet Algısı İlişkisi

Aile kararlarda sözü geçen kişiler	N	Sıra ortalaması	X ²	p	Benferroni
Erkek (1)	28	56.59	16.467	0.001*	2>1; 2>4
Kadın (2)	17	91.97			3>1; 3>4
Aile üyelerinin ortak kararları (3)	89	82.97			
Erkeğin, kadının ailesinin kararları ve diğer (4)	16	49.56			

* p<0.05, (x²=16.467 p=0.05>0.001*)

Araştırmaya katılan kadınların aile ile ilgili alınan kararlarda en çok kimin sözünün geçtiğine göre anket puan ortalamaları bakımından istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmuş ve hipotez desteklenmiştir (p<0.05). Farklılığı tespit edebilmek için benferroni düzeltmesi yapılarak farklılığın hangi gruptan kaynaklandığı bulunmuştur. Test sonuçlarına göre aile ilgili alınan kararlarda en çok sözü geçen kişi bakımından farklılık kadın ile erkek, kadın ile erkeğin ailesinin kararları ve kadının ailesinin kararları arasında, aile üyelerinin ortak kararları ile erkek ve ailenin ortak kararları ile erkeğin ve kadının ailesinin kararları arasında olduğu tespit edilmiştir. Buna göre aile ilgili alınan kararlarda en çok sözü geçen kadının anket puan sıra ortalamasının, aile ilgili alınan kararlarda en çok sözü geçen erkek, erkeğin ailesinin kararları ve kadının ailesinin kararlarından daha fazla olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca aile ilgili alınan kararlarda en çok sözü geçen ailenin ortak kararı grubunda olanların anket puan sıra ortalaması aile ilgili alınan kararlarda en çok sözü geçen erkek ve aile ilgili alınan kararlarda en çok sözü geçen erkeğin ailesinin kararları ve kadının ailesinin kararlarından daha fazla olduğu tespit

edilmiştir. Aile ilgili alınan kararlarda en çok sözü geçen kişi sorusuna, kadın ve ailenin ortak kararları cevabını veren katılımcıların, kadına yönelik aile içi şiddete ilişkin bakış açısı diğer gruplara göre daha olumsuzdur. Bu durum daha demokratik ve kadınların söz hakkına sahip olduğu ailelerde kadınların şiddete ilişkin bilinçlerinin artması ile ilişkilendirilebilir.

Tablo 25: Katılımcıların Ailede Alkol Kullanan Olup Olmaması Durumu ile Şiddet Algısı İlişkisi

Alkol kullanımı	N	Sıra ortalaması	<i>U</i>	<i>p</i>
Evet	43	3400.50	2146.500	0.517
Hayır	107	7924.50		

* $p>0.05$

Araştırmaya katılan kadınların ailede alkol kullanan birinin olması durumuna göre anket ortalama puanları bakımından istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiş ve hipotez desteklenmemiştir ($p>0.05$).

Tablo 26: Katılımcıların Eşleri ile Anlaşmazlığa Düşüklerindeki Davranışları ile Şiddet Algısı İlişkisi

Davranış biçimi	N	Sıra ortalaması	X^2	<i>p</i>	Benferroni
Tartışırız (1)	49	52.50	14.182	0.007*	5>3
Kavga ederiz (2)	17	49.779			
Eşim haklı çıkar, eşim döver ve eşim küfreder (3)	20	20.25			
Konuşmayız (4)	14	39.57			
Diğer (5)	14	68.25			
Toplam	150				

* $p<0.05$, ($x^2=14.182$ $p=0.05>0.007^*$)

Araştırmaya katılan kadınların eşleri ile anlaşmazlığa düşüklerindeki davranışlarında anket ortalama puanları bakımından istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmuş ve hipotez desteklenmiştir ($p<0.05$). Farklılığı tespit edebilmek için benferroni düzeltmesi yapılarak farklılığın hangi gruptan kaynaklandığı bulunmuştur. Test sonuçlarına göre farklılık eşim haklı çıkar, eşim döver ve eşim küfreder ile diğer cevabını veren gruplar arasında olduğu tespit edilmiştir. Bu duruma göre diğer grubunda olan katılımcıların anket puan sıra ortalamaları eşim haklı çıkar, eşim döver ve eşim küfreder diyen katılımcılardan daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 26'ye göre eşleri ile anlaşmazlığa düştüğünde ne yaparsınız sorusuna eşim haklı çıkar, eşim döver ve eşim küfreder diyen kadınların kadına yönelik aile içi şiddete ilişkin bakışı diğer seçenekleri işaretleyenlere göre daha olumludur. Bu durum kadınların şiddet döngüsü içinde bir süre sonra şiddeti hak etme öznesinde bulunduğu ifade eden çalışmaları desteklemektedir (Lundgoren 2012; Taşdemir Afşar 2015).

Tablo 27: Katılımcıların Aile İçi Şiddete Maruz Kalma Durumları ile Şiddet Algısı İlişkisi

Şiddete maruz kalma	N	Sıra ortalaması	<i>U</i>	p
Evet	36	68.14	1787.000	0.238
Hayır	114	77.82		

* $p>0.05$

Araştırmaya katılan kadınların aile içi şiddete maruz kalma durumuna göre anket ortalama puanları bakımından istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiş ve hipotez desteklenmemiştir ($p>0.05$). Aile içi şiddete maruz kalan kadınların kadına yönelik aile içi şiddete bakış açılarının şiddet görmeyen kadınlara göre anlamlı farklılık olması Bedir ve arkadaşlarının (2017) çalışmasıyla da örtüşmektedir.

Tablo 28: Katılımcıların Aile İçi Şiddete Maruz Kalma Durumunda Yardım Talep Etme Durumuna ile Şiddet Algısı İlişkisi

Yardım talep etme	N	\bar{x}	Ss	t	p
Evet	36	3.89	0.95	-1.283	0.208
Hayır	114	4.27	0.77		

* $p>0.05$

Araştırmaya katılan kadınların aile içi şiddete maruz kalma durumunda yardım talep etme edip etmeme durumuna göre anket puan ortalamaları bakımından istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır ve hipotez desteklenmemiştir. ($p>0.05$) (Tablo 28).

Tablo 29: Katılımcıların Babalarının Annelerine Şiddet Uyguladığına Tanık Olma Durumu ile Şiddet Algısı İlişkisi

Yardım talep etme	N	Sıra ortalaması	<i>U</i>	p
Evet	37	65.88	1734.500	0.116
Hayır	113	78.65		

* $p>0.05$

Araştırmaya katılan kadınların babalarının annelerine şiddet uyguladıklarına tanık olup olamama durumlarına göre anket puan ortalamaları açısından istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır ve hipotez desteklenmemiştir. ($p>0.05$).

Bu durum, geleneksel normlarca desteklenen şiddetin ailenin mahrem alanı olup, aile içinde kalması gerektiği algısının geleneksel yapının görece daha kuvvetli olduğu köy hayatında halen etkin olması ile açıklanabilir.

Tablo 30: Katılımcıların Şiddetin Nasıl Önlenebileceği Konusundaki Düşünceleri ile Şiddet Algısı İlişkisi

	N	Sıra ortalaması	χ^2	p
Kız/kadın okursa ve çalışırsa	36	71.74	0.768	0.681
Kadınlar bilinçlenirse	77	78.46		
Diğer	37	73.00		
Toplam	150			

* $p>0.05$, ($\chi^2=16.467$ $p=0.05<0.681$)

Araştırmaya katılan kadınların şiddetin nasıl önlenebileceği konusundaki düşüncelerine göre anket ortalama puanları açısından istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır ve hipotez desteklenmemiştir. ($p>0.05$) (Tablo 30).

6. SONUÇ ve ÖNERİLER

Şiddet, tüm toplumlarda olduğu gibi ülkemizde de önemli bir toplum sağlığı sorunudur. Şiddetin kişiler arası boyutunu oluşturan aile içi şiddet özellikle de kadına yönelik şiddet, kadının hem fiziksel hem de ruhsal sağlığını olumsuz yönde etkilemekte hatta onu hayattan koparacak boyutlara getirebilmektedir.

Şiddet toplumun her alanında var olmakla birlikte kadınlar, şiddete büyük oranda aile içinde ve duygusal ilişkisi bulunan eş/sevgili tarafından maruz kalmaktadırlar. Şiddetin çok boyutluluğu ve toplumun en mahrem alanı olarak görülen aile içinde gerçekleşmesi, aile içi şiddete ilişkin müdahale alanını daraltmakta aynı zamanda şiddet mağdurlarının şiddete karşı koymasını da zorlaştırmaktadır.

Toplum içinde oluşturulan/belirlenen toplumsal cinsiyet kalıp yargıları, sosyalleşme süreciyle bireylere aktarılmaktadır. Aktarılan bu rollerle kadın hane içine sıkıştırılırken, erkek ise kamusal alan verilmektedir. Özel alana hapsedilen ve oradaki görev ve sorumlulukları yapmakla edilgen konuma sokulan kadın, bunun normal olduğunu benimserken, o kalıp yargılardan başını kaldıramamakta hatta hane içinde “görevlerini” yerine getirmediğinde kocaları tarafından hatta kimi zaman bizzat kendileri tarafından şiddeti hak ettiklerini düşünebilmektedirler. Kadınların bu görevleri ev işlerinden tutun da cinselliğe kadar uzanan çok boyutlu kapsamda olabildiği gibi kadın da şiddetin fiziksel, cinsel, psikolojik, ekonomik türlerinden birine veya birkaçına aynı anda maruz kalabilmektedir.

Günümüzde artan bilim-teknoloji ve toplumsal değişimler (kadının eğitim oranlarındaki artışı, ekonomik yaşama katılım, sosyal medya, görsel ve yazılı basın, STK’lar diğer devlet ve özel kurumların farkındalık proje ve politikaları vb. gibi) kadınların şiddete ilişkin bilinçlerinin artmasına ve şiddetten kurtulmalarını sağlayıcı mekanizmalarına ulaşmalarını kolaylaştırmaktadır.

Söz konusu bu değişim ve dönüşüm elbette ki ilk önce kentleri/kent merkezlerini etkilemektedir. Ancak, değişim dinamik bir yapıya sahip olduğundan bu durumdan kırsal kesim ve orada yaşayanları da etkilemektedir.

İster kentsel ister kırsal olsun bu değişim dönüşümden bireyler ne kadar etkilenmekte, bakış açıları ne derece değişmektedir bu önemlidir. Dolayısıyla bir toplum sağlığı sorunu olan şiddete, özellikle de aile içinde kadına yönelik şiddete kırsalda kadınlar nasıl bakmaktadır.

Kırsaldaki kadınların, aile içinde kadına yönelik şiddet konusunda bakış açılarını belirlemeyi amaçlayan bu çalışma, Karaman iline bağlı Kisecik Köyü'nde gerçekleştirilmiştir. Çalışma küçük bir örneklem ile yapıldığından, tüm kır yaşamına genellemekle beraber, köylü kadınların şiddete bakış açılarından kır yaşamında ki toplumsal değişim ve aile içi şiddetin kırdaki görünürlüğüne ilişkin önemli ipuçları vermektedir.

Araştırmaya başlarken ilk önce kadınların demografik bilgileri hakkında bilgi edinilmiştir. Bu sayede kadınların şiddete ilişkin bakışlarının yaş, cinsiyet, eğitim düzeyi ve diğer değişkenlere göre değişip değişmediğini anlamlandırmak mümkün olmuştur. Çalışmaya ilişkin dikkat çekici bulgulardan biri; aile ile ilgili kararlarda kimin sözü geçerlidir sorusuna kadınların büyük kısmının aile üyelerin ortak kararları ve kadının kararları cevabını vermesidir. Bu durum anket genel ortalamasında kadınların şiddete bakış açılarının büyük oranda olumsuz olması ile de örtüşmektedir. Dolayısıyla çalışma sonucunda kırsalda geleneksel yapının da etkisiyle erkek egemen yapının daha hissedilir olduğu düşüncesi Kisecik Köyü için anlamsız görünmektedir. Bu durumun sebebi çeşitli değişkenlerce irdelenebilir. Bunlardan biri, Kisecik köyü kadınlarının aslen Sarı keçili yürüklerinden oluşan konargöçer topluluğa bağlı olması ve yerleşik yaşam kültürlerinin son birkaç nesile dayanması ile ilişkilendirilebilir. Yörük yaşamında konargöçer vurgusu önemlidir. Kadınlar bu sayede sosyal yaşamda erkekler kadar var olma şansına sahip olabilmekte ve yaşamı idame ettirebilmek için her bir bireyin önemli sorumluluk alanları var olmaktadır. Bu durum Kisecik köyü kadınlarının geleneksel yapısının spesifikliği gereği daha eşitlikçi aile yapısına sahip olması ile ilişkilendirilebilir. İkinci bir sebep ise kırsalın gelişen teknoloji, sosyoekonomik imkânlar ve eğitimin yaygınlaşması yolu ile değişim ve dönüşüm geçirmesinden Kisecik Köyünün de etkilenmiş olması olabilir. Nitekim araştırma bulguları 18-25 yaş arası genç kadınların şiddete diğer yaş gruplarına göre daha olumsuz baktığı sonucunu

göstermektedir. Bu durum, genç kuşağın sosyal değişimleri daha fazla içselleştirdiğini ve kır yaşamının toplumsal değişimlerden etkilendiği kanısını pekiştirmektedir.

Bulgularda kadınların şiddete bakışı olumsuz çıkmasına rağmen kadınların “hangi davranış şiddettir” sorusuna verdikleri cevaplar dikkat çekicidir. Buna göre, fiziksel şiddet içeren davranışlar büyük oranda şiddet olarak algılanmasına karşın, psikolojik, ekonomik ve cinsel şiddeti içeren davranışlar, kadınlar tarafından daha düşük bir oranda şiddet olarak algılanmaktadır. Bu durum, kadınların şiddet algısının büyük oranda fiziksel şiddeti kapsadığını ifade eden çalışmalar ile paralellik göstermektedir (Yaman Efe ve Ayaz 2010; Güneri 1996; Öztürk 2014; Yıldırım 2015).

Çalışmanın diğer dikkat çekici bulgularından biri de zamanın büyük bölümünü kentte geçiren kadınların, kırdan geçiren kadınlara oranla şiddete olumsuz bakışıdır. Bu durum sosyal değişimlerin bireyin kişisel gelişimi ve dönüşümüne yaptığı etkiyi göstermesi ve ilgili çalışmalar ile paralellik göstermesi bakımından önemlidir (Morgan ve Chadwick 2009; Bedir 2017; Bartels 2010). Çalışma bulgularında kadınların şiddet görmeleri ile şiddete ilişkin tutumları arasında fark çıkmamasına karşın eşiyile anlaşmazlığa düştüklerinde eşim küfreder, bağırır gibi cevap veren kadınların şiddete bakışı ile diğer kadınların şiddete bakışının farklılaştığı ve diğer kadınların şiddete bakışının daha olumsuz olduğu görülmektedir. Bu durum şiddete maruz kalmadığını ifade eden kadınların şiddet olarak yalnızca fiziksel şiddeti değerlendirdiklerini düşündürmektedir. Diğer şiddet türlerini şiddet olarak değerlendirmeyen kadınlar bu sebeple şiddet döngüsüne fark etmeden katılarak zamanla şiddeti daha kabul edilebilirler ve bu bulgu benzer çalışmalar ile örtüşmektedir (Lundgoren 2012; Taşdemir Afşar 2015).

Araştırma bulgularına göre severek evlenen kadınların şiddete bakışı görücü usulü evlenen kadınlara göre daha olumsuzdur. Görücü usulü evlilikler toplumun kültürel normlarına uygun şekilde gerçekleşmektedir. Geleneksel normları içselleştirmiş bireyler aileyi yine geleneksel yapı gereği mahrem alan olarak değerlendirerek erkek egemen aile yapısını daha çok benimseyebilir. Bu durum

görücü usulü evlenen kadınların şiddete ilişkin bakışlarındaki normalleşme ile ilişkilendirilebilir.

Araştırmanın bulgularından olan kadınların şiddete büyük oranda eşleri tarafından maruz kaldıklarına dair ifade, kadına yönelik şiddetin en büyük risk faktörlerinden olan eş/koca şiddetine dikkat çekmektedir. Bu durum kadınların şiddete büyük oranda duygusal partnerleri tarafından maruz kaldığını belirten çalışmaları desteklemektedir (WHO, 2002; Özkan ve Demir 2002; Mete ve arkadaşları 2018; Davran ve arkadaşları 2015; Kantar Davran 2018). Bununla birlikte şiddete uğrayan kadınların yaklaşık %38'i şiddete maruz kaldığında edilgen duruma geçerek susma veya özür dileme yoluna gitmiştir. Bu durum kadınların şiddet algısı ve aynı zamanda kırsalda şiddete ilişkin yardım mekanizmalarına ulaşmada kentli kadınlara göre dezavantajlı konumunu göstermesi bakımından önemlidir. Kırsal yaşamında geleneksel yapının daha hissedilir olması, iş imkânlarının azlığı kadınların şiddetten kurtulmalarını sağlayacak kaynaklara ulaşmalarını zorlaştırmaktadır. Nitekim araştırma bulguları şiddete uğrayan kadınların büyük bir kısmının herhangi bir yerden yardım talep etmediğini edenlerin ise büyük oranda akrabalarından yardım ettiğini yani bir şekilde şiddeti aile içi alana hapsetmeyi sürdürdüğünü göstermektedir. Yardım talep etmeyen kadınların yardım istememelerine sebep olarak yaklaşık %23'ünün kimse duymasın seçeneğini işaretlemesi geleneksel yapının kırdaki etkinliğini gözler önüne sermektedir.

Çalışma bulgularına göre kadınların şiddetin nasıl önlenebileceği konusundaki düşünceleri ile şiddete bakış açıları arasında anlamlı bir ilişki çıkmamıştır. Buna rağmen diğer seçeneğini işaretleyerek açıklama yapanların kadınların düşünceleri önemli görülmektedir. Bunlardan bazıları; empati kurma, karşılıklı saygı, çocukları bilinçli yetiştirme ile kadın ve erkeğin eğitimidir. Bu ifadeler kırsalda kadına yönelik şiddetin bizzat kırsaldaki kadınların bakış açısıyla değerlendirilmesi bakımından önemli görülmektedir.

Çalışmanın dikkat çeken bulgularından biri de alkol kullanımı ve şiddete ilişkin tutumlar arasında anlamlı bir ilişki bulunmamasıdır. Buna rağmen araştırmaya katılan kadınlardan aile içi şiddete maruz kaldığını ifade edenlerin yaklaşık %29'luk kısmı alkol yüzünden şiddete maruz kaldığını belirtmiştir.

Araştırmanın sonuçları kadınların şiddete ilişkin bakışlarını yaş, meslek, eğitim düzeyi, uzun süre oturlan bölge, aile ile ilgili alınan kararlarda ki etkililik gibi çeşitli değişkenlerce incelemesi bakımından önem arz etmektedir. Özellikle yaşamının büyük bölümünü kentte geçiren kadınlar ile köyde geçiren kadınların şiddete ilişkin bakışları arasındaki farkı destekleyen çalışmalar mevcuttur (Morgan ve Chadwick 2009; Bedir 2017). Bu sebeple Köy hayatının geleneksel normlarını ortaya koyarak kırsalda şiddeti önlemeye yönelik yapılacak çalışmalarda, geleneksel yapının da göz önüne alınması gerektiğini ortaya koymaktadır. Çalışmanın sonuçları tüm kır yaşamına genellenememekle birlikte kırsalda yürütülen çalışmalar ile ortak yönleri bulunmakta buda köy ailesi kavramı öznesinde yapılabilecek çalışmalara ışık olacağını düşündürmektedir. Bu sebeple çalışmanın sonuçlarından hareketle kırsalda kadına yönelik şiddeti azaltacak ve kadınların şiddet bilincini yükseltecek çalışmalar gerçekleştirilebilir.

Çalışma kırsalda küçük bir köyde gerçekleştirilmiştir. Ancak unutulmamalıdır ki değişim yerelden genele doğru gelişir. Yerelin ihtiyaçları hakkında fikir sahibi olmak sorunların değişimini ve genelin gelişimini kolaylaştırır. Bu sebeple çalışma sahildeki kum tanesi kadar dahi olsa tüm dünya ki kadına yönelik aile iç kadına yönelik şiddet sorununda kadınların şiddet algısına etki eden değişkenlerin anlamlandırması noktasında ipucu sağlamıştır.

Köylü kadınların aile içinde kadına yönelik şiddete bakışının çeşitli değişkenlere göre incelenmesi amacıyla yürütülen bu araştırmanın sonuçlar doğrultusunda aşağıdaki öneriler sunulabilir:

- Kırsalda kadınların aile içi şiddete ilişkin bilgi ve bilinç düzeyini arttırıcı çalışmalar gerçekleştirilmesi, kırsaldaki eğitim seviyesi düşük kadınların da bilinçlerinin arttırılması, kadınlara fiziksel şiddet dışındaki şiddet türleri hakkında da özellikle bilgi verilmesi gereklidir.
- Kadınların aile içi şiddete maruz kaldıklarında durumu kişisel bir problem olarak algılamamaları sağlanarak yardım alabilecekleri kuruluşlarla ilgili bilgilendirmeler yapılmalıdır.
- Kadınların toplumsal yaşama katılımları teşvik edilerek ev içinde izole olmaları önlenmeli bunun için gerekli iş fırsatları ve eğitim imkânları

sağlanmalıdır. Bu noktada kırsal bölgelerde ki kadınların günlük yaşamda ilgilendikleri hayvancılık, tarım vb. işlerin görünür kılınması ve değerlendirilmesi gerekmektedir.

- Kadınların aile içinde ve dışındaki karar süreçlerine katılımlarını arttıracak tedbirler planlanarak gerekli girişimler hayata geçirilmelidir.
- Aile demokrasi kültürünü yerleşmesin sağlayabilmek adına ev içi işlerde erkeklerin sorumluluk alanı genişletilmelidir.
- Gelişen teknolojin kitlelere ulaşım gücü kır yaşamında da büyük oranda etkilidir. Bu sebeple televizyon ve benzer teknolojik aletlerde kadına yönelik şiddete ilişkin bilinçlendirici yayınlara yer verilmesi, bu farkındalık çalışmalarının sunumunda kadınlar mağdur öznesi dışına çıkarılarak güçlendirici kapsama taşınmalıdır.
- Köy hayatında tüm insanların birbirini tanınması köyde ki geleneksel normları görece daha kuvvetli kılmaktadır. Bu sebeple köyde sözü dinlenen ve saygı duyulan imam, muhtar, öğretmen ve diğer kişilere toplumsal cinsiyetle ilgili eğitim verilmeli ve bu eğitimler düzenli olarak tekrarlanmalıdır.
- Kadınlarının köydeki emeğinin maddi kazanca dönüşmesini kolaylaştırmak amacıyla işkur, halk eğitim ve diğer ilgili kuruluşlar harekete geçirilerek köyün ekonomik kazanç şekline uygun olarak; arıcılık, tarım, hayvancılık ve benzeri kollarda kadınlara öncelik verecek şekilde eğitimler uygulanmalı aynı zamanda istihdam alanlarında verilecek kredi ve hibelerde kadınlara öncelik tanınmalıdır.
- Kadına yönelik aile içi şiddetle mücadele de kadınlar kadar erkeklerinde çalışmalara dahil edilmesi gerektiği unutulmamalıdır. Bu sebeple köy yaşamında kadına yönelik aile içi şiddetin özel alan olarak görülmesi yerine toplumsal reflekslerle ayıplanacak bir suçta dönüşmesini sağlamak amacıyla, gerek köyün iler gelenleri gerekse de devlet kuruluşları yolu ile eğitim ve yönlendirmeler yapılmalıdır.
- Köyde yaşayan kadın ve erkeklere kadına yönelik aile içi şiddetin bir suç olduğu bilincini kazandırmak amacıyla aile içi şiddete ilişkin cezai yaptırımlar hakkında bilgileri de içeren eğitimler verilmelidir.

KAYNAKÇA

- Adaçay, F. R. ve Güney, G. (2012). Türkiye’de kadına yönelik ekonomik şiddet. *Uluslararası Katılımlı Kadına ve Çocuğa Karşı Şiddet Sempozyumu Bildiri Kitabı* (1.Baskı) içinde (ss.312-328). Ankara: MÇD. Yayınları.
- Adak, N. (Ed.). (2016). Sosyal Problemler Sosyolojisi (2. Baskı). Ankara: Siyasal Kitabevi.
- Akın, M. (2013). Aile içi şiddet. *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*, 71(1): 27-41.
- Akpınar, O. (2011). *Aile İçi Şiddete Maruz Kalan Kadınların Aile İçi Şiddetle Başa Çıkma Özyeterliği Düzeylerinin Bazı Değişkenlere Göre Yordanması*. Yayınlanmamış doktora tezi, Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Aktaş, G. (2013). Feminist söylemler bağlamında kadın kimliği: Erkek egemen bir toplumda kadın olmak. *Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 30(1): 53-72.
- Akyılmaz, Ö. (2015). *Türkiye’deki Bloglarda İslami-Feminist Yaklaşımla Yeni Bir Kadın Kimliğinin İnşası*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Anar, B. (2011). *Evli ve Çalışan Yetişkinlerin Toplumsal Cinsiyet Rollerine İle Evlilik Doyumu ve İş Doyumu İlişkisinin İncelenmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Arın, C. (1996). Kadına yönelik şiddet açısından Türk Hukuku’nun kadına yaklaşımı. *Evdeki Terör/Kadına Yönelik Şiddet* içinde (ss.130-139). İstanbul: Mor Çatı Yayınları.
- Arslan, D. (1998). *Aile İçinde Kadına Yönelen Şiddet ve İstanbul Kadın Misafirhanesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Arslantürk, G . (2017). Bilime ve eğitime adanmış bir kariyer: Çiğdem Kağıtçıbaşı. *Temaşa Erciyes Üniversitesi Felsefe Bölümü Dergisi*, (7):9-18.
- Ayan, S., (2007). Aile içinde şiddete uğrayan çocukların saldırganlık eğilimleri. *Anadolu Psikiyatri Dergisi*, 8: 206-214.
- Bandura, A. (1969). *Principles of Behavior Modification*. R. Winston (Ed.).New York: Holt.

- Bartels, L. (April,2010). Emerging issues in domestic family violence research. *Research in practice No. 10*. Canberra: Australian Institute of Criminology, <https://aic.gov.au/publications/rip/rip10>
- Bedir, N., Ekerbiçer, H. N., Baran İnci, M., Köse, E., Ulaş Karatepe, T., Demirbaş, M. ve diğer. (2017). Sakarya’da yaşayan bir grup kadının şiddet algı durumları ve bunu etkileyen faktörler. *Sakarya Tıp Dergisi*, 7(4):187-195.
- Bilican Gökkaya, V. (2009). Türkiye’de şiddetin kadın sağlığına etkileri. *Cumhuriyet Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 10 (2): 167-179.
- Bilican Gökkaya, V. (2011). Türkiye’de kadına yönelik ekonomik şiddet. *Cumhuriyet Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 12(2): 101-112.
- Bilican Gökkaya, V. ve Ayan, S. (2017). Sosyal öğrenme kuramı ve aile içi şiddet. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 10(48): 389-394.
- Bilican Gökkaya, S. (2018). *Toplumsal Cinsiyet ve Aile İçinde Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet* (1. Baskı). Ankara: Gece Kitaplığı Yayınları.
- Bronfenbrenner, U. (1979). *The Ecology of Human Development: Experiments by Nature and Design*. Cambridge: Harvard University Press.
- Buss, D. M. (1995). Psychological sex differences: Origins through sexual selection. *American Psychologist*, 50(3), 164-168.
- Büyükgök, D. (2007). *Eşler Arası Şiddet: Belirleyicileri ve Ruh Sağlığına Etkileri*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Adnan Menderes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- Canatan, K. ve Yıldırım, E. (2011). *Aile Sosyolojisi* (2. Baskı). İstanbul: Açılım Kitap Yayınları.
- Çaha, H., Aydın, E. S. ve Çaha, Ö. (2014). *Değişen Türkiye’de Kadın* (1. Baskı). İstanbul: Kadın ve Demokrasi Derneği Yayınları.
- Çalışkan, H. ve Çevik, E. İ. (2018). Kadına yönelik şiddetin belirleyicileri: Türkiye örneği. *Balkan Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(14): 218-233.
- Çilingiroğlu, N. (Nisan, 2001). Türkiye’de akademik düzeyde kadına yönelik kurumsallaşma, *Toplum Hekimliği Bülteni*, 22(2): 1-3. 3 Mart 2018, http://www.thb.hacettepe.edu.tr/arsiv/2001/sayi_2/baslik2.pdf.
- Clason, D. L. ve Dormody, T. J. (1994). Analyzing data measured by individual likert type items. *Journal of Agricultural Education*, 35(4):31- 35.,

- Çakır, E. H., Gürel, I. ve Otaran, N. (Ed.). (2013). *Kadına yönelik aile içi şiddetin önlenmesi projesi, kadına yönelik aile içi şiddetin nedenleri, sonuçları, alınacak önlemler: kadına yönelik aile içi şiddetle mücadele eğitim seti*,
https://vatandas.jandarma.gov.tr/KYSOP/uzaktan_egitim/Documents/2%20K%20Y%20AIS.pdf
- Davran, M. K., Veziroğlu, P., Biberli, A. Ö., Oğuz, T. ve Menderes, N. (2015). Kırsal kesimde aile içi şiddet. *Türkiye’de ve Dünyada Kadın Araştırmaları* içinde (ss.361-367). Adana: Çukurova Üniversitesi Basımevi.
- Demir, S., Yeşiltepe Oskay, Ü., (2015). Aile içi şiddetin kadın üreme sağlığına etkisi. *Düzce Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 5(1): 35-38.
- Demir, Ü. (2000). Kadına yönelik aile içi şiddet. *Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi*, 3 (1): 57-61.
- Dickstein, L. J. (1988). Eşin istismarı ve diğer aile içi şiddet. *Kuzey Amerika Psikiyatri Kliniği*, 11 (4), 611-628.
- Dökmen, Z. Y. (2009). *Toplumsal Cinsiyet -Sosyal Psikolojik Açıklamalar-* (6. Baskı). İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Erbek, E., Eradamlar, N., Beştepe, E., Akar, H. ve Alpkan, L. (2004). Kadına yönelik fiziksel ve cinsel şiddet: Üç grup evli çiftte karşılaştırmalı bir çalışma. *Düşünen Adam*, 17(4): 196-204.
- Erdentuğ, N. (1978). Türk köyünde modernleşme. *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Dergisi*, 29(1-4): 211-215.
- Ergöner, A.T., Özdemir, M. H., Sönmez, E., Can. İ.Ö., Köker. M. ve Salaçin, S. (2006). Dokuz Eylül Üniversitesi hukuk fakültesi öğrencilerinin aile içi şiddete yaklaşımları. *Adli Bilimler Dergisi*, 5(4), 7-13.
- Erim, B. R. ve Yücens, B. (2016). Kadına yönelik şiddet ve kadın sığınma evleri. *Arşiv Kaynak Tarama Dergisi*, 25(4): 536-549.
- Eşel, E. (2005). Kadın ve erkek beyninin farklılıkları. *Klinik Psikofarmakoloji Bülteni*, 15(3): 138-152.
- Etiler, N. (2005). Kadına yönelik şiddet. N. Etiler (Ed.), 18. *Ulusal Halk Sağlığı Kongre Kitabı* içinde (71-72). Konya: Halk Sağlığı Uzmanları Derneği Yayınları.

- Gök, M. (2016). Kadına yönelik şiddetin kuramsal temelleri ve çözüm önerileri. *Turkish Studies*, 11(2): 451-472.
- Gökçe, B. (1976). Aile ve aile tipleri üzerine bir inceleme. *Hacettepe Sosyal ve Beşeri Bilimler Dergisi*, 8(1-2): 47-67.
- Güler, D. ve Ulutak, N. (1992). Aile kavramının tarihsel gelişimi ve Türk toplum yaşantısında aile. *Kurgu Dergisi*, 11: 51-76.
- Güler, N., Tel, H. ve Özkan Tuncay, F. (2005). Kadının aile içinde yaşanan şiddete bakışı. *Cumhuriyet Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi*, 27 (2): 51-56.
- Günay, Y., Çınar, T., Keskin, R. ve Öge, B. (1999). *Ölümlerle sonuçlanmayan etkilileme olgularının sosyal yönden değerlendirilmesi*. Adli Tıp Bülteni; 4(1): 5-11.
- Güneri, F.Y. (1996). Aile içinde Kadına Yöneltilen Şiddet. *Evdeki Terör/Kadına Yönelik Şiddet* içinde (ss. 87-92). İstanbul: Mor Çatı Yayınları.
- Günindi Ersöz, A. (2011). Türkiye’de boşanma olgusu ve kadına yönelik aile içi şiddet ilişkisi üzerine bir değerlendirme. *Sosyoloji Konferansları Dergisi*, 43: 249-264.
- Hacettepe Üniversitesi Nüfus Etütleri Enstitüsü. (2004). *Türkiye nüfus ve sağlık araştırması 2003*. Hacettepe Üniversitesi Nüfus Etütleri Enstitüsü, Sağlık Bakanlığı Ana Çocuk Sağlığı ve Aile Planlaması Genel Müdürlüğü, Devlet Planlama Teşkilatı ve Avrupa Birliği, Ankara, Türkiye.
- Harcar, T., Çakır, Ö., Sürvegil, Ö. ve Budak, G. (2008). Kadına yönelik şiddet ve Türkiye’de kadına yönelik şiddetin durumu. *Toplum ve Demokrasi*, 2(4): 51-70.
- Heise, L. (1994). Gender-based abuse: The global epidemic. *Cadernos de Saude Publica*, 10(1): 135-145.
- Ingallhalikar, M., Smith, A., Parker, D., Satterthwaite, T. D., Elliott, M. A., Ruparel, K. et al. (2013). Sex differences in the structural connectome of the human brain. *PNAS*, 111(2): 823-828.
- İbilioğlu, A. O. (2012). Aile içi şiddet. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 4(2):204-222.
- İçli, T. G. (1994). Aile içi şiddet: Ankara-İstanbul ve İzmir örneği. *Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 11(1-2): 7-20.

- İncecik, Y., Kurdak, H., Özcan, S., Akpınar, E., Saatçı, E. ve Bozdemir, N. (2009). Eş Şiddeti ve Aile Hekimliği. *Turkish Journal of Family Medicine and Primary Care*, 3(1):1-7.
- İnsan Hakları Evrensel Beyanname (1949). *T.C. Resmi Gazete*, 7217, 27 Mayıs 1949.
- Kadınlara Yönelik Şiddet ve Aile İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye İlişkin Avrupa Konseyi Sözleşmesi (İstanbul Sözleşmesi) (2011). *T.C. Resmi Gazete*, 28227, 11 Mayıs 2011.
- Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesi (CEDAW) (1985). *T.C. Resmi Gazete*, 18898, 24 Temmuz 1985.
- Kağıtçıbaşı, Ç. (2012). Türkiye'de aile kültürü. *Kadın Araştırmaları Dergisi*, 0(1): 49-57.
- Kandemirci, D. ve Kağnıcı, D. Y. (2014). Kadına yönelik aile içi şiddetle baş etme:Çok boyutlu bir inceleme. *Türk Psikoloji Yazıları*, 17 (33), 1-12.
- Kantar Davran, M. (2018). Domestic violence against women and violence perception of women in taurus mountain villages of east mediterranean region of Turkey. *Journal of Social and Humanities Sciences Research*, 5(27): 2862-2877.
- Kisecik Köyü. (12 Şubat 2018). *Karamandan*, https://www.karamandan.com/Koyler-_KISECIK_KOYU-h56748.html.
- Karal, D. ve Aydemir, E. (2012). Türkiye’de kadına yönelik şiddet. *Uluslararası Stratejik Araştırmalar Kurumu, Sosyal Araştırmalar Merkezi, (USAK), Rapor No:12-01*.
- Kılıççioğlu, D. B., Buran, C. F. ve Küçük, Z. S. (2016). Acil servise başvuran kadına yönelik şiddet olgularına adli tıbbi bakış: İzmir örneği. *Journal of Human Sciences*, 13(3): 4764-4779.
- Kır, İ. (2011). Toplumsal bir kurum olarak ailenin işlevleri. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 10(36): 381-404.
- Kocacık, F. ve Çağlayandereli, M. (2009). Ailede kadına yönelik şiddet: Denizli ili örneği. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 6(2): 24-43.
- Korkut Owen, F. ve Owen, D. W. (2008). *Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet*. Ankara: T.C. Başbakanlık Kadının Sorunları Statüsü Genel Müdürlüğü.
- Köy Kanunu (1924). *T.C. Resmi Gazete*, 442, 18 Mart 1924.

- Kurt, A. (2012). Dünden bugüne Türk ailesi. M. Zencirkıran, (Ed.), *Dünden Bugüne Türkiye'nin Toplumsal Yapısı* (3. Baskı) içinde (ss. 391-394). Bursa: Dora Yayıncılık.
- Lundgren, E. (2012). *Şiddetin Normalleştirilme Süreci*. (Çev.: B. Ekal,). İstanbul: Mor Çatı Yayınları. (Orijinal çalışma basım tarihi 1984).
- Smith, E. E., Nolen Hoeksema, S., Fredrickson, B. & Loftus, G. R. (2002). *Atkinson Hilgard Psikolojiye Giriş* (14. Baskı). (Çev.: Ö. Öncül; D. Ferhatoğlu,). Ankara: Arkadaş Yayınevi. (Orijinal çalışma basım tarihi 1953).
- Marcus, G. & Braaf, R. (2007). *Domestic and Family Violence Studies, Surveys and Statistics: Pointers To Policy and Practice* (2th ed.). Sydney: Australian Domestic and Family Violence Clearing House.
- Merter, F. (1990). *1950-1988 Yılları Arasında Köy Ailesinde Meydana Gelen Değişmeler Malatya Örneği* (2. Baskı). Ankara: Aile Araştırma Kurumu Başkanlığı Yayınları.
- Mete, B., Pehlivan, E., Bektaş, D., Tekin, Ç. ve Çakmak, E. (2018). Malatya kent merkezinde yaşayan yetişkin kadınlarda aile içi şiddet sıklığı ve etkileyen faktörler. *Sürekli Tıp Eğitimi Dergisi*, 27(5): 297-304.
- Moralioğlu, A. (2012). 80'li yıllarda kadın hareketi ve kampanyalar. *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, 25(99): 291-296.
- Morgan, A. ve Chadwick, H. (December, 2009). Key issues in domestic violence. *Research in Practice*, 7: 1-11. Retrieved March 23, 2018, from <https://aic.gov.au/publications/rip/rip07>.
- Oyuncibeg, S., M.D., Sumberzul, N., Udval, N., Wang, J. D. & Janes, C. R. (2009). Prevalence risk factors of domestic violence among Mongolian women. *Journal of Women's Health*, 18 (11): 1873-1880.
- Ozankaya, Ö. (1971). Köyde toplumsal yapı ve siyasal kültür. *Amme İdaresi Dergisi*, 4(1):31-40.
- Örnek, S. V. (1971). *Etnoloji Sözlüğü*. Ankara: Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Yayınları.
- Özdamar, K. (1999). *Paket Programlar ile İstatistiksel Veri Analizi-I* (2. Baskı). Ekişehir: Kaan Kitabevi.

- Özdemir, İ. (2015). Toplumsal cinsiyet ve kültürlerarası iletişim. G. Ağrıdağ, (Ed.), *Türkiye’de ve Dünyada Kadın Araştırmaları* içinde (ss.282-288). Adana: Çukurova Üniversitesi Basımevi.
- Özgür, Ö. (2010). *Televizyonda Yayınlanan Kadın Programlarında Toplumsal Cinsiyet Rollerinin Sunumu*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Özkan, A. ve Demir, Ü. (2002). Kadın istismarı. *Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi*, 5(1): 87-92.
- Özkan, R. (2015). Evli bireylerin kadın olgusuna ilişkin algılarının belirlenmesi. G. Ağrıdağ, (Ed.), *Türkiye’de ve Dünyada Kadın Araştırmaları* içinde (ss.436-445). Adana: Çukurova Üniversitesi Basımevi.
- Öztürk, A. B. (2014). *Erkeklik ve Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet: Eşine Şiddet Uygulayan Erkekler*. Yayınlanmamış doktora tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Öztürk, E. (2014). Türkiye’de aile, şiddet ve kadın sığınmaevleri. *21. Yüzyılda Eğitim ve Toplum Eğitim Bilimleri ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 3(7): 39-55.
- Page, A. Z. ve İnce, M. (2008). Aile içi şiddet konusunda bir derleme. *Türk Psikoloji Yazıları*, 11(22): 81-94.
- Polat, O. (2016). Şiddet. *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*, 22(1): 15-34.
- Sallangül, S. (2013). *Türkiye’de Kadın Sığınma Evleri Erkek Şiddetinden Uzak Yaşama Açılan Kapılar Mı* (2. Baskı). İstanbul: Bağlam Yayıncılık.
- Sayın, Ö. (1990). *Aile Sosyolojisi/ Ailenin Toplumdaki Yeri*. İzmir: Ege Üniversitesi Basımevi. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Sevil, Ü., Yanikkerem, E., Özkan ve Güneri, S. (2015). Türkiye’de kadına yönelik aile içi şiddet. M. Korkmaz, E. Demiray, Ü. Sevil, Ş. Hablemitoğlu ve Y. Taşkiran, (Ed.), *Dünyada, Türkiye’de Kadın ve Şiddet* (1. Baskı) içinde (ss. 565-594). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Sezen, A. (4 Ekim 2012). *Kadına yönelik aile içi şiddetin boşanma davalarına yansması*. 23 Ocak 2018, <http://www2.bilka.org.tr/page.asp?id=57>.
- Shao, A. T. (1998). *Marketing research: An Aid to Decision Making*. Cincinnati: South Western College Publishing.

- Soysal, M. (1998). *Köy Sosyolojisi* (1. Baskı). Adana: Çukurova Üniversitesi Yayınları.
- Speech by FRA Director Morten Kjaerum at the Council of the European Union.*(March 2014). 20 April 2019, <http://fra.europa.eu/en/speech/2014/violence-against-women-across-eu-abuse-home-work-public-and-online>.
- Subaşı, N. ve Akın, A. (2003). Toplumsal cinsiyet sağlık ve kadın. *Kadına Yönelik Şiddet: Nedenleri ve Sonuçları* içinde (231-249). Ankara: Hacettepe Üniversitesi Yayınları.
- Straus, M. A., Gelles, R. J. & Steinmetz, S. K. (Eds.). (2009). *Behind Closed Doors: Violence in the American Family*. New Brunswick: Transaction Publishers.
- Şahin, E. M., Yetim, D. ve Öyekçin, D. G. (2012). Edirne’de kadına yönelik eş şiddeti yaygınlığı ve kadınların şiddete karşı tutumları. *Cumhuriyet Tıp Dergisi*, 34(1): 23-32.
- Şenol, D. ve Yıldız, S. (2013). *Kadına Yönelik Şiddet Algısı -Kadın ve Erkek Bakış Açılılarıyla-*. Ankara: Mutlu Çocuklar Derneği Yayınları.
- Taşdemir Afşar, S. (2015). Türkiye’de şiddetin kadın yüzü. *Sosyoloji Konferansları*, 52: 715-753.
- Tatlılıoğlu, K. ve Küçükköse, İ. (2015). Türkiye’de kadına yönelik şiddet: nedenleri, koruma, önleme ve müdahale hizmetleri. *Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 7(13): 194-209.
- T.C. Anayasası (1982). *T.C. Resmi Gazete*, 2709, 18 Ekim 1982.
- T.C. Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu. (1995). *Aile içi şiddetin sebep ve sonuçları* (Basım seri no: 86). Ankara: Bizim Büro Basımevi.
- T.C. Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu Başkanlığı. (1998). *Aile içinde ve toplumsal alanda şiddet* (Basım seri no: 113). Ankara: Başbakanlık Basımevi.
- T.C. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü (2014). *Türkiye’de kadına yönelik aile içi şiddet araştırması özet rapor*. Ankara: T.C. Başbakanlık Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü Yayınları.
- T.C. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü. (2016). *Kadına yönelik şiddetle mücadele ulusal eylem planı (2016-2020)*. Ankara: Uluslararası Piri Reis Kültür Ajansı.

- Taşdemir Afşar, S. (2015). Türkiye’de şiddetin kadın yüzü. *Sosyoloji Konferansları*, 52(2): 715-753.
- Taylan, H. H. (2009). Türkiye’de köy ailesinde aile içi ilişkiler. *Selçuk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 22: 117-138.
- Taş, G. (2016). Feminizm üzerine genel bir değerlendirme: Kavramsal analizi, tarihsel süreçleri ve dönüşümleri. *Akademik Hassasiyetler Dergisi*, 3(5): 163-175.
- Temiz, M. (2008). *Psikiyatrik Hastalığı Olan Kadınlarda Aile İçi Şiddete Maruz Kalma Yataklı Psikiyatri Servisinde Tedavi Görmekte Olan Kadın Hastalarda Aile İçi Şiddete Maruz Kalmanın Hastalık Tanıları ve Hastalık Süreciyle İlişkisinin İncelenmesi*. Tıpta uzmanlık tezi, T.C. Sağlık Bakanlığı Bakırköy Ruh ve Sinir Hastalıkları Eğitim ve Araştırma Hastanesi.
- The Australian Law Reform Commission. (2010). *Family violence a national legal response final report 114 (ALRC report)*. Sydney, Ligare Pty.
- Tortamış, B. (2009). *Sığınma Evinde Kalan Kadınlarda Şiddet Öyküsü Açısından Travma Sonrası Stres Bozukluğu, Benlik Saygısı ve Beden Algısının Değerlendirilmesi*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, İstanbul Üniversitesi Adli Tıp Enstitüsü.
- United Nations Children’s Fund (UNICEF). (2014). *Ending child marriage: Progress and prospects*, New York.
- User, İ., Kümbetoğlu, B. Ve Kolankaya, T. (2002). Şiddete ilişkin bir bilinç yükseltme çalışması. Y. Özdek, (Ed.), *Yoksulluk Şiddet ve İnsan Hakları* (1. Baskı) içinde (ss.157-174). Ankara: Todaie Yayınları.
- Ünal, G. (2005). Aile içi şiddet. *Aile ve Toplum*, 2(8): 85-92.
- Vahip, I. ve Doğanavşargil, Ö. (2006). Aile içi fiziksel şiddet ve kadın hastalarımız. *Türk Psikiyatri Dergisi*, 17(2):107-114.
- Walker, L.E. (1984). *The battered woman syndrome* (2th ed.). New York: Springer Publishing Company.
- Watts, C. & Zimmerman, C. (2002). Violence against women: Global scope and magnitude. *The Lancet*, 359(9313): 1232-1237.
- WHO. (1978). *Health and the family*, Geneva.
- WHO. (2002). *World report on violence and health*, Geneva.
- WHO. (2003). *Shaping the future*, Genova.

- Wood, W. & Eagly, A. H. (1999). The origins of sex differences in human behavior: Evolved dispositions versus social roles. *American Psychologist*, 54(6): 408-423.
- Yalçın, M. (2014). *Aile İçi Şiddet Nedeniyle Kadın Konukevinden Hizmet Alan Şiddet Mağduru Kadınlar ile Kurulmuşta Görev Yapan Meslek Elemanlarının Kadın Konukevi Hizmetlerine İlişkin Değerlendirmeleri Ankara Örneği*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Başkent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Yaman Efe, Ş. ve Ayaz, S. (2010). Kadına yönelik aile içi şiddet ve kadınların aile içi şiddete bakışı. *Anadolu Psikiyatri Dergisi*, 11: 23-29.
- Yaşar, M. R. (2017). İki şiddet arasında kadın. *Akademik Matbuat Dergisi*, 1(1): 1-20.
- Yaşar Ekici, F. (2014). Türk aile yapısının değişim ve dönüşümü ve bu değişim ve dönüşüme etki eden unsurların değerlendirilmesi. *The Journal of Academic Social Science Studies*, 30: 209-224.
- Yetim, D. ve Şahin, E. M. (2008). Aile hekimliğinde kadına yönelik şiddete yaklaşım. *Aile Hekimliği Dergisi*, 2(2): 48-53.
- Yıldırım, S. (2015). *Kadına Yönelik Şiddet ve Ataerkillik*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Yıldız, M. C. ve Aydemir, C. (2016). Sosyal bilimlerde / sosyolojide sosyal kuram sosyal pratik ilişkisi ve uygulamalı araştırma bulgularının yorumlanmasına ilişkin bazı problemler. *Dicle Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 6(10): 1-15.
- Yılmaz Kayar, H. (14 Temmuz 2003). *Kadın şiddeti hak eder mi*. 10 Mayıs 2018, <https://www.turkhukuksitesi.com/showthread.php?t=2666>.
- Yurtal, F. ve Bulut, M. S. (2015). Evdeki görev ve sorumlulukların cinsiyete göre değerlendirilmesi: Çocukların görüşleri. G. Ağrıdağ, (Ed.), *Türkiye'de ve Dünyada Kadın Araştırmaları* içinde (ss.215-221). Adana: Çukurova Üniversitesi Basımevi.
- Zencirkıran, M. (2016). *Sosyoloji* (4. Baskı). Bursa: Dora Yayınları.
- 1949 Tarihli Cenevre Sözleşmelerinin Onanması Hakkında Kanun (1953). *T.C. Resmi Gazete*, 6020, 21 Ocak 1953.

EKLER

Ek 1: Anket Soruları

Sayın Katılımcı,

Bu araştırma bilimsel bir çalışma için yapılmaktadır. Elde edilen sonuçlar sadece bilimsel amaçla kullanılacak, herhangi bir kişi ve kuruma verilmeyecektir.

Anketlere lütfen adınızı ve soyadınızı yazmayınız. Listelerde yer alan maddelerde doğru-yanlış cevaplar söz konusu değildir. Anketlerde yer alan her soruya uygun bulduğunuz seçeneği (X) işareti ile işaretleyiniz. Vereceğiniz samimi cevaplar araştırmamız için önem taşımaktadır.

Katılımınızdan dolayı teşekkür ederim.

Eda KAYA
Cumhuriyet Üniversitesi
Sosyal Hizmet Bölümü
Yüksek Lisans Öğrencisi

1-Yaşınız

- 18-25 26-30 31-35 36-40 41-45 46-50
 51-55 56 ve üstü

2-Nerede Doğdunuz?

- İl İlçe Köy

3-Medeni Durumunuz

- Bekar Evli Boşanmış İmam nikahı Eşi Ölmüş

4-Zamanınızın çoğu nerede geçti?

- İl İlçe Köy

5-Eğitim Durumunuz

- Oku-Yazar değil Okur-yazar İlkokul Mezunu Ortaokul Mezunu

- Lise Mezunu Lisans Lisans Üstü

6-Eşinizin(Varsa) eğitim durumu

- Oku-Yazar değil Okur-yazar İlkokul Mezunu Ortaokul Mezunu

- Lise Mezunu Lisans Lisans Üstü

7-Gelir getiren bir işte çalışıyor musunuz?

- Evet
 Hayır

8-Cevabınız evetse mesleğiniz nedir?

- Memur
-Çiftçi
-İşçi
-Emekli
-Serbest meslek
-Diğer (.....)

9-Eşiniz(Varsa) gelir getiren bir işte çalışıyor mu?

- Evet
 Hayır

10-Cevabınız evetse eşinizin mesleğiniz nedir?

- Memur
-Çiftçi
-İşçi
-Emekli
-Serbest meslek
-Diğer (.....)

11-Ailenizin ortalama yıllık geliri nedir?

- 12000 TL ve altı
 12001-18000 TL arası
 18001-24000 TL arası
 24001-32000 arası
 32001 tl ve üstü

12-Ailenizin Yapısı Nedir?

- Çekirdek Aile
 Geleneksel Aile
 Kadının Ailesi İle Birlikte

Parçalanmış Aile

Diğer(.....)

13-Eşinizle(Varsa) akraba mısınız?

Evet Hayır

14-Çocuğunuz var mı?

Evet Hayır

15-Cevabınız evetse kaç çocuğunuz var?

1 2 3 4 5 6 7 ve üstü

16-Eşinizle nasıl evlendiniz? (Varsa)

Görücü Usulü Severek Kaçarak Diğer (.....)

17-Aile İle İlgili Alınan Kararlarda En Çok Kimin Sözü Geçerlidir?

Erkek Kadın Aile Üyelerinin Ortak Kararları Erkeğin Ailesinin Kararları Kadının Ailesinin Kararları

Diğer(.....)

18-Ailenizde alkol kullanan var mı?

Evet Hayır

19-Cevabınız “Evet” ise alkol kullanan kimdir? (Birden fazla seçenek işaretleyebilirsiniz)

Ben Eşim Çocuklar Aile büyükleri Diğer (.....)

20-Eşinizle anlaşmazlığa düştüğünüzde ne yaparsınız?

Tartışırız Kavga ederiz Eşim haklı çıkar Eşim Döver

Eşim Küfreder hakaret eder Konuşmayız Diğer(.....)

21-Kadına yönelik şiddetin göstergesi olduğunu düşündüğünüz davranışları işaretleyiniz. (Birden çok şık işaretlenebilir)

itme vurma dövme saç çekme tokat

aşığılama dalga geçme

bir işte çalışmaya izin vermeme elinden parasını alma

Evden çıkmanın kısıtlanması

Anne-baba, kardeşlerle ilişkilerin kısıtlanması

Diğer insanlarla ilişkilerin kısıtlanması (akraba, komşu, arkadaş...)

korkutma tehdit etme hakaret küfür bağırma Diğer(.....)

22-Aile içinde şiddete maruz kaldınız mı?

- Evet
 Hayır(Cevabınız "hayır" ise 29uncu soruya geçiniz)

23-Şiddet kim/kimler tarafından uygulandı? (Birden çok şık işaretlenebilir)

- Eş Kardeş Anne Baba Kayınvalide/kayınpeder
 Diğer(.....)

24-Şiddete maruz kalmanızın sebebi neydi?(Birden çok şık işaretlenebilir)

- Kıskançlık
 Ekonomik nedenler (maddi sıkıntı,parasal nedenler)
 Alkol
 Ev işleri
 Diğer(.....)

25-Aile içi şiddete maruz kaldığınız zaman ne yaptınız?(Birden çok şık işaretlenebilir)

- Karşılık verdim
 Evden ayrıldım
 Sustum
 Özür diledim
 Diğer(.....)

26-Aile içi şiddete maruz kaldığınız zaman herhangi bir yerden yardım talep ettiniz mi?

- Evet
 Hayır

27-Herhangi bir yerden yardım talep ettiyseniz, nerelerden veya kimden yardım istediniz? (Birden çok şık işaretlenebilir)

- Akrabalarımından
 Komşularımından
 Polisten
 Sosyal hizmetler

Avukat

Diğer (.....)

**28-Herhangi bir yerden yardım talep etmediyseniz, nedenini açıklar mısınız?
(Birden çok şık işaretlenebilir)**

Başkaları duymasın diye

Belki bir daha yapmaz diye

Ne yapacağımı bilmediğim için

Yardım istemenin işe yaramayacağını düşündüğüm için

Diğer (.....)

29-Babanızın annenize şiddet uyguladığına tanık oldunuz mu?

Evet

Hayır

30-Sizce şiddet nasıl önlenebilir?

Kız/Kadın okursa Bir işte çalışırsa Kadınlar bilinçlenirse

Diğer(.....)

Aşağıdakilerden size en uygun seçeneği “X” ile işaretleyin

	KESİNLİKLE KATILYORM	KATILYORUM	KARARSIZIM	KATILMIYORUM	KESİNLİKLE KATILMIYORUM
Ev işleri kadının görevidir ve yapmak zorundadır.					
Kadın tarla işlerinde kocasına yardım etmiyorsa kocasının bağırması normaldir.					
Çocuklar derslerinde başarısızsa erkek karısına bağırabilir.					
Çocuklar sık sık hasta oluyorsa erkek kadına bağırabilir.					
Kadının kocasının istemediği kişilerle konuşursa kocası hakaret etmekte haklıdır.					
Kadın kocasından çok sık para istiyorsa kocasının hakaret etmesi normaldir.					
Kadın erkeğin ailesine yardım etmiyorsa erkek kadına hakaret edebilir.					
Kadın ev işlerini yapmadığı zaman dayak yemeyi hak eder.					
Kadın kocasına güler yüzle davranmadığı zaman dayak yemeyi hak eder.					
Kadın kocasının ailesine saygılı davranmadığı zaman dayak yemeyi hak eder.					
Erkek dayak attıysa kadın kesin tahrik etmiştir.					
Kadının kocasından izin almadan evden dışarı çıkması dayak yemesini haklı kılar.					
Kadın dayak yerse ailesinin devamı için susmalıdır					
Kadın eşi istediği zaman onunla birlikte olmalıdır. Olmuyorsa erkeğin buna zorlaması normaldir.					
Kadın kocasının cinsel isteklerine karşılık vermezse kocasının gözünün dışarı kayması normaldir					

Ek 2: Etik Kurul Karar Formu

Evrak Tarih ve Sayısı: 21/05/2018-5490

GİZLİ

T.C.
CUMHURİYET ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Hukuk Müşavirliği

Sayı : 60263016-050.06.04-E.5490
Konu : Kararlar(17/05/2018 Tarihli Etik Kurul Kararı)

21/05/2018

Eda KAYA

İlgili: 04/05/2018 tarih ve 6551 sayılı dilekçeniz.

İlgili dilekçeniz ve ekleri Üniversitemiz Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Sosyal ve Beşeri Bilimler Kurulunca incelenmiştir. Kurulun 17/05/2018 tarih ve 6 no'lu toplantısında alınan 6 no'lu kararda; "Karar 6: Üniversitemiz Sosyal Hizmet Bölümü tezli yüksek lisans öğrencisi Eda KAYA'nın 04/05/2018 tarih ve 6551 sayılı dilekçesi ekinde sunduğu "Kisecik Köyü Kadınlarının Aile İçindeki Kadına Yönelik Şiddete Bakış Açıkları" isimli araştırmanın etik olarak uygunluğu Üniversitemiz Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Sosyal ve Beşeri Bilimler Kurulu Başkanlığı tarafından incelenmiş ve etik açıdan bir sakınca olmadığı yönünde. Rektör olurlarına sunulmak üzere oybirliği ile, Karar verildi." denilmektedir olup, 17/05/2018 tarihli Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Sosyal ve Beşeri Bilimler Kurul toplantısında alınan 6 no'lu karar, Rektörlük olurlarına sunulmuş ve Rektör oluru alınmıştır.

Bilgilerinizi rica ederim.

e-İmzalıdır

Prof.Dr. Hilmi ATASEVEN
Rektör Yardımcısı

GİZLİ

Evrak Doğrulama İşlemleri : <http://193.140.145.61/en/Vislon/Dogrula/NNBK4ET>

Adres: Cumhuriyet Üniversitesi Hukuk Müşavirliği Sivas
Telefon: 0 346 219 1010 Faks: 0 346 219 1138
e-Posta: hukuk@cumhuriyet.edu.tr Elektronik Ad: www.cumhuriyet.edu.tr

Bilgi için: Esengül KIRMAÇ
Unvanı: Bilgisayar İşletmeni

Bu belge, 6070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.

ÖZ GEÇMİŞ

KİŞİSEL BİLGİLER

Adı Soyadı : Eda KAYA
Uyruğu : T.C.
Doğum Tarihi ve Yeri : 27.01.1994 / Karaman
e-posta : eda.kaya327@hotmail.com

EĞİTİM

Lisans: Düzce Üniversitesi Sağlık Yüksek Okulu Sosyal Hizmet Bölümü - 2015
Lise: Karaman Anadolu Öğretmen Lisesi – 2011

İŞ TECRÜBESİ

Adana Kredi ve Yurtlar Kurumu –Sosyal Çalışmacı

YAYINLANAN MAKALE VE ÇALIŞMALAR

Bir ötekileştirme pratiği: Türkiye’de yaşayan Suriyelilere yönelik tutumlar – Mersin Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi / Cilt 1 / Sayı1.